

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů

Pavla Bubáková

Bakalářská práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav systémového inženýrství a informatiky
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavla BUBÁKOVÁ**

Studijní program: **B6209 Systémové inženýrství a informatika**

Studijní obor: **Informatika ve veřejné správě**

Název tématu: **Analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- a) Úvod do veřejné správy;
- b) tvorba webových stránek;
- c) pravidla pro tvorbu přístupného webu;
- d) analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů podle nových pravidel přístupného webu;
- e) závěrečné zhodnocení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Hlavenka, J. a kol. Vytváříme www stránky a spravujeme moderní web site. Computer Press, Brno 2000. 437 s. ISBN 80-7226-494-X.

Sklenák, V. et al. Data, informace, znalosti a Internet. Praha: C. H. Beck, Praha 2001. 507 s. ISBN 80-7179-409-0.

Špinar, D. Tvoříme přístupné webové stránky. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2004. 360 s. ISBN 80-86815-11-0.

World Wide Web Consortium - Web Standards [online]. Dostupné z: <<http://www.w3.org/>>.

Zdroje Internetu.

Vedoucí bakalářské práce:



Ing. Miloslava Kašparová, Ph.D.

Ústav systémového inženýrství a informatiky

Datum zadání bakalářské práce:

6. října 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

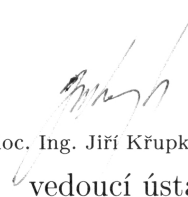
1. května 2009



doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.



vedoucí ústavu

doc. Ing. Jiří Křupka, Ph.D.

V Pardubicích dne 6. října 2008

Prohlášení

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 19. 04. 2009

Pavla Bubáková

Poděkování

Ráda bych poděkovala zejména vedoucí práce, Ing. Miloslavě Kašparové, Ph.D., za rady a připomínky při zpracovávání bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat svému příteli, který mi byl při zpracování této práce oporou.

Souhrn

Hlavním tématem této bakalářské práce je analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů. Tato práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole je stručně popsána veřejná správa a kraje. Ve druhé kapitole se seznámíme se základními pojmy, které se používají při tvorbě webových stránek. Třetí kapitola obsahuje pravidla tvorby přístupného webu. Popsání jsou zde také uživatelé internetu a základní metodiky pro tvorbu přístupného webu. Ve čtvrté kapitole je popsána provedená analýza včetně nástrojů, které se k ní využily, a poté následuje závěrečné hodnocení analýzy.

Klíčová slova

pravidla pro tvorbu přístupného webu, webové stránky, krajský úřad, veřejná správa, analýza

Title

Analyse of Accessibility Web Sites of Regional Authorities

Abstract

The main theme of this bachelor work is analysing of accessibility web sites of regional authority. This work is divided into four chapters. The first chapter is about public administration and regions. In the second chapter we are get acquainted with basic ideas, which are used on the creation of web sites. The third chapter contains rules of creation accessible web. There are descriptions of internet's users and basic methodology of creation accessible web. In the fourth chapter is describe analyse including software, which was used for analyse. At the end of the work is final evaluation of analyse.

Key words

Rules of creation accessible web, web sites, regional authority, public administration, analyse

Obsah

Úvod.....	7
1. Úvod do veřejné správy	8
1.1. Veřejná správa	8
1.2. Kraje - vyšší územní samospráva	8
2. Tvorba webových stránek	10
2.1. Základní pojmy	10
3. Pravidla pro tvorbu přístupného webu	13
3.1. Přístupné webové stránky	13
3.2. Handicapovaní uživatelé	13
3.3. Pravidla přístupnosti webu.....	14
3.3.1. Web Content Accessibility Guidelines 1.0	14
3.3.2. Web Content Accessibility Guidelines 2.0	14
3.3.3. Electronic and Information Technology Accessibility Standard - Section 50815	14
3.3.4. Blind Friendly Web	15
3.3.5. Pravidla pro tvorbu přístupného webu	15
4. Analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů podle nových pravidel přístupného webu	16
4.1. Software pro testování	16
4.2. Výčet pravidel pro tvorbu přístupného webu	17
4.3. Výsledky testování.....	20
4.3.1. Jihočeský kraj – webové stránky	20
4.3.2. Jihomoravský kraj – webové stránky.....	21
4.3.3. Karlovarský kraj – webové stránky	23
4.3.4. Královéhradecký kraj – webové stránky	24
4.3.5. Liberecký kraj – webové stránky.....	26
4.3.6. Moravskoslezský kraj – webové stránky	27
4.3.7. Olomoucký kraj – webové stránky	29
4.3.8. Pardubický kraj – webové stránky.....	30
4.3.9. Plzeňský kraj – webové stránky.....	32
4.3.10. Kraj Praha – webové stránky	33
4.3.11. Středočeský kraj – webové stránky	35
4.3.12. Ústecký kraj – webové stránky.....	36
4.3.13. Kraj Vysočina – webové stránky	38
4.3.14. Zlínský kraj – webové stránky.....	39
4.4. Závěrečné zhodnocení analýzy	40
4.5. Porovnání s předchozí bakalářskou prací na toto téma.....	44
5. Závěr	46
Seznam použité literatury	48
Seznam použitých obrázků	50
Seznam tabulek	51
Seznam příloh	52
Seznam zkratk	53
Přílohy.....	54

Úvod

Na základě novely zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR¹, která byla provedena zákonem č. 81/2006 Sb., nesmí veřejná správa v případě poskytování informací přes internet znevýhodňovat žádnou skupinu obyvatel tak, že zrovna jim by byly informace odepřeny na základě jejich fyzického nebo jiného handicapu. Proto vznikla v České republice (ČR) „Pravidla pro tvorbu přístupného webu“, která by měla tyto skutečnosti odstraňovat.

Protože na základě zákona 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce povinny poskytovat informace občanům, mělo by se zajistit, aby tyto informace mohli využívat všichni lidé bez ohledu na to, jaký je jejich současný zdravotní stav.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda jsou pravidla zadaná zákonem č. 356/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR, a jeho pozdější novely dle zákona č. 81/2006 Sb., dodržována na webových stránkách všech 14 krajských úřadů ČR.

Domnívám se, že v dnešní době moderních komunikačních prostředků, zejména internetu, by měly být orgány veřejné správy schopny splnit pravidla pro tvorbu bezbariérového webu. Pokud jde tedy o výsledky této práce, pak předpokládám, že většina krajů uspěje v drtivé většině zadaných kritérií, dle kterých budu dodržování pravidel přístupnosti zkoumat. Ve své analýze budu postupovat dle metodiky „Pravidla pro tvorbu přístupného webu“, která v prostředí ČR stanovují institucím veřejné správy dodržovat určité náležitosti, které by měl každý veřejný portál obsahovat.

¹ Česká republika

1. Úvod do veřejné správy

Slovo správa vychází z latinského „právo“ a jeho doslovný překlad zní „administrativní přísluhování“. Z toho plyne, že správa je činnost, kdy cílevědomě směřujeme k tomu, abychom dosáhli námi vytyčeného cíle. Správa členěná podle vlastnických práv ke spravovanému objektu může být buď veřejná nebo soukromá. [5]

1.1. Veřejná správa

Pojem „veřejná správa“ pochází z doby římského práva. Jedná se o správu společnosti na určitém území. Do veřejné správy můžeme zahrnout správu území, správu veřejného sektoru a veřejných rozpočtů, správu služeb pro veřejnost a nebo spravování objektů. [5]

Veřejná správa se zabývá velmi pestrou škálou činností, a je proto poměrně složité ji definovat. Díky veřejné správě se řeší různé problémy a situace, ke kterým v lidské společnosti dochází. Veřejná správa tedy zajišťuje správu záležitostí veřejného zájmu, která je vykonávána orgány veřejné správy a dalšími veřejnoprávními subjekty. Tedy stát a další účastníci daní zákonem určitým způsobem zasahují do právních poměrů a zajišťují potřeby subjektů ve společnosti a také řeší svoje vlastní poměry uvnitř veřejné správy.

Pojem veřejné záležitosti nemá ve světě práva vlastní definici. Jsou to ale takové záležitosti, které musí být prospěšné pro celou společnost (stát, kraj, obec atd.). Když se uskutečňují tyto záležitosti, pak se uplatňuje veřejná moc, kterou vykonává stát, který využívá zejména moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Stát může také za jistých podmínek, stanovených zákonem, vykonávat tato rozhodnutí prostřednictvím jiných subjektů.

Veřejná správa může být chápána ze dvou hledisek - v materiálním a nebo organizačním smyslu. Pro materiální pojetí jsou rozhodující vlastní úkoly veřejné správy a povaha těchto úkolů. V organizačním pojetí je podstatný vykonavatel správních činností, což jsou úředníci, správní úřady a také zařízení, která jsou nepřímými prvky veřejné správy. Organizací veřejné správy se rozumí složitý systém subjektů, vykonavatelů a vztahů mezi nimi, díky kterému se zajišťují činnosti a celé fungování veřejné správy. Členění veřejné správy je na státní správu, veřejnou samosprávu a další veřejnou správu. [4]

1.2. Kraje - vyšší územní samospráva

V ČR se uplatňuje systém místní správy (obce) a vyšších územně správních celků, jimiž jsou kraje. Obce i kraje zajišťují svoje samosprávní funkce a také část z výkonu státní správy v rozsahu, v jakém byl na obce a kraje přenesen v tzv. přenesené působnosti. [4]

V naší republice je vyšší územní samospráva členěna do 14 krajů včetně hlavního města Prahy. Kraje ČR jsou vyjmenovány následujícím výčtem: Jihočeský, Jihomoravský, Karlovarský, Královéhradecký, Liberecký, Moravskoslezský, Olomoucký, Pardubický, Plzeňský, Praha, Středočeský, Ústecký, Vysočina a Zlínský. [5, 23

Každý kraj je v rámci svého území charakterizován občany, kteří zde žijí, krajským městem, znakem, praporem a také krajskou správní institucí. [5]

Již v Ústavním zákoně č. 1/1993 Sb. se nacházela zmínka o vyšších územně samosprávných celcích. Roku 1997 se v Parlamentu rozhodlo, že k 1.1.2000 vznikne na území ČR 14 krajů. Vytvořením krajů došlo k dokončení první fáze reformy veřejné správy. Ve druhé fázi pak došlo během dalších tří let ke zrušení okresních úřadů a jejich moc byla převedena na kraje a obce. [17]

Ve chvíli, kdy se v ČR jednalo o vytvoření krajů, došlo k problému, jak vytvořit optimální počet krajů. Vedle dnes existujících 14 krajů se jednalo také o verzi s 8 kraji. Druhá varianta by byla lepší pro součinnost většiny složek státní správy – krajské soudy, finanční ředitelství nebo krajská policejní ředitelství. Tyto instituce mají totiž pobočky jen v sedmi krajských městech. Díky Evropské unii se nepřehledná situace regionálního rozdělení v ČR vůbec nezlehčila. Pro čerpání dotací z některých evropských fondů je totiž potřeba územních jednotek majících alespoň milion obyvatel. Tuto podmínku u nás splňují pouze dva kraje - Praha a Jihomoravský. Proto bylo nutné zřídit ještě tzv. NUTS² 2 jednotky, které představují osm územních jednotek. [17]

² NUTS - Pochází z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique (Statistické územní jednotky Evropské unie). V Evropské Unii se každý stát dělí na 5 nebo 6 tříd NUTS. Např. název NUTS 3 vyjadřuje kraje a NUTS 0 je území celého státu. [17]

2. Tvorba webových stránek

Co to jsou webové stránky, si dokáže zřejmě představit i každý laik, který nezná definici internetu nebo neví, co vlastně znamená to „www“. O tom, jak pojmy spojené s internetem a tvorbou webových stránek definovat, je tato kapitola.

2.1. Základní pojmy

V souvislosti s webovými stránkami se setkáváme s celou řadou pojmů. Některé, ty které považuji za nejpodstatnější, velice stručně vysvětlím v následujících řádcích.

Internet

Internet je informační síť rozšířená po celém světě. Internet byla původně počítačová síť vědeckých odborníků a NASA³, kteří ji spustili na přelomu 80. a 90. let 20. století. Touto sítí byli mezi sebou propojeni a posílali si různé výsledky svého výzkumu. [1, 3]

WWW (World Wide Web)

Umožňuje publikaci dokumentů na internetu. Umožňuje grafické zpracování informací, které se skládají do www stránek. Je jednou ze služeb internetu. Pro prohlížení www stránek slouží program, který se nazývá prohlížeč. [2, 3, 10]

Webová stránka (web, www stránka)

Webová stránka je dokument skládající se z více souborů, který je umístěn na počítači, na kterém běží webový server. Webová stránka nemusí být jen statická, ale může být tvořena dynamicky, kdy bude výsledkem například výpis z nějaké databáze dle zadaných kritérií. [3]

WWW server (webový server)

Webový server je počítač, který je umístěný v síti internet. Je poskytovatelem služeb www, což znamená, že na základě požadavku uživatele zobrazuje v uživatelském prohlížeči www stránky. [3]

URL (Uniform Resource Locator)

K jednoznačné specifikaci každého ze zdrojů webových dokumentů slouží URL. Skládá se z protokolu a IP⁴ adresy nebo specifického jména, které zastupuje IP adresu a poté za lomítkem nalezneme adresářovou strukturu, ve které jsou stránky vytvořeny. [2, 3, 10]

³ NASA - National Aeronautics and Space Administration (Národní úřad pro letectví a kosmonautiku)

⁴ Internet Protocol – adresa, která slouží k jednoznačnému rozpoznání počítačů v síti

HTTP (Hypertext Transfer Protocol)

Internetový protokol se zkratkou HTTP dokáže na základě svých příkazů přenášet data, která jsou označena URL adresou. Slouží pro přenos hypertextových dokumentů. [1]

HTML (HyperText Markup Language)

HTML je značkovací jazyk pro hypertext. Patří mezi hlavní programovací jazyky pro systém www. Tento programovací jazyk se skládá z určitých značek (tagů). HTML dokument je charakteristický odkazy, jimiž jsou jednotlivé stránky propojeny. Zajišťuje zobrazování dat klientovi, které mu server pošle. [1, 2, 3, 8, 10]

Hypertext

Hypertext představuje provázanost jednotlivých stránek pomocí odkazů. V době svého vzniku, na přelomu 80. a 90. let, na webových stránkách byl pouze text a žádné obrázky, a tak vznikl název hypertext. [1, 3]

CSS (Cascading Style Sheets, kaskádové styly)

Kaskádové styly slouží k tomu, aby oddělily obsah a strukturu dokumentu od jeho vzhledu. Kaskádové styly nabízejí tvůrcům webu lepší možnosti pro formátování celé stránky než jazyk HTML, XHTML nebo XML. [1, 2, 9, 10, 12, 15]

PHP (Personal Hypertext Procesor)

Původně se tato zkratka překládala anglickými slovy „Personal Home Page“ a označovala osobní domácí stránku. Byl to jazyk pro tvorbu formulářů pro webové stránky. V dnešní době se pod zkratkou PHP skrývá skriptovací programovací jazyk, který je především určen pro programování dynamických internetových stránek. Jeho nejčastější využití je právě pro tvorbu webových aplikací. PHP skripty jsou víceméně prováděny na straně serveru, z čehož vyplývá, že k uživateli se pak přenáší pouze výsledek jejich činnosti. [7]

DHTML (dynamické HTML)

Tato zkratka vystihuje technologie, které se používají k tvorbě dynamických a interaktivních webových stránek, což znamená, že po načtení webové stránky se její obsah nějakým způsobem mění. Opakem dynamických stránek jsou statické HTML stránky, kde jak už z názvu vyplývá, zůstává obsah stále stejný. [1, 2]

XHTML (Extensible Hypertext Markup Language)

Formát XHTML je nástupce již zastaralého formátu HTML. Jde o aplikaci XML. Od HTML se na první pohled ve zdrojovém kódu nijak neliší. Přináší pouze omezení. Rozdíl je například v tom, že všechny tagy musí být ukončeny, i ty nepárové. Pro nepárové se používá zápis: `
` místo `
`. Všechny XHTML značky se musí psát malými písmeny a podobně. [18]

JavaScript

JavaScript je programovací jazyk, který se používá pro tvorbu dynamických webových stránek. JavaScript je objektově orientovaný, což znamená, že data i funkce jsou uloženy dohromady v jednom prvku. Používá se zejména pro různé interaktivní prvky, tvoření animací a podobně. [2, 3, 14]

XML

Značkovací jazyk XML je vytvořen pro značkování textů, které si označujeme různými poznámkami. Pak je možné z textu, který nemá zcela žádnou strukturu, udělat strukturovaný dokument. Sadu značek si musíme nejprve definovat pevně stanovenými pravidly. Jazyk XML je možné považovat za nový druh databázového modelu. [2, 11]

Prohlížeč (Browser)

Prohlížeč je takový software na straně klienta, který komunikuje se serverem tak, že mu posílá jednotlivé URL adresy, často prostřednictvím protokolu HTTP, a server mu odpovídá textovou formou ve formátu HTML. Prohlížeč poté tagy přetransformuje do podoby, kterou zná uživatel, a která se mu zobrazí na monitoru. Mezi nejznámější prohlížeče patří Microsoft Internet Explorer, Mozilla Firefox nebo Opera. [2, 3, 8, 13]

Tag (Značka)

Je to jakýsi příkaz prohlížeči, aby věděl, co má uživateli zobrazit. Pomocí tagů, česky značek, se vytváří struktura HTML, XHTML nebo XML dokumentů. Každá značka začíná znakem `<`, poté následuje jednoznačný identifikátor značky, poté libovolné atributy daného identifikátoru a nakonec se píše opět znak `>`. Značky mohou být párové nebo nepárové. Například značka `<table>`, která uvozuje tabulku a její koncová značka pak vypadá takto: `</table>`. [2, 8, 10]

3. Pravidla pro tvorbu přístupného webu

Veřejná správa se také podílí na poskytování informací v elektronické podobě prostřednictvím www stránek. Musí ale platit, že poskytované informace budou přístupné pro všechny lidi bez rozdílu. Na instituce veřejné správy se tudíž musely zaměřit i zákony, které přispívají určitou měrou k přístupnosti webových stránek. V ČR jde o část ze zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR. Tímto zákonem se zavádí pro subjekty veřejné správy povinnost poskytovat informace tak, aby je mohl využívat každý. [15]

3.1. Přístupné webové stránky

Taková přístupná www stránka by neměla klást svým uživatelům žádné překážky při jejím používání. Synonymem k přístupnosti je tedy bezbariérovost. Tvůrci webu na to ale v dnešní době často zapomínají, i když je pravdou, že na základě zákonů se tato situace zlepšila. [9, 15]

Samozřejmě, proč vytvářet přístupné www stránky, je hned několik. Hlavním důvodem jsou pochopitelně peníze. Nemusí jít ale pouze o zisk, protože existuje spousta webů, které jsou poskytovateli informací jako např. portály různých institucí. Právě pro sektor veřejné správy platí nejvíce, že různorodost návštěvníků jejich webového systému nemá mezí, a zahrnuje všechny občany bez rozdílu. [9, 15]

Uživatelé mohou být různí. Na internetu jsou uživatelé zdravotně postižení, tací co nemají s internetem zkušenosti nebo ti, kteří nemají takovou schopnost pochopit složitý text nebo mají jiné technické či programové vybavení. Těmto všem ale musí programátor www stránek umožnit jejich přístupnost. [9, 15, 21]

3.2. Handicapovaní uživatelé

Ačkoliv se to nezdá, handicapovaných uživatelů může být až 30%. Handicapovaní uživatelé se dělí do několika skupin, kdy jednotlivé skupiny jsou blíže popsány v příloze 3 [9, 15, 16, 21]:

- lidé s poruchami zraku (nevidomí nebo těžce zrakově postižení, uživatelé s vadou zraku, kterou nelze řešit brýlemi nebo barvoslepí),
- lidé s poruchami sluchu,
- pohybově handicapovaní uživatelé,
- uživatelé s poruchami učení a nebo soustředění,
- lidé se zraněním mozku a genetickými vadami
- a lidé, kteří používají jiné zobrazovací zařízení než tvůrce webu.

3.3. Pravidla přístupnosti webu

Díky rozvoji internetu a www stránek docházelo ve Spojených státech amerických (USA) v 90. letech 20. stol. od diskriminovaných uživatelů internetu k žalobám různých poskytovatelů služeb na internetu. Díky žalobám vznikly první pravidla pro tvorbu webu přístupného pro všechny. Tvůrcem bylo konsorcium W3C⁵, které 5. 5. 1999 vydalo Web Content Accessibility Guidelines 1.0 (WCAG 1.0). Další pravidla, známá pod názvem Section 508, vznikla také v USA v roce 2000 jako dodatek k 508. části zákona Rehabilitation Act. Z prostředí ČR jsou podstatná pravidla Blind Friendly Web, kterým dala vznik Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých (SONS). V polovině roku 2004 v ČR vznikla „Pravidla pro tvorbu přístupného webu“. [15]

3.3.1. Web Content Accessibility Guidelines 1.0

Tato WCAG 1.0 se skládá ze 14 základních částí, které jsou dále děleny na kontrolní body s určitou prioritou. Body, které mají prioritu jedna, musí programátor webu splnit, jinak budou stránky do určité míry pro část uživatelů nepřístupné. Body s prioritou dva by tvůrce měl splnit, jinak budou informace z webových stránek těžko přístupné pro část uživatelů a body, které mají prioritu tři, může webový tvůrce splnit, jinak budou určité informace obtížně dosažitelné, ale při splnění tohoto bodu usnadní uživatelům přístup. [9, 15, 16] Pravidla WCAG 1.0 jsou obecná a jsou základem metodik vzniklých později. Klade se zde důraz hlavně na kontrolní body. Každý stát si vybral z tohoto standardu pouze část a další body si vymyslel své. Nevýhody těchto pravidel jsou v tom, že některé body jsou na dnešní dobu zastaralé, nebo se na druhou stranu jedná o pravidla, která nemají moc velký důraz, ale pro používání handicapovanými uživateli jsou důležitá. Určité podstatné zásady pro vytvoření bezbariérového webu zde nejsou uvedeny vůbec. [15, 26]

3.3.2. Web Content Accessibility Guidelines 2.0

Standard Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) dostal svou podobu 11. 12. 2008 na základě nedostatků předchozí verze. Vytvoření však trvalo velice dlouho, protože na vznik WCAG 2.0 byly vzneseny vysoké požadavky. Úkolem bylo pojmout veškeré možnosti a funkčnost zařízení, které lze na webu nalézt. Nová je také struktura pravidel. Pravidla uvedená v WCAG 2.0 obsahují čtyři základní principy. Každý z nich má svá pravidla s kritérii, která je dělí podle důležitosti [15, 16, 26]:

⁵ W3C - World Wide Web Consortium

- obsah musí být vnímatelný,
- prvky rozhraní v obsahu musí být ovladatelné,
- obsah a ovládací prvky musejí být pochopitelné,
- a obsah musí být natolik robustní, aby fungoval s dnešními i budoucími technologiemi (včetně kompenzačních pomůcek).

3.3.3. Electronic and Information Technology Accessibility Standard - Section 508

Úřad US Access Board v USA vytvořil pravidla s názvem Electronic and Information Technology Accessibility Standard, zkráceně Section 508. Pravidla jsou poměrně konkrétní. Nesou v sobě i pravidla pro hardware, aplikační software nebo telekomunikační zařízení. Ze Section 508 je podstatná část zabývající se internetovými aplikacemi. Pravidla vznikla na základě WCAG 1.0, kterým se velice podobají. Neobsahují ale některé chyby z WCAG 1.0. [9, 15]

3.3.4. Blind Friendly Web

Roku 2000 vznikla v rámci projektu Blind Friendly Web (BFW) SONS „Dokumentace zásad přístupnosti webových stránek pro těžce zrakově postižené uživatele“ jako první český projekt o zpřístupnění webových stránek všem uživatelům. Metodika BFW je podobná s WCAG 1.0 a v určitých částech se na něj i odkazuje. Tato pravidla slouží pouze zrakově postiženým. Chybí zde některá pravidla obecné přístupnosti. [9, 15, 16, 24]

Tato pravidla v rámci BFW jsou dělena na tři úrovně kontrolních bodů. Pravidla nejvyšší úrovně jsou potřeba k tomu, aby postižený uživatel měl dostupné stránky. Po splnění pravidel se střední prioritou by se měli slabozrací orientovat na webových stránkách co nejjednodušeji. Nejnižší prioritou nesou pravidla, jejichž dodržení usnadní uživatelům webu získávání informací. Tato pravidla jsou složena ze základní a také rozšířené sady kontrolních bodů. [15, 16]

3.3.5. Pravidla pro tvorbu přístupného webu

Pravidla pro tvorbu přístupného webu vznikla pro účely novely Zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, která byla provedena zákonem č. 81/2006 Sb. Tato pravidla jsou zejména charakterizována zaměřením se na instituce veřejné správy. Mají univerzální náplň, která je použitelná pro vytváření stránek bez bariér. Většinu z uvedených bodů lze snadno zkoumat a ověřovat. Také si kladou malé nároky na tvůrce, což je pro ně podstatnou záležitostí. Tato pravidla se skládají ze 33 bodů. Vyskytují se v základní i rozšířené podobě. Veškeré zásady v těchto pravidlech jsou přiměřeně přísná. [9, 15, 16, 25]

4. Analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů podle nových pravidel přístupného webu

Na základě zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR, musí všechny instituce veřejné správy splňovat podmínku přístupnosti webových stránek všem občanům.

Jako testovací skupinu jsem zvolila webové stránky krajských úřadů všech čtrnácti českých krajů. Zda budou opravdu všechna pravidla přístupnosti splněna ukáže následující analýza, ve které jsem jako kritéria pro testování zvolila český soubor pravidel „Pravidla pro tvorbu přístupného webu“. Použila jsem druhou novelizovanou verzi pravidel z roku 2006.

U webových stránek bude testována hlavní strana a poté namátkově jednotlivé části webu kvůli přesnější analýze. U každého pravidla bude rozlišováno:

- zda stránky daný bod splňují (A),
- zda ho splňují částečně (A/N),
- nesplňují vůbec (N),
- nebo pravidlo není uplatněno (0).

To, že stránka „splňuje daný bod částečně“ znamená, že ve většině případů je daný bod splněn, nebo že je splněna pouze polovina bodu. Například pravidlo 19 říká, že každá stránka musí obsahovat odkaz na hlavní stranu a odkaz na vyšší úroveň. Pokud tedy nějaké webové stránky splní pouze první část - existence odkazu na titulní stranu, pak hodnocení pro dané pravidlo bude „částečně splněno“. Nesplnění pravidla bude v případě, že se na stránce dané pravidlo vůbec nesplní, nebo se např. povinné atributy „alt“ u obrázků nevyskytují ve větší míře. V tomto případě bude dané pravidlo ohodnoceno „nesplněno“. Pravidlo, které nelze uplatnit z důvodu, že na stránce prvek, kterého se týká, vůbec nenalezneme, bude ohodnoceno „pravidlo neuplatněno“.

4.1. Software pro testování

Všechny webové stránky krajských úřadů budou testovány pomocí prohlížečů z následujícího seznamu:

- Mozilla Firefox 2.0.0.20,
- Mozilla Firefox 3.0.8,
- Microsoft Internet Explorer 6.0,
- Microsoft Internet Explorer 7.0,

- Opera 9.63
- a Google Chrome 1.0.154.53.

Další testování bude prováděno pomocí:

- Analyzáru kontrastu barev verze 2.0,
- příkazem „zobrazit zdrojový kód“ v prohlížeči
- a pomocí validátoru <http://validator.w3.cz/>.

Pro zjišťování správnosti kódu, jako dodržování správnosti HTML značek a jejich atributů, budu používat příkaz „zobrazení zdrojového kódu“ pod pravým tlačítkem myši v prohlížeči.

Pro zjišťování správnosti kódu v bodě 27., který říká, že všechny párové značky mají mít i ukončovací tag, budu používat validátor.

Analyzér kontrastu barev 2.0

Pro pravidlo 6, které říká, že má být dostatečně kontrastní pozadí oproti popředí, bude použit program „Analyzér kontrastu barev verze 2.0“. Tento program dokáže ohodnotit kontrast mezi písmem nebo grafikou a jeho pozadím. Také dokáže simulovat určitá postižení zraku. Pokud se při zkoumání objeví výsledek označený „Vyhovuje (AA)“, pak je kontrast v pořádku pro českou verzi pravidel přístupnosti. Pokud je ve výsledku i „Vyhovuje (AAA)“, pak to znamená, že tato barevná kombinace je velmi dobře kontrastní.

Rozdíl barev může mít hodnotu 0 - 765. Proto, aby byl kontrast dostatečný, je potřebná hodnota 500. Rozdíl jasu mezi barvami může mít hodnotu 0 až 255. Pro dostatečný kontrast v tomto případě je potřebná hodnota 125. Čím více se dané číslo blíží k 500 nebo ve druhém případě k 125, tím jsou kombinace barev více kontrastní a zvyšuje se tedy čitelnost popředí. [22]

4.2. Výčet pravidel pro tvorbu přístupného webu

Výčet pravidel pro tvorbu přístupného webu na základě novely zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR, která byla provedena zákonem č. 81/2006 Sb. je na následujících řádcích. Podrobnou verzi pravidel pro tvorbu přístupného webu lze nalézt v příloze 1.

1. Každý netextový prvek nesoucí významové sdělení musí mít svou textovou alternativu.
2. Multimediální prvky nesoucí významové sdělení musí být doplněny textovými titulky, jestliže nejsou jen alternativou k existujícímu textovému obsahu.
3. Pokud to charakter webových stránek nevyklučuje, informace sdělované prostřednictvím skriptů, objektů, appletů, kaskádových stylů, cookies a jiných

doplňků na straně uživatele, musí být dostupné i bez kteréhokoli z těchto doplňků a stránky musí být standardně ovladatelné. V opačném případě sdělí orgán veřejné správy tyto informace jiným způsobem.

4. Informace sdělované vizuální podobou webových stránek, tvary jednotlivých prvků, jejich velikostí, pořadím nebo umístěním musí být dostupné i v případě, že uživatel nemůže tyto aspekty vnímat.
5. Informace sdělované barvou musí být dostupné i bez barevného rozlišení.
6. Barvy popředí a pozadí textu (nebo textu v obrázku) musí být vůči sobě dostatečně kontrastní, jestliže text nese významové sdělení.
7. Velikost písma musí být možné zvětšit alespoň na 200 % a zmenšit alespoň na 50 % původní hodnoty pomocí standardních funkcí prohlížeče. Při takové změně velikosti nesmí docházet ke ztrátě obsahu nebo funkcionality.
8. Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní výstupní či ovládací zařízení.
9. Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní způsob použití ani konkrétní programové vybavení. Pokud je předpokládáno či vyžadováno konkrétní programové vybavení, může to být pouze z důvodu technické nerealizovatelnosti přizpůsobení obsahu a kódu webové stránky všem programovým vybavením.
10. Načtení nové webové stránky či přesměrování musí být možné jen po aktivaci odkazu nebo po odeslání formuláře.
11. Načtení nové webové stránky do nového okna prohlížeče musí být možné jen v odůvodněných případech a uživatel na to musí být předem upozorněn.
12. Na webové stránce nesmí docházet rychleji než třikrát za sekundu k výrazným změnám barevnosti, jasu, velikosti nebo umístění prvku.
13. Zvuk, který zní na webové stránce déle než tři sekundy, musí být možné na této webové stránce vypnout nebo upravit jeho hlasitost.
14. Časový limit pro práci s webovou stránkou musí být dostatečný. Pokud to nevyklučuje charakter webové stránky, může uživatel časový limit prodloužit nebo vypnout.
15. Webové stránky musí sdělovat informace jednoduchým jazykem a srozumitelnou formou, pokud to charakter webové stránky nevyklučuje.

16. Rozsáhlé obsahové bloky jsou rozděleny do menších, výstižně nadepsaných celků.
17. Bloky obsahu, které se opakují na více webových stránkách daného orgánu veřejné správy, je možné přeskočit. Pokud webové stránky nemají velký rozsah, nemusí být zajištěno přeskočení opakujících se bloků obsahu.
18. Navigace musí být srozumitelná a konzistentní a na všech webových stránkách orgánu veřejné správy obdobná. Od ostatního obsahu webové stránky musí být zřetelně oddělena.
19. Každá webová stránka (kromě úvodní webové stránky) musí obsahovat odkaz na vyšší úroveň v hierarchii webových stránek a odkaz na úvodní webovou stránku.
20. Pokud se jedná o rozsáhlejší webové stránky, musí být kromě navigace k dispozici rovněž vyhledávání nebo odkaz na mapu webových stránek. Odkaz na mapu webových stránek nebo vyhledávací formulář musí být k dispozici na každé webové stránce.
21. Každá webová stránka musí mít výstižný název odpovídající jejímu obsahu.
22. Každý formulářový prvek musí mít popisek vystihující požadovaný obsah.
23. Pokud uživatel učiní chybu při vyplňování webového formuláře, musí být k dispozici informace o tom, ve které položce je chyba. Pokud to charakter webového formuláře nevyklučuje, musí být k dispozici rovněž informace, jak tuto chybu odstranit.
24. Text odkazu nebo jeho přímo související text musí výstižně popisovat cíl odkazu. Jestliže odkaz vede na jiný typ souboru, než je webová stránka, musí být odkaz doplněn sdělením o typu, případně o velikosti tohoto souboru.
25. Každý rám musí mít vhodné jméno či popis vyjadřující jeho smysl a funkčnost.
26. Sémantické značky, které jsou použity pro formátování obsahu, musí být použity ve zdrojovém kódu tak, aby odpovídaly významu obsahu.
27. Prvky značkovacího jazyka, které jsou párové, musí mít vždy uvedenu počáteční a koncovou značku. Značky musí být správně zanořeny a nesmí docházet k jejich křížení.
28. Ve zdrojovém kódu musí být určen hlavní jazyk obsahu webové stránky.
29. Prvky tvořící nadpisy a seznamy musí být korektně vyznačeny ve zdrojovém kódu a musí být výstižné.

30. Je-li tabulka použita pro zobrazení tabulkových dat, musí obsahovat značky pro záhlaví řádků nebo sloupců.
31. Obsah všech tabulek musí dávat smysl čtený po řádcích zleva doprava.
32. Každá webová stránka musí vždy obsahovat prohlášení o tom, že forma uveřejnění informací je v souladu s touto vyhláškou (prohlášení o přístupnosti) nebo odkaz na toto prohlášení.
33. Pokud orgán veřejné správy některá z podmíněně povinných pravidel uvedených pod čísly položek 3, 9, 14, 15, 17, 20 a 23 v souladu s uvedenou podmínkou neuplatní, musí uveřejnit tuto informaci v prohlášení o přístupnosti, a to jejich číselným výčtem, včetně příslušného odůvodnění.

4.3. Výsledky testování

4.3.1. Jihočeský kraj – webové stránky

Webové stránky Jihočeského kraje se nacházejí na <http://www.kraj-jihocesky.cz/>. Byly testovány v období **7. - 11. dubna 2009**. Tyto webové stránky splnily 19 kritérií ze 33 zadaných. Podrobnosti o analýze webových stránek nalezneme v příloze 2 v tabulce 1.

Grafické zpracování

Uživatel, který navštíví tyto webové stránky, má na před sebou na první pohled přehledně členěnou strukturu navigace i příjemně sladěné barvy. Nekombinují se zde oblé a hranaté prvky zároveň. Tuto výjimku tvoří pouze tlačítko “Přečíst”.

Orientace na webu

Orientace v navigačním menu je jasně pochopitelná pro každého uživatele. I uživatelé s určitým handicapem mohou přeskočit navigaci, když chtějí přejít přímo na obsah.

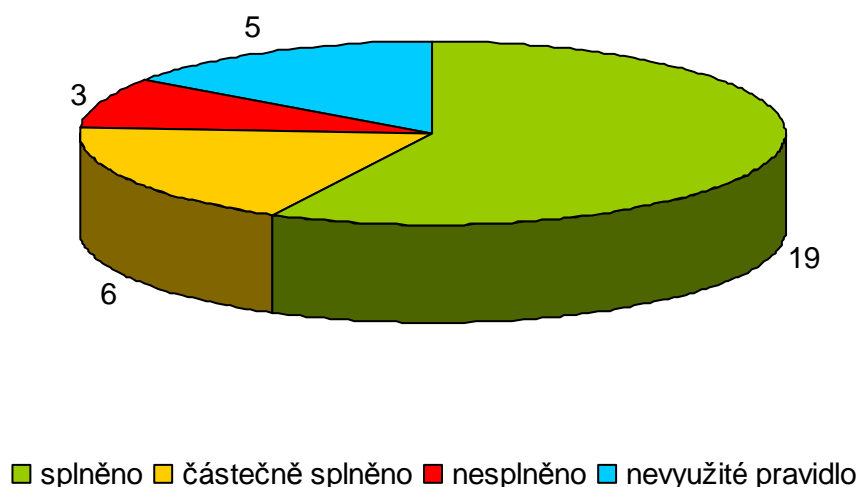
Uživatel má k dispozici jak odkaz na hlavní stranu ze všech stránek webu, tak i odkazy na jednotlivé stránky, které jsou v hierarchické struktuře výše než hlavní strana. Dále má k dispozici mapu webu i vyhledávání. Uživatel nepozná z titulku stránky, že se jedná o portál Jihočeského kraje, protože zde toto pojmenování chybí.

Odkazy jsou jasně srozumitelné a přehledné pro všechny typy uživatelů. Uživatelé s postižením zraku jistě ocení možnost přečtení textu obsahu dané stránky bez pomoci hlasové čtečky. Stačí jim k tomu pouze použít zabudovaných namluvených záznamů, ve kterých příjemný ženský hlas předčítá obsah strany.

Ti, kteří nemohou slyšet audiozáznamy pořizované na zasedáních, mají možnost shlédnout projednávané záležitosti alespoň v bodech v textové podobě.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Nemožnost zapnutých kaskádových stylů či JavaScriptu nebrání běžnému používání stránek. Zdrojový kód stránky je také víceméně v pořádku. Z podstatných věcí zde chybí pouze řádně popsané položky formulářů pro nevidomé a občas nějaký popisek obrázků.



Obrázek 1 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Jihočeský kraj

Obrázek 1 znázorňuje splnění pravidel přístupnosti v rámci Jihočeského kraje. Tyto webové stránky splňují 19 pravidel a dalších 6 splňují částečně. Pravidla, která nesplňují, jsou pouze 3. Správce webu nevyužil 5 pravidel přístupnosti pro vytvoření těchto webových stránek.

4.3.2. Jihomoravský kraj – webové stránky

URL webových stránek Jihomoravského kraje je <http://www.kr-jihomoravsky.cz/>. Tento webový portál byl testován v období **8. – 11. dubna 2009**. Tyto webové stránky splňují méně než polovinu, pouze 15, zvolených pravidel. Podrobnosti o přístupnosti webových stránek Jihomoravského kraje se nacházejí v příloze 2 v tabulce 2.

Grafické zpracování

Na první pohled působí tyto webové stránky celkem příjemným dojmem, který způsobuje zejména kombinace bleděmodré, šedé a bílé barvy a výrazného černého písma, které nesplývá

s textem. Tento dojem je také způsoben plastičností pozadí nadpisů jednotlivých částí hlavní navigace nebo kolonky pro přihlášení.

Orientace na webu

Navigační menu vypadá přehledně. Když jej ale prozkoumáme podrobněji, zjistíme, že jeho druhá úroveň je nevýrazná. Působí tak díky tomu, že je tvořena pouze textovými odkazy a splývá tak s ostatním obsahem stránek. Handicapovaní uživatelé nemají možnost přeskočit sáhodlouhou navigaci. Webové stránky se tak stávají těžce ovladatelné. Uživatel musí projít hlasovou čtečkou po načtení každé strany celou navigaci, než zjistí obsah dané stránky.

Na první pohled v některých případech těžko rozeznáme, který nadpis je odkazem, a který není. Toto považuji za dost podstatnou chybu.

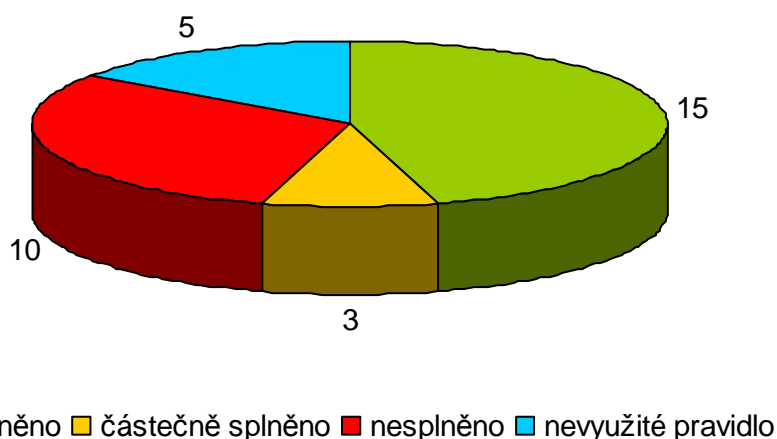
Pro ovládání webu je pro handicapované uživatele velkou bariérou absence nadpisů každé jednotlivé strany v titulku webu.

Uživatelé, kteří nemohou používat grafickou formu stránek, nemají možnost jednoznačně poznat, co mají vyplnit do formuláře. Ani lidé s normálním zobrazením stránek to vždy nepoznají, protože některé slovní popisky chybí.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Ve zdrojovém kódu u obrázků často chybí popisek v atributu "alt", nadpisy nevyužívají značky <h1> až <h6> a ani odstavce formátovací značku <p>. Stránky svojí strukturou kódu vůbec nevyhovují standardům, které potřebují uživatelé s nějakým handicapem pro prohlížení stránek.

Pokud jsou stránky bez zapnutých CSS a JavaScriptu, pak se jejich funkce nezmění. Některé atributy „id” jsou použity na jedné stránce vícekrát, což jejich standart neumožňuje.



Obrázek 2 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Jihomoravský kraj

Tyto webové stránky splňují pouze 15 z uvedených pravidel pro tvorbu přístupného webu, jak je názorně vidět z obrázku 2. Další 3 pravidla splňují pouze částečně. Celou 1/3, čili 10 pravidel, vůbec nesplňují a dalších 5 pravidel nebylo uplatněno.

4.3.3. Karlovarský kraj – webové stránky

Webový portál Karlovarského kraje se nachází na webových stránkách s touto URL adresou: **http://www.kr-karlovarsky.cz/kraj_cz**. Stránky byly testovány mezi **8. a 11. dubnem 2009**. Další podrobnosti o přístupnosti webových stránek Karlovarského kraje nalezneme v poznámkách tabulky 3 v příloze 2.

Grafické zpracování

Když vstoupíme na informační portál Karlovarského kraje, určitě nás překvapí malá velikost písma v navigaci. Použité barvy jsou dobře sladěny. Web však vypadá na první straně poněkud roztráštěně a to díky šedému pozadí v některých částech stránky.

Orientace na webu

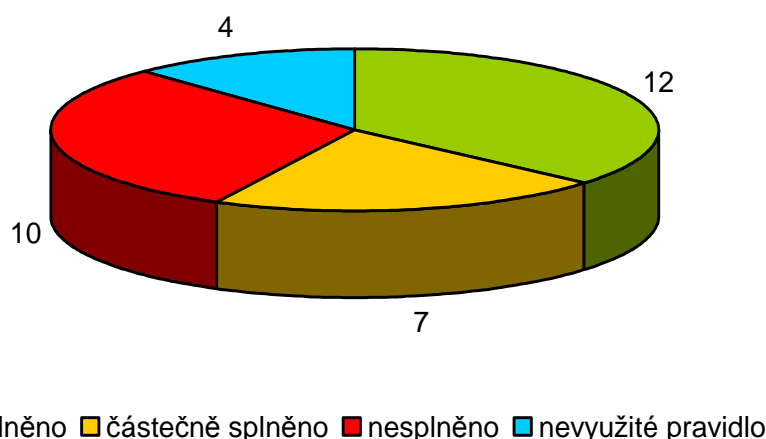
Uživatel celkem jasně rozpozná, co je navigace. Na první pohled je vidět, co je odkaz a co běžný text. Po najetí myši ale podtržení odkazů mizí. Chybou ovšem je, že není možné přeskočit některé opakující se pasáže stránek. S tím budou mít uživatelé s nějakým handicapem, ať už trvalým nebo dočasným, problém. Po rozbalení položek v hlavní úrovni menu nalezneme různé typy navigace, díky čemuž se snižuje přehlednost stránek.

Pro stažení souborů také chybí popis jejich formátů a velikostí.

Další nevýhoda se také skrývá v domněnce, že pokud klikneme na horní logo Karlovarského kraje, tak se dostaneme na úvodní stranu. Není tomu tak, protože se dostaneme pouze na titulní stranu dané záložky v hlavním vodorovném menu. Odkaz na úvodní stránku celého webu je pak tvořen pouze první položkou ve vertikální navigaci.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Pro nadpisy se nevyužívá standardních značek <h1> až <h6>, což je nevýhodné pro občany, kteří jako výstup z webových stránek používají pouze zvuk reprodukováný hlasovou čtečkou. Také některé značky HTML jazyka jsou dříve ukončeny než vůbec skončí. Formulářům chybí popisky vytvořené korektně pro lidi s postižením.



Obrázek 3 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Karlovarský kraj

Z obrázku 3 je jasně patrné, že splněných pravidel pro tento web je pouze 12, což je dost málo z celkového počtu 33. Pravidel, které jsou splněny pouze částečně, je 7, což v kombinaci s dodrženy pravidly tvoří pouze necelé dvě třetiny. Stejně jako Jihomoravský, tak i Karlovarský kraj nesplňuje 10 pravidel. Tvůrce webu zde jako jediný nepoužil pouze 4 pravidla přístupnosti.

4.3.4. Královéhradecký kraj – webové stránky

Webové stránky Královéhradeckého kraje se nalézají na webové adrese: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>. Tyto webové stránky byly analyzovány mezi **9. a 11. dubnem 2009**. Královéhradecký kraj splnil jako jediný 25 pravidel pro přístupnost a jedno částečně. Pouze dvě pravidla, která se týkají prohlášení o přístupnosti, nedodrželi při tvorbě stránek vůbec. Podrobnější informace o analýze těchto webových stránek se nacházejí v příloze 2 v tabulce 4.

Grafické zpracování

Na první pohled jsou stránky zpracovány poměrně dobře. Grafika webu je jednoduchá a jasně srozumitelná. Barvy jsou skoro stoprocentně v pořádku, až na třetí položku hlavní navigace, ve které bílé písmo není dostatečně kontrastní k tmavě žlutému pozadí.

Orientace na webu

Webové stránky mají jednu hlavní navigaci, která se skládá ze 4 položek hlavního menu umístěného vodorovně na stránce. Postižení lidé mohou navigaci lehce přeskočit díky odkazu, který se nachází hned v úvodu stránky.

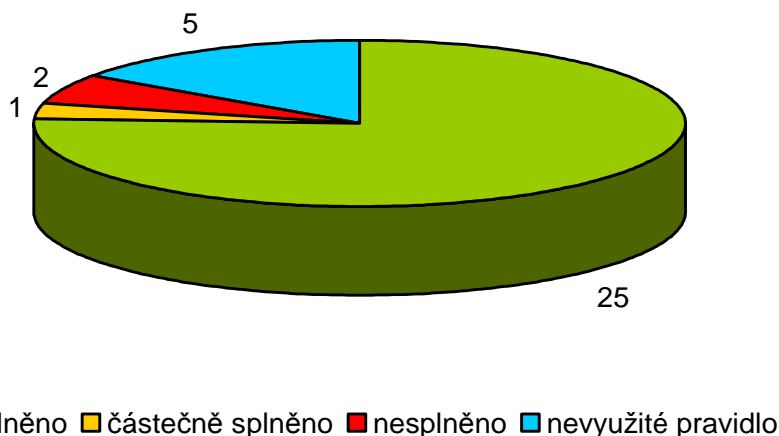
Odkazy jsou jasně rozpoznatelné od ostatního okolního textu. Odkazy, které jsou v běžném textu, jsou podtrženy po celou dobu. U odkazů navigačního menu druhé úrovně se po najetí myši podtržení ztrácí a odkaz se stává tučným. Pokud je odkaz použit pro nadpis, potom také po najetí myši na daný text původní podtržení mizí.

Každá stránka obsahuje logický odkaz na úvodní stranu v podobě loga Královéhradeckého kraje. Současně se také na každé stránce nachází tzv. „drobečková navigace“⁶, která obsahuje odkazy na všechny předchozí stránky té současně zobrazené. I formuláře jsou nadepsány bezbariérově pro použití kýmkoliv.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Kód webových stránek je jasně srozumitelný. Značky jazyka HTML používá ke správným účelům. Nadpisy jsou tvořeny standardním zápisem s použitím <h1> atd. Seznamy jsou tvořeny značkou <dd>.

Po vypnutí CSS i JavaScriptu se uživatel dostane ke všem podstatným informacím. Jedinou nevýhodou vypnutí CSS je, že menu druhé úrovně, které nás zajímá asi nejvíce, se posune na konec stránky.



Obrázek 4 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Královéhradecký kraj

Obrázek 4, vystihující dodržování pravidel přístupnosti u portálu Královéhradeckého kraje, jasně říká, že z celkového počtu 33 pravidel jich 5 nebylo využito vůbec a ze zbylých 28 využitých jich je 25 naprosto v pořádku, jedno je splněno částečně a pouze dvě pravidla nejsou dodržena. Tento kraj tudíž dopadl nejlépe v hodnocení přístupnosti.

⁶ Drobečková navigace – jde o odkazy typu: „Úvodní stránka >> podřazená stránka >> stránka, která je podřazena té podřazené >> atd.“ [15]

4.3.5. Liberecký kraj – webové stránky

Portál Libereckého kraje má URL adresu: <http://www.kraj-lbc.cz/>. Webové stránky Libereckého kraje byly testovány v období **9. – 11. 4. 2009**. Tyto stránky splňují necelou polovinu pravidel. Podrobnosti o analýze tohoto portálu se nacházejí v tabulce 5 v příloze 2.

Grafické zpracování

Na první pohled portál Libereckého kraje působí příjemně barevnou kombinací odstínů bleděmodré, šedé, šedohnědé a výrazné červené. Příjemně působí i oblé tvary navigací a ostatních prvků stránek.

Orientace na webu

V první chvíli nás zaujme hlavní úroveň navigace, která je v červeném poli pod úvodním logem a obrázkem. Na levé straně jsou nejdůležitější informace o kraji. Poté, co se podíváme do hlavního menu, zjistíme, že zobrazení druhé úrovně navigace je jinde, než bychom předpokládali. Uživatel by očekával rozbalení menu na levou stranu místo informací o kraji. Místo toho se menu zobrazí jako odkazy v řádku v místě, kde bývá umístěn běžný text. Toto řešení je trochu nešťastné, protože mate uživatele. Přeskočení menu není možné pomocí příkazu „přeskočit navigaci“. Je zde pouze odkaz „přejít na navigaci“, který umožňuje vrátit se do menu.

Odkazy jsou jednoznačně vizuálně odděleny od okolního textu podtržením, které ale po najetí myší na odkaz mizí. U souborů pro stažení chybí jak jejich odlišení od ostatních odkazů, tak i jejich typ nebo velikost.

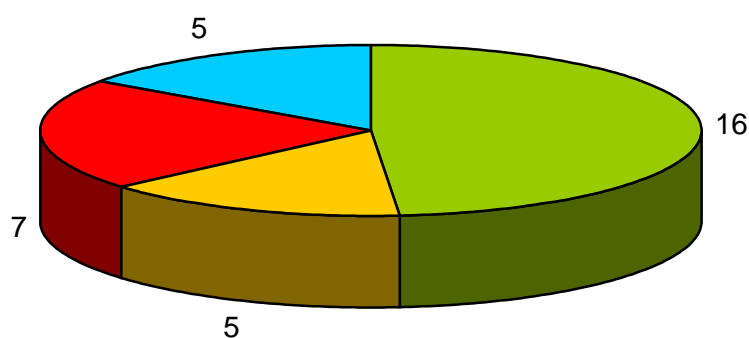
Vyhledávací políčko nalezneme na všech stránkách, ale mapu webu bychom hledali marně. Webové stránky se jmenují pouze podle své „drobečkové navigace“ a chybí zde název celého portálu.

Formulářům chybí nadpis pro používání stránek lidmi, kteří nemohou využít klasickou podobu stránek.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Když vypneme JavaScript a obrázky, tak nelze použít vrchní menu, které zmizí. Při vypnutých CSS, JavaScriptu i obrázcích stránka funguje.

Struktura stránky je rozdělena do menších bloků. Hlavní nadpisy jsou nadepsány pomocí `<h1>`, pro odstavce je použita formátovací značka `<p>`. Nevýhodou je absence nadpisů formulářů. U některých značek chybí ukončovací tag.



■ splněno ■ částečně splněno ■ nesplněno ■ nevyužité pravidlo

Obrázek 5 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Liberecký kraj

Obrázek 5 popisuje situaci dodržování pravidel přístupnosti pro Liberecký kraj. V tomto případě bylo dodrženo pouze 16 pravidel, což je slabá polovina. Dalších 5 pravidel tento web splňuje pouze částečně. Pětinu tj. sedm, pravidel vůbec nedodrželi a dalších 5 neupotřebili při tvorbě webu.

4.3.6. Moravskoslezský kraj – webové stránky

Moravskoslezský kraj s URL adresou <http://www.kr-moravskoslezsky.cz/> byl testován v období **9. – 11. 4. 2009**. Tento kraj splňuje bez mála 2/3 pravidel a má nejlépe zpracovanou vizuální podobu. Podrobnější a další informace o webovém portálu Moravskoslezského kraje se nachází v příloze 2 v tabulce 6.

Grafické zpracování

Tyto webové stránky jsou po grafické stránce velice zdařilé. Určitě každého uživatele, který je může vnímat v originálním podání, osloví svou nápaditostí. Hlavní краса designu tkví v hlavním rozcestníku, který se objeví po zadání URL adresy Moravskoslezského kraje. Tato strana je tvořena velkou fotografií efektivně rozdělenou do pěti částí, kdy každá z částí je odkazem do jedné sekce webu. Po přejetí myší jednotlivých částí této fotografie se u každé z položek navigace rozcestníku objeví výstižná fotografie, o velikosti jedné pětiny úvodního obrázku, dané položky menu.

Po vstupu do hlavní části webových stránek je navigace tvořena podobným způsobem, ale ve tvaru vlnovky. Menu je opět rozděleno do pěti totožných částí jako první strana. Po přejetí myší přes jednotlivé části menu se daná část vlnovky vysune pod úroveň obrysové vlny. Každá z částí menu má svou barvu, která ji provází po celém webu.

Orientace na webu

Stránky jsou velice působivě prezentovány, ale trochu se toto vizuální zpracování podepsalo na funkčnosti webu. Hlavním nedostatkem jsou odkazy. U všech odkazů totiž nepoznáme, zda se jedná o odkaz nebo pouhý text, pokud si odmyslíme barvy. U vybraných odkazů také mizí podtržení, které se jinak objevuje u odkazů v textu i u druhé úrovně navigace. Na titulním rozcestníku podtržené odkazy také chybí, protože působivá fotografie má samozřejmě pod jednotlivými položkami i textovou variantu, která je viditelná i pro běžné uživatele. Odkazy na jiné soubory jsou jasně označeny jak typem souboru, tak i jeho velikostí. Výhodou je existence klávesových zkratk pro lehčí ovládání webu.

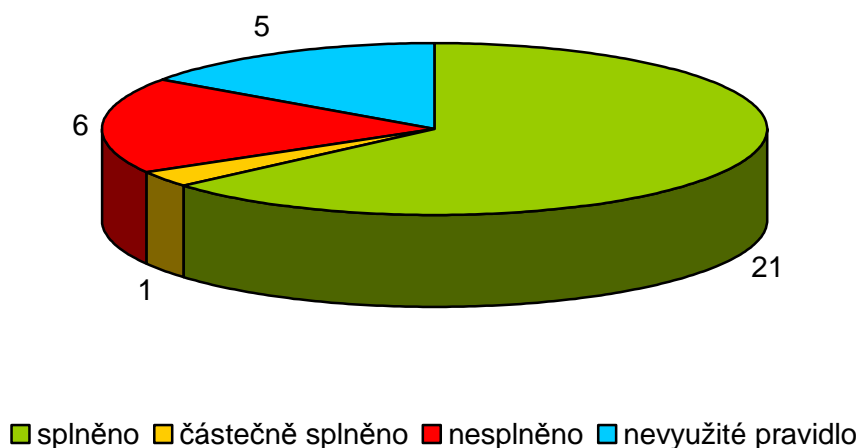
Každá stránka má jak svůj název tak název portálu v hlavičce. Vyhledávání i mapa webu je použitelná pro každou jednotlivou webovou stránku.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Výhodou těchto stránek jsou určitě vhodně nadepsané formuláře, kterým ale schází výstižné popisky polí. Kód se zdá být psaný srozumitelně a bez chyb. Tagy jsou ukončovány včetně těch nepárových. U tabulek nenajdeme formátovací značku <th> pro záhlaví.

Tyto webové stránky obsahují multimediální prvky, jimiž jsou flashové virtuální prohlídky. Tyto prvky však nemají textovou alternativu, která by se k tomuto tématu dělala velice obtížně, spíše by to ani nebylo možné.

Pokud vypneme JavaScript, zobrazí se varovná hláška, která upozorňuje na jeho vypnutí. Stránky jsou však dostupné i bez použití JavaScriptu a kaskádových stylů. Tady pak ale nemůžeme očekávat spuštění flashových virtuálních prohlídek. Při vypnutí JavaScriptu se obrázky, které se pomocí něho otevírají, otevřou do téhož okna stránky.



Obrázek 6 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Moravskosleský kraj

Obrázek 6 znázorňuje dodržení pravidel pro tvorbu přístupného webu všem uživatelům bez problému. Tyto stránky jsou graficky velice přitažlivé, ale několik základních zásad uživatelům s handicapem však nesplňují. Takových pravidel je tu 6. Dalších 21 pravidel splňují perfektně a jedno pouze částečně. Opět tyto stránky patří do kategorie pěti nevyužitých pravidel.

4.3.7. Olomoucký kraj – webové stránky

Webové stránky Olomouckého kraje nalezneme na webové adrese http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Aktuality_CZ.htm?dontSwitchPosting=1&lang=CZ.

Tyto webové stránky byly podrobeny analýze v období od **9. do 11. dubna 2009**. Další informace o výsledcích analýzy webových stránek Olomouckého kraje se nachází v příloze 2 v tabulce 7.

Grafické zpracování

Tyto stránky vypadají velice jednoduše. Nevyskytují se zde žádné složitosti, které by na první pohled činily stránky nepoužitelnými. Po stránce vizuální nevypadá tento portál jako „moderní“ web. Využívá klasické barevné kombinace – modré, šedé a bílé s černým textem. Na některých místech se najednou objevují jiné než standardní velikosti písma nebo i dokonce jiné fonty.

Orientace na webu

Na webu se zorientujeme velice snadno. Menu v levé části vypadá velmi slušně. Pokud ale klikneme na nějakou z položek, pak se navigace druhé úrovně otevře ve dvou sloupcích v místech, ve kterých je běžně textové pole. Toto může uživatele mást a znesnadňovat mu práci. Na některých částech webových stránek navigace chybí úplně. Příkaz pro přeskočení navigace se zde nachází.

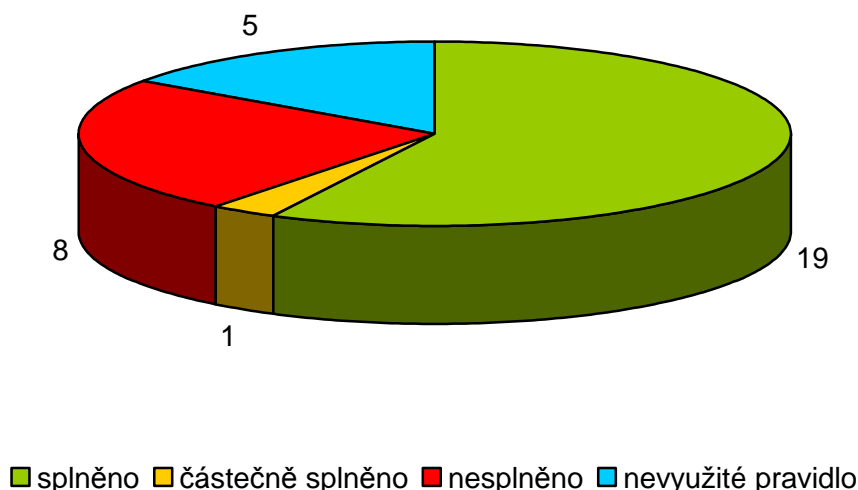
Odkazy v textu jsou vyznačeny i podtržením. U odkazů pro tzv. „drobečkovou navigaci“ a v menu se podtržení objeví až po přejetí myší. Odkaz rozeznáme v textu. O tom, že odkazem je soubor ke stažení, nás přesvědčí na první pohled pouze ikona programu, ve kterém se otevře (po vypnutí obrázků nedostupná), a také přípona souboru a jeho velikost. U některých je typ souboru uveden za názvem souboru.

Pro formátování stránky se používají značky <h1>, <p> a podobně. Nevýhodu mají ti uživatelé, kteří měli méně štěstí než ostatní a trpí nějakým handicapem, protože jim budou chybět popisy formulářů.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Pokud dojde k vypnutí CSS nebo JavaScriptu, funkčnost stránek se nezmění.

U některých tagů úplně chybí ukončovací značky. Jazyk webové stránky se na tomto webu neuvádí. Tento dokument je psán v HTML 4.0. U tabulek chybí formátovací značka <th> pro rozpoznání záhlaví jednotlivých tabulek.



Obrázek 7 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Olomoucký kraj

Obrázek 7 vystihuje pravidla, která byla a nebo nebyla dodržena při tvorbě webu Olomouckého kraje. Ukazuje, že splněných pravidel je 19 a částečně splněné jedno, což dohromady netvoří ani dvě třetiny ze všech. Dalších 8 pravidel nebylo splněno vůbec, jako třeba absence prohlášení o přístupnosti. Pět pravidel tvůrce tohoto portálu neuplatnil.

4.3.8. Pardubický kraj – webové stránky

Webový portál Pardubického kraje se nachází na webové adrese <http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3963&category=&>. Tyto webové stránky prošly analýzou rovněž mezi **9. a 11. dubnem 2009**. Co se splněných pravidel týče, tento webový portál patří k té lepší polovině. Více informací o výsledcích analýzy portálu Pardubického kraje se nalézá v příloze 2 v tabulce 8.

Grafické zpracování

Webový portál Pardubického kraje kombinuje oblé tvary vybraných položek v hlavní navigaci s „plastickým“ pozadím položek druhé úrovně navigace. Kombinace tmavě žluté a tmavě modré barvy v hlavní navigaci je dobrá volba v souvislosti s dalším použitím

bleděmodrých odstínů a v kombinaci s bílou barvou celých stránek a další navigace. Písmo běžného textu má černou barvu, což je s bílým pozadím naprosto kontrastní.

Tmavě žlutá barva u vybraných položek hlavního menu s bílým písmem však tak vhodná není. Uživatelé s vadami zraku s těmito barvami mohou mít problém, protože to nevyhovuje bodu v pravidlech, který hovoří o kontrastu barev popředí a pozadí.

Orientace na webu

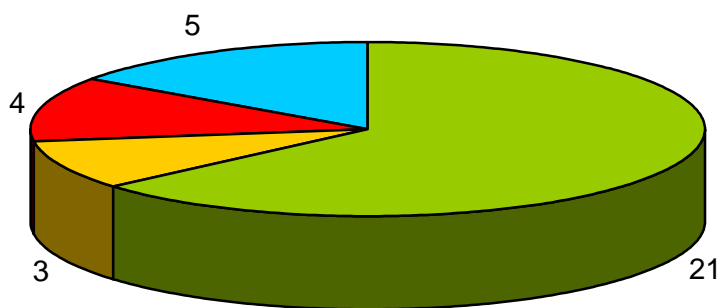
Na první pohled je orientace na webu více než jasná díky vertikálnímu hlavnímu menu nahoře a menu 2. úrovně vlevo. Témata, která by uživatele mohla zajímat jsou vpravo. Pro orientaci je vhodná mapa webu i vyhledávání dostupné ze všech www stránek. Každá individuální stránka je pojmenována nejen názvem portálu, ale i stránkou, kde se právě nacházíme.

K vyjádření odkazů je využito nejen barevné odlišení, ale i podtržení. V textu se podtržení odkazu po najetí myši skryje, v menu se naopak objeví. Odkazy jsou srozumitelně popsány. Pokud se jedná o soubor ke stažení, pak se u dokumentu vyskytuje ikona (s atributem „alt“ se slovním popisem formátu), která jednoznačně určuje druh dokumentu. Každý soubor má i vyznačenou velikost.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Pokud vypneme CSS i JavaScript, nepříjdeme o žádné informace. Oknem JavaScriptu se zobrazují varovné hlášky při vyplňování formulářů.

Tyto webové stránky využívají formátovacích značek <h3> nebo <p>. Bohužel lidé s postižením budou mít problém s vyplněním formulářů, které nejsou vůbec nadepsány a nemají popsána jednotlivá políčka. Někde došlo k vynechání ukončovací značky.



■ splněno ■ částečně splněno ■ nesplněno ■ nevyužitá pravidla

Obrázek 8 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Pardubický kraj

Obrázek 8 vystihující plnění pravidel přístupného webu na portálu Pardubického kraje ukazuje, že 21 položek bylo splněno úplně a další 3 pouze z části. 4 položky pravidel nebyly dodrženy a nebylo využito šesti pravidel.

4.3.9. Plzeňský kraj – webové stránky

Webové stránky Plzeňského kraje se nacházejí na URL adrese <http://www.kr-plzensky.cz/>. Tyto webové stránky byly testovány ve dnech **9. – 11. 4. 2009**. Splněno bylo pouhých 12 pravidel z celkových 33. Další podrobnosti k provedené analýze nalezneme v příloze 2 v tabulce 9.

Grafické zpracování

Pokud nějaký návštěvník zavítá právě na portál Plzeňského kraje, pak uvidí jednoduše zpracovaný design, ve kterém se žádný prvek neruší s jiným. Stránky jsou jednoduché a na první pohled přehledné. Využívají se zde pouze odstíny bleděmodré, šedé a bílé v kombinaci s tmavým písmem.

Tyto webové stránky jsou víceméně barevně dobře kontrastní. Ale například formulář pro přihlášení jména a hesla nemá dobře kontrastní nápis a pozadí potvrzovacího tlačítka.

Orientace na webu

Na první pohled přehledná navigace se změní v částečně nepřehlednou ve chvíli, kdy přejdeme z první na druhou úroveň menu. Tato úroveň se totiž nachází v části webu, ve které se běžně zobrazuje text. Oddělena je pouze čarou, což mi připadá nedostatečné a celkově nevhodné. Uživatel s handicapem nemá možnost přeskokovat některé pasáže, které jsou pro něho při práci s hlasovou čtečkou velice zdlouhavé.

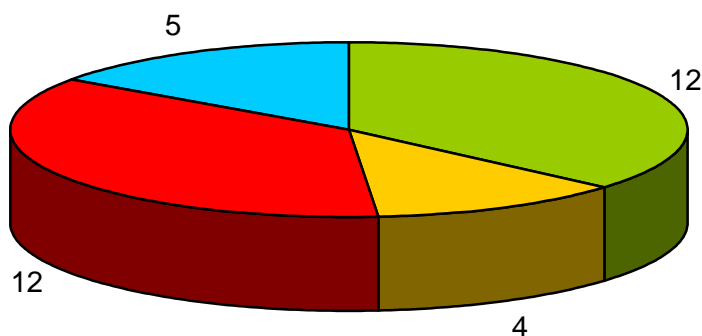
Některé odkazy se neliší od textu ničím jiným než pouhou barvou. U části odkazů se objeví podtržení při přejetí myši, jiné jsou podtrženy stále. Tato situace činí web nepřehledným. Často se odkazy otevírají v novém okně bez jakéhokoliv upozornění. Některé odkazy však uživatele na toto upozorňují „bublinou“, když na ně najedeme myší.

Navigaci a pohyb na webu usnadňuje uživatelům vyhledávací formulář i mapa webu, která má ale nepříliš jasně vypadající ikonu. Na hlavní stranu se také dostaneme z jakékoliv stránky.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Rozsáhlejší bloky obsahu webu jsou děleny do menších celků, které ale nevyužívají formátovacích značek <h1> až <h6> pro nadpisy. Odstavce jsou uvozeny formátovací

značkou <p>. Opět se tu objevuje problém nepojmenovaných a nedostatečně popsanych formulářů, které uživatelé s určitými potížemi jen těžko vyplní. Také záhlaví tabulek není tvořeno formátovací značkou, která je k tomu určena. Ani tady se otevírání a zavírání nějakých značek zdrojového kódu neobešlo bez vynechání konečné či počáteční značky. Pokud nemáme funkční nebo dostupný JavaScript nebo kaskádové styly, pak se ale na funkčnosti stránek nic nemění.



■ splněno ■ částečně splněno ■ nesplněno ■ nevyužitá pravidla

Obrázek 9 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Plzeňský kraj

Obrázek 9 představuje rozdělení pravidel pro přístupný web podle jejich splnění. Jasně je vidět, že splněných pravidel je pouze 12. Pravidla, která byla aplikována částečně dosáhla počtu čtyř. Dvanáct pravidel nebylo splněno vůbec a opět 5 pravidel nebylo využito.

4.3.10. Kraj Praha – webové stránky

Portál hlavního města Prahy nalezneme na webových stránkách <http://www.prahamesto.cz/>. Testování přístupnosti pro všechny druhy občanů probíhalo **12. dubna 2009**. Tyto webové stránky jsou stránkami hlavního města Prahy a tudíž i kraje Praha. Více informací o provedené analýze je uvedeno v tabulce 10 v příloze 2.

Grafické zpracování

Úvodní rozcestník je trochu zmatený, protože budí dojem „vyskakovacího“ okna. Část webu, která se zabývá magistrátem města, je barevně nešťastně řešena, pokud jsou vypnuty kaskádové styly. Červené pozadí pak v menu není dostatečně kontrastní s bílým písmem. Druhá část, informační portál města Prahy, je tvořena odstíny modré. Obě části webu jsou zpracovány v jednotném duchu. Hlavní roli z hlediska designu tvoří oblé tvary.

Orientace na webu

Uživatel, který vstoupí na tento web, bude jistě asi trochu zaskočen úvodním rozcestníkem, který mu nabízí dvě možnosti. Návštěvník může vstoupit na stránky informačního portálu Prahy, který obsahuje aktuální zpravodajství a publicistiku, různé elektronické služby, dopravní zpravodajství nebo online rozhovory. Druhou možností je webový server Magistrátu hlavního města Prahy, který obsahuje úřední desku, seznam životních situací a podobně.

Jednoznačně je zde oddělena srozumitelná navigace v podobě vertikálního menu, se kterou by neměl mít žádný uživatel problémy. Druhá úroveň navigace se zobrazí v levém sloupci. U informačního portálu se v první úrovni menu vybraná položka posune na první místo v seznamu, což může uživatele trochu mást.

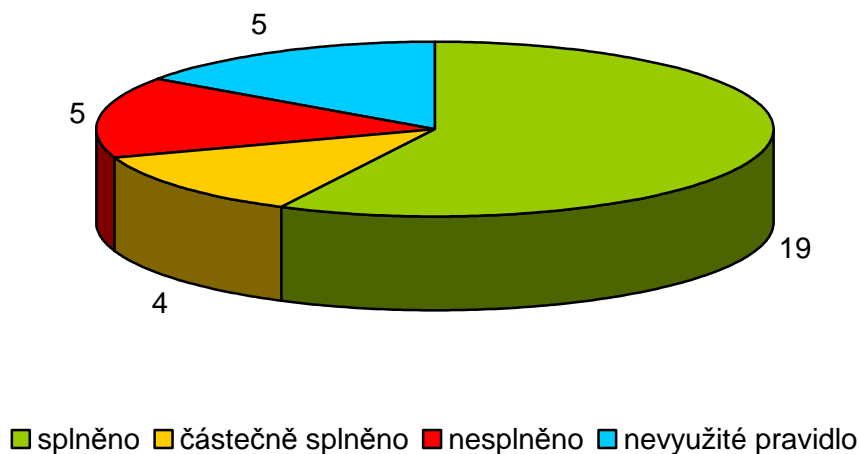
Odkazy jsou od okolního textu odděleny podtržením. Odkazy v menu podtrženy nejsou.

Nevýhodou je absence příkazu na přeskočení menu apod. Z každé strany webu vede odkaz na titulní stranu jednoho ze dvou souběžně existujících pražských portálů. V obou případech existuje i navigace ve formě cesty, kde se daný soubor nachází v hierarchii. Mapa webu i vyhledávání jsou uživatelům k dispozici na každé straně. Obě části webu jsou vybaveny titulkem, který obsahuje název portálu i dané stránky.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Tyto webové stránky fungují i bez použití JavaScriptu a kaskádových stylů.

Pro nadpisy jsou v textu použity tagy <h1> až <h4> a pro odstavce značka <p>. Formuláře nejsou korektně nadepsány. Některé ale splňují správné popsání políček pro vyplňování údajů i pro uživatele s omezením. Téměř všechny prvky mají svoji ukončovací značku. Tabulky jsou uvozeny záhlavím tvořeným tagem <th>, ale ne všechny jsou čitelné zleva doprava, jak by měly.



Obrázek 10 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Kraj Praha

Z obrázku 10 je vidět, že tvůrci webového portálu Prahy správně použili 19 pravidel a další 4 částečně. Pravidla, která se jim nepodařila splnit vůbec, dosáhla čísla 5 ze 33 a dalších 5 pravidel nevylo vůbec využito k tvorbě stránek.

4.3.11. Středočeský kraj – webové stránky

Webové stránky Středočeského kraje se nacházejí na webových stránkách <http://www.kr-stredocesky.cz/portal>. K jejich testování došlo mezi **10. a 11. dubnem 2009**. Více informací se nachází v tabulce 11 v příloze 2.

Grafické zpracování

Po grafické stránce jde v případě webového portálu Středočeského kraje o zdařilou formu. Kombinace modré, červené a bílé barvy je dostatečně výrazná. Tvary pro vykreslení jednotlivých prvků na stránce jsou hranaté.

Nevýhodou je však malý kontrast mezi červenou barvou na pozadí tlačítek části menu v kombinaci s bílým písmem. Nevyhovující kombinací je také šedé písmo na bílém pozadí pro odkazy třetí úrovně menu v mapě stránek.

Orientace na webu

Orientace na webu je na první pohled velice srozumitelná a hlavně na všech stránkách stejná. Druhá a další úroveň navigace se otevře pomocí JavaScriptu vedle hlavní navigace. Pokud z tohoto seznamu vybereme nějakou položku, pak se toto menu zobrazí pod položkou z 1. úrovně navigace, ze které byla daná položka vybrána. Navigace je vylepšena i volbami „Přeskočit navigaci“ a „Přeskočit menu“.

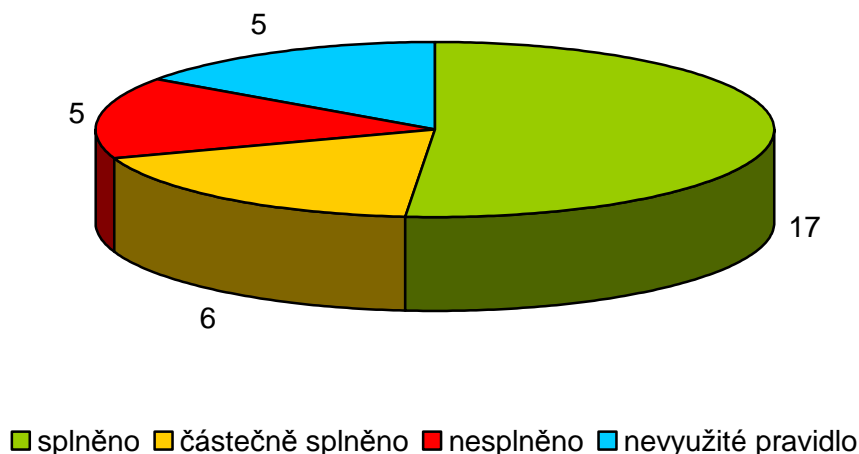
Každá stránka portálu obsahuje mapu webu, vyhledávání i odkaz na titulní stranu a odkazy na vyšší úrovně menu. Odkazy v textu jsou dostupné i bez barevného rozlišení, protože jsou znázorněny i pomocí podtržení. Odkazy v menu podtrženy nejsou. Podstatnou chybou však je nefunkčnost některých odkazů.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

JavaScript ani CSS neudávají funkčnost webu, protože stránky fungují i bez nich. Pokud má uživatel vypnutý JavaScript, ukáže se na obrazovce upozornění na tento fakt.

Nadpisy jsou uvozeny formátovacími značkami <h1> a <h2> a odstavce jsou správně formátovány pomocí <p>. Pro nevidomé uživatele jsou velkou chybou nepopsané formuláře a nejasné pojmenování jednotlivých formulářových polí.

Některé tagy jsou ukončeny dříve, než vůbec začaly. Někde se vyskytuje i případ použití značky mimo uvození seznamu značkou nebo .



Obrázek 11 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Středočeský kraj

Obrázek 11 znázorňuje počty pravidel, která byla splněna, nesplněna nebo částečně splněna nebo k jejich použití vůbec nedošlo. Do kategorie pravidel, která splnila veškerá kritéria jich patří 17, což je polovina ze 33 zadaných. 6 pravidel bylo splněno pouze částečně a dalších 5 nesplněno vůbec. Počet nevyužitých pravidel je rovněž 5 jako u většiny analyzovaných krajských portálů.

4.3.12. Ústecký kraj – webové stránky

Oficiální stránky Ústeckého kraje se nacházejí na webové adrese <http://www.kr-ustecky.cz/>. Stránky byly testovány **10. – 11. 4. 2009**. Více informací o testování se dočteme z tabulky 12 v příloze 2.

Grafické zpracování

Na první pohled vypadají stránky zajímavě, ale zároveň trochu zmateně. Dobře řešené je barevné provedení, které má pro každou položku z navigačního menu „Témata“ jinou kombinaci barev pro pozadí prvků a barevné „kosočtverce“, které upozorňují na hlavní části webu, a tím i na hlavní nadpisy.

Orientace na webu

Jak už bylo zmíněno v rámci předchozího odstavce, zorientovat se na tomto webu dá, dle mého názoru, každému uživateli chvíli času. Pro handicapované uživatele je nevhodné použití pouze přeskočení hlavní nabídky.

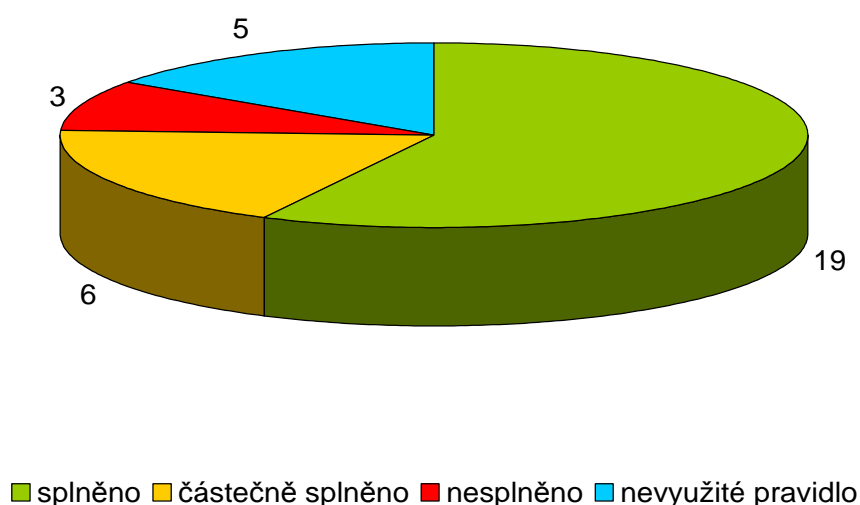
Navigace je taková, že z každé strany se dostaneme jak na hlavní stránku, tak i na tu předchozí v rámci stromové struktury. Mapu stránek nalezneme na každé straně na rozdíl od vyhledávacího formuláře. Titulek každé stránky je tvořen velice přehledně, protože obsahuje název portálu i cestu k dané webové stránce.

Co se odkazů týče, pak jich je většina tvořena i podtržením jak v menu tak i v rámci běžného textu. Pouze navigace uvozená nadpisem „Témata“ nesplňuje podtržení odkazů na první pohled, protože to se objeví až po najetí myši.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

V případě nedostupných CSS i JavaScriptu se nezmění základní funkce stránek a uživatel nepřijde o žádné informace.

Vhodně se zde využívá formátovacích značek <h1> až <h3> pro nadpisy. Nevhodně se ale využívá značky <p>. Pokud se zaměříme na formuláře, pak zjistíme, že jsou jak korektně nadepsány, tak i pojmenovány jednotlivé položky. Pro uživatele s nějakým omezením to znamená, že by se měl určitě dobrat ke zdárnému vyplnění formuláře.



Obrázek 12 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Ústecký kraj

Obrázek 12 vystihuje situaci, kdy na webu Ústeckého kraje bylo splněno 19 pravidel z českých „Pravidel přístupnosti pro tvorbu přístupného webu“. Částečně splněných pravidel bylo 6 a těch, které nebyly splněny vůbec pouze 3, což je v porovnání s ostatními kraji velmi dobré. Pět pravidel z testovaného seznamu nebylo vůbec do tvorby stránek zahrnuto.

4.3.13. Kraj Vysočina – webové stránky

Webový portál Kraje Vysočina je dostupný na internetové adrese <http://www.kr-vysocina.cz/>. Tyto stránky byly testovány v období od **10. do 1. 4. 2009**. Více informací k analýze a jednotlivým pravidlům se dozvíme v příloze 2 v tabulce 13.

Grafické zpracování

Portál kraje Vysočina má příjemné grafické zpracování. Stránky jsou laděné do bílo-šedé barvy. Ke zvýraznění je použita jasně zelená barva s tmavě modrou. Písmo běžného textu je černé a odkazy tmavě modré (nejedná se o implicitně zadanou barvu ke znázornění odkazů).

Orientace na webu

Web je srozumitelně ovladatelný. Toto by si myslel každý uživatel, který ho navštíví. Avšak to ještě uživatel neví, že po zvolení položky v menu, kterou se dostane do 2. úrovně, se na místě hlavního seznamu zobrazí menu 2. úrovně, které má úplně stejný vzhled, což uživatele jistě zmate. Kam se mu ztratily původní volby menu? Na webu jsou i takové stránky, které mají jinou navigaci než tu, kterou má celý portál. Pro handicapované uživatele je přínosná volba „Přeskočit nabídku“, kterou se tak dostanou dříve na obsah stránek.

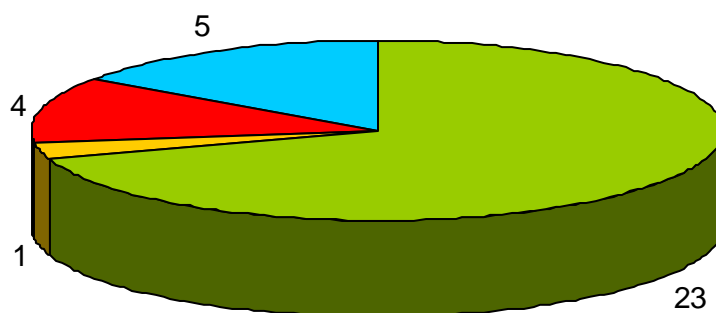
Odkazy jsou srozumitelné a podtržené. V menu se odkazy podtrhnou ve chvíli, kdy na ně najedeme myší. Každá stránka obsahuje jak odkaz na titulní stranu, tak i cestu k výše položené webové stránce. Na každé stránce nalezneme vyhledávací formulář a některé stránky i mapu webu. Co se hypertextové značky <title> týče, pak je v ní vždy zapsána cesta k dané webové stránce s tím, že nejvýše položený název je název celého portálu.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Informace prezentované pomocí CSS a JavaScriptu jsou dostupné i bez jejich zapnutí.

Většina formátovacích značek je využita standardně. Formuláře v případě těchto stránek jsou nadepsány i popsány korektní formou pro uživatele, kteří nemohou stránky vnímat v takovém zobrazení, jaké by mělo standardně být.

Některé značky však nemají správné ukončení.



■ splněno ■ částečně splněno ■ nesplněno ■ nevyužité pravidlo

Obrázek 13 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Kraj Vysočina

Obrázek 13 vyjadřuje, že 23 pravidel z celkového použitého počtu 28 pravidel bylo splněno. Číslo 23 je druhé nejvyšší hned po Královéhradeckém kraji a jeho portálu, kde splnili 25 pravidel. Jedno pravidlo ve tvoření webových stránek dopadlo s hodnocením na „částečně splněno“. Čtyři pravidla nebyla splněna vůbec a dalších 5 nebylo využito.

4.3.14. Zlínský kraj – webové stránky

Webový portál Zlínského kraje se nalézá na URL adrese <http://www.kr-zlinsky.cz/>. Analýza webu byla provedena **10. - 11. dubna 2009**. Více informací o provedené analýze nalezneme v tabulce 14 v příloze 2.

Grafické zpracování

Po grafické stránce webu se jedná o na první pohled barevně i vizuálně pěkně zpracovaný web. Kombinace oranžových pozadí tlačítek hlavní navigace a tmavě modrého písma působí příjemně. Běžný text je černý a odkazy tmavě modré. Pozadí webu je bílé bez vzorku.

Orientace na webu

Po prvním shlédnutí webu má jistě každý uživatel jasno s tím, jak se bude na webu pohybovat. Pokud se dostaneme do druhé úrovně navigace, pak zjistíme, že se nám otevře v bloku, ve kterém očekáváme text. Každá položka má pak ikonu v podobě klasické složky známé z Windows, která je pouze v modrém provedení a samozřejmě v malé velikosti. Menu dalších úrovní se otevírají na místě menu druhé úrovně. U každého menu 2. a další úrovně se jako první položka objevuje odkaz s názvem „Nadřazená složka“, což mně osobně přijde jako

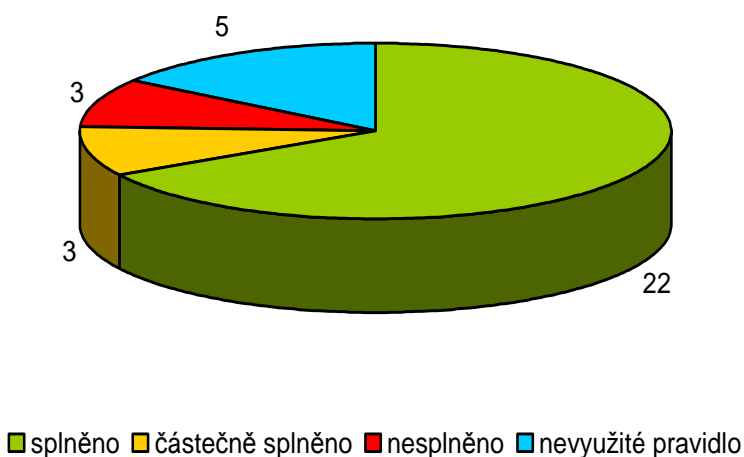
dobry nápad návratu o úroveň výš. Současně s tím je zde i již několikrát zmíněná „drobečková navigace“ a také odkaz na titulní stránku.

Mapa webu i vyhledávání nalezneme na každé stránce portálu Zlínského kraje. K lepší orientaci lidí s postižením, nebo jiným důvodem pro nemožnost používání klasického zobrazení webu, má každá webová stránka svůj název, který odpovídá názvu každé stránky včetně sdělení, že se jedná o Zlínský kraj. Odkazy jsou tvořené i pomocí podtržení.

Zdrojový kód, CSS a JavaScript

Stránky jsou bez využití CSS i JavaScriptu dostupné pro všechny uživatele.

Pokud se podíváme do HTML kódu zjistíme, že některé značky nejsou vůbec ukončeny. Pro nadpisy je tu využito formátování značkou <h4>. Pro formuláře neexistuje korektní pojmenování jednotlivých políček, ale formuláře jsou správně pojmenovány.



Obrázek 14 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Zlínský kraj

Z obrázku 14 je jasně vidět, že celé 2 třetiny pravidel byly vypracovány korektně. Tři z celkového počtu 33 dopadly jako částečně splněné a ze zbylých 8 pravidel nebyly pouze 3 na tomto portálu splněny a 5 jich nebylo uplatněno.

4.4. Závěrečné zhodnocení analýzy

Webové stránky všech čtrnácti krajů prošly analýzou, zda splňují určitá kritéria. Jako kritéria byla použita „Pravidla pro tvorbu přístupného webu“ podle novely zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, provedenou zákonem č. 81/2006 Sb. Tato analýza probíhala v termínu mezi 7. a 12. dubnem 2009.

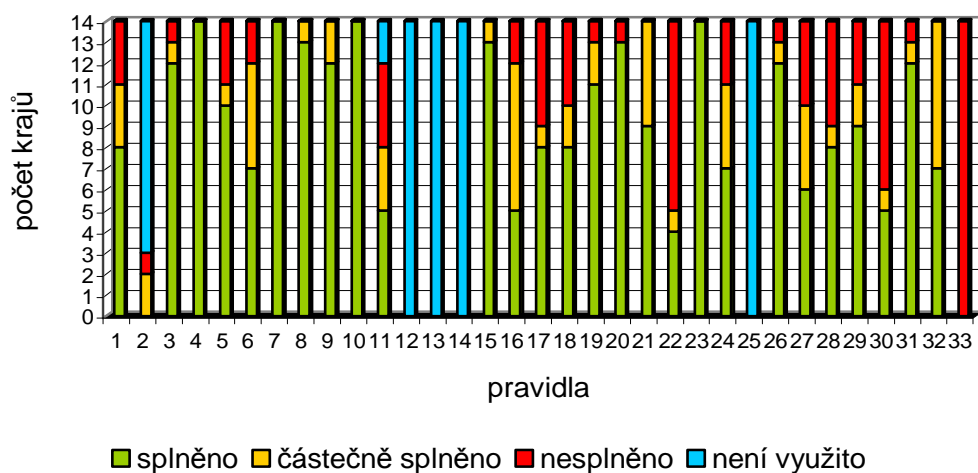
Z obrázku 18 v příloze 4 vyplývá, že na základě provedené analýzy byla dodržena všemi kraji tato pravidla: 4, 7, 10 a 23. Pravidlo 4, ve kterém nesmí být v textu používána slovní odkazování typu „to, co vidíte vlevo“ nebo „to, co jste viděli o stránku předtím“ a podobně. Pravidlo 7, kdy ve všech prohlížečích musí být splněna podmínka zvětšování a zmenšování písma. Pravidlo 10 bylo také dodrženo, protože se tu samovolně žádné stránky nenačítají a také pravidlo 23, protože u všech portálů uživatel pozná, že vyplnil špatně formulář. Tyto skutečnosti jsou také vidět z obrázku 15. Pravidla, která byla také často dodržována, s úspěšností ve 12 nebo 13 krajích byla pravidla číslo 3, 8, 9, 15, 20, 26 a 31.

Obrázek 19 v příloze 4 říká, kolik krajů jaké pravidlo splnilo pouze z části. Nejčastěji se jednalo o pravidlo 16, které hovoří o rozdělení obsahu do menších částí, které jsou vhodně nadepsané hypertextovými značkami. Také se jedná o pravidlo 32 o povinnosti uvádět prohlášení o přístupnosti webových stránek na každé stránce portálu.

Na obrázku 20 v příloze 4 zjistíme, která pravidla nebyla dodržena s největší četností. Žádný kraj nesplnil pravidlo 33, které hovoří o nutnosti uvádět v prohlášení o přístupnosti pravidla, která ve své webové prezentaci vůbec nevyužije. Další pravidla, která byla často zanedbávána byla pravidla 22 a 30. Pravidlo 22 nebylo dodrženo v devíti krajích, které nesprávně nadepsali formulářové prvky pro uživatele, kteří nemohou obsah stránek vidět. Také pravidlo 30, které nedodrželo více než polovina, celých osm krajů, které nesprávně nadepisovali záhlaví tabulek bez použití značky <th>.

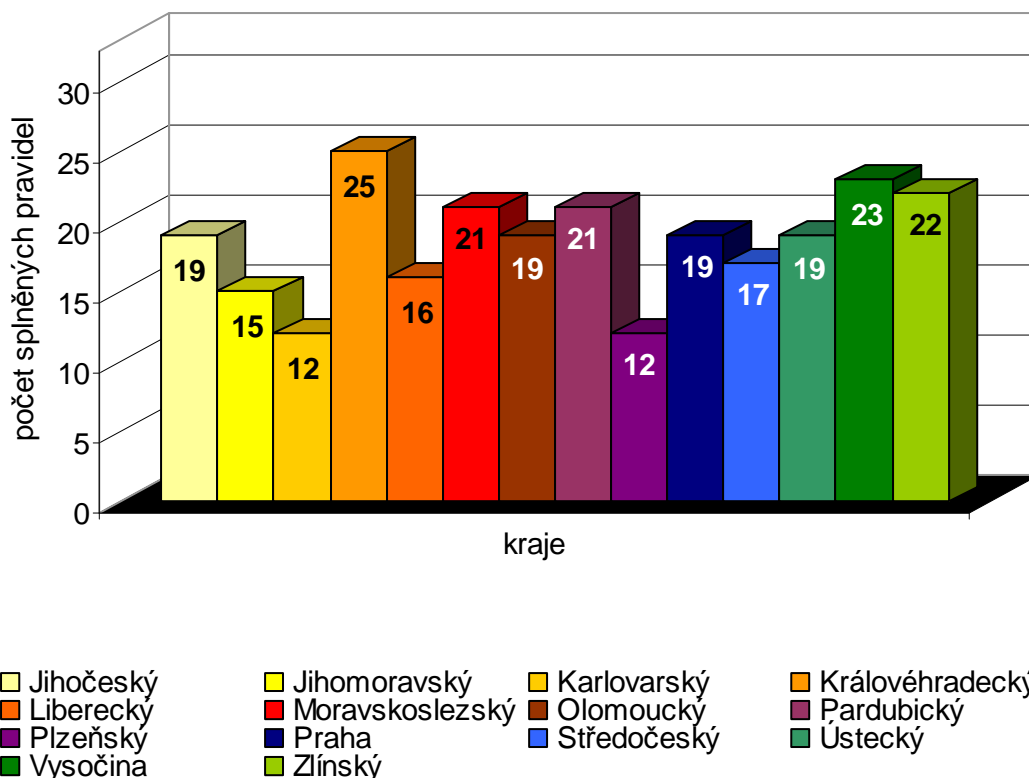
Na obrázku 21 v příloze 4 je graf popisující ta pravidla, která kraje vůbec při tvorbě webových stránek neuplatnili. Žádný z krajů nevyužil pravidlo 12, protože na žádné stránce se neobjevuje prvek, který by rychle měnil barvy nebo blikal. Další nevyužitá pravidla všemi kraji bylo pravidlo 13, které hovoří o tom, že zvuk znějící na pozadí stránek se musí dát snadno vypnout, protože na žádném portálu takový zvuk nenalezneme. Třetí pravidlo, které zůstalo nevyužitá všemi kraji bylo číslo 14, ve kterém platí, že časový limit pro nějakou práci musí být buď vhodně odůvodněn, nebo by na webu neměl být vůbec. Časový limit pro žádnou práci se na stránkách nenachází. Poslední pravidlo nevyužitá všemi kraji bylo pravidlo 25, které hovoří o vhodném nadepsání rámců použitých k formátování webu. Rámy se v dnešní době už celkově moc nepoužívají, a tudíž ani pro žádný web nebyly použity. Ještě stojí za zmínku pravidlo 2, které nevyužilo 11 krajů, kdy multimediální prvky jako videa a nebo online rozhovory mají mít i svoji textovou podobu. Na webových portálech se tyto multimediální prvky vyskytují jen zřídka. Podrobnosti nalezneme v příloze 2 v tabulkách jednotlivých krajů a vyhodnocení pravidel přístupnosti.

Na obrázku 15 je názorně vidět skladba jednotlivých pravidel podle toho, zda byly splněny, částečně splněny, nesplněny a nebo nevyužity v celkovém počtu 14 krajů. Jedná se o souhrnný graf k předcházejícím čtyřem, které jsou popsány výše a přiloženy v příloze 4.



Obrázek 15 – Znáznornění splněných, částečně splněných, nesplněných a nevyužitých pravidel k počtu krajů

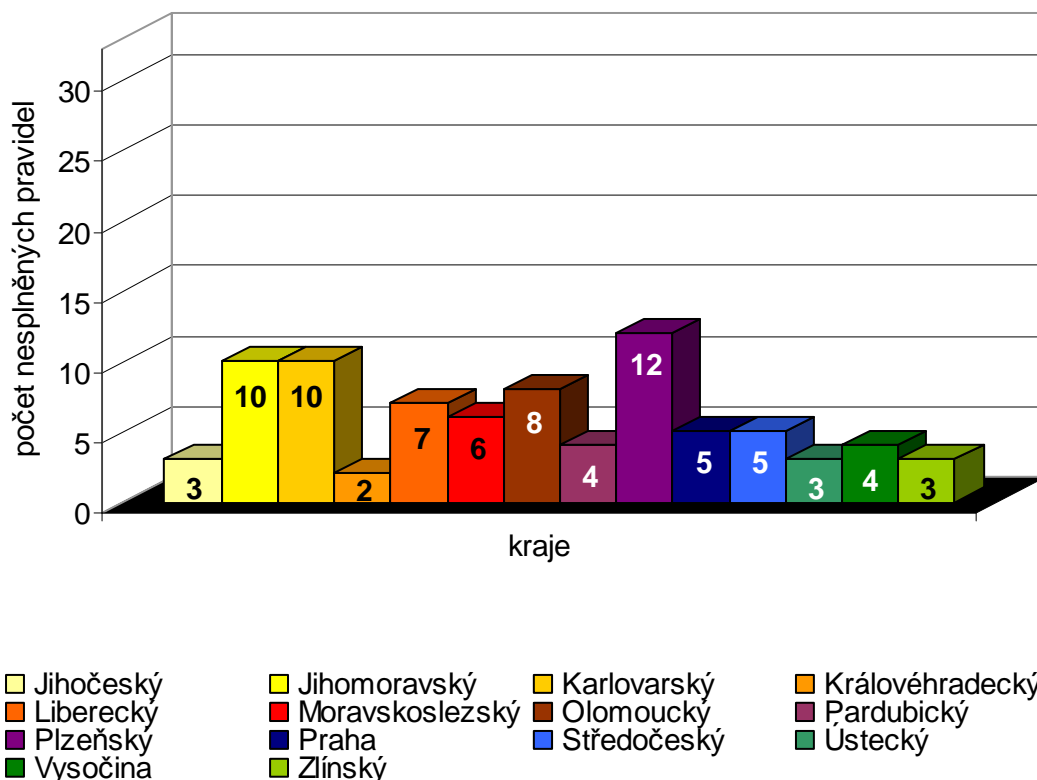
Na obrázku 16 jsou znázorněna splněná pravidla. Sloupce znázorňují jednotlivé kraje a výška sloupců počet pravidel, která byla splněna. Kraj, který splnil nejvíce pravidel, byl Královéhradecký, kterému se povedlo splnit 25 pravidel z celkového počtu 33, což je necelých 76%. Dalším krajem v pořadí plnění pravidel přístupnosti je Vysočina, ve kterém dodrželi 23 pravidel, což odpovídá necelým 70% ze všech zkoumaných kritérií. Naopak nejhůře dopadly Karlovarský a Plzeňský kraj, ve kterých autor webu splnil pouze 12 z 33 kritérií, což je pouhých 36%. Webové stránky těchto krajů jsou velice nevyhovující k handicapovaným uživatelům. Průměr splněných pravidel napříč všemi kraji je pak 17,85.



Obrázek 16 – Počet splněných pravidel podle krajů

Na grafu, který je vyobrazen na obrázku 22 v příloze 4 jsou vidět počty zadaných pravidel, která byla pouze částečně splněna z celkového počtu 33 kritérií v rámci jednotlivých krajů. Karlovarský kraj částečně splnil 7 položek ze seznamu pravidel. To znamená, že ho však nemůžeme řadit na úplně nejhorší místo ve využití pravidel. Když sečteme výsledky z minulého grafu z obrázku 16, pak dostaneme číslo 19, které vyjadřuje, že tak špatně na tom s plněním pravidel kraj v rámci svých webových stránek není. Pro Plzeňský kraj nedosahuje číslo splněných a částečně splněných pravidel ani průměru, které vychází na 16, takže ho můžeme řadit k nejhorším krajům, co se využití pravidel týče. Že tvůrce tohoto webu opravdu překročil hodně mezí je názorné z obrázku 17.

Na obrázku 17, kde je vyobrazen graf s počty nesplněných pravidel, je jasně vidět, že Plzeňský kraj nesplňuje 12 pravidel, což je více než 36%, tudíž více než jedna třetina. Toto už je poměrně vysoké číslo. Jihomoravský a Karlovarský kraj se, co se plnění zadaných kritérií pro oblast veřejné správy, také neumístil dobře. Oba kraje shodně nesplnily 30% pravidel, což vyjadřuje číslo 10. Když se ale podíváme na opačnou stranu grafu z obrázku 17, uvidíme, že nejmenší číslo má sloupeček Královéhradeckého kraje. Toto číslo má hodnotu pouze 2, což v porovnání s ostatními krajskými weby je jednoznačně nejnižší.



Obrázek 17 – Počty nesplněných pravidel v jednotlivých krajích

Obrázek 23, který je uveden v příloze 4 zobrazuje pravidla, která nebyla jednotlivými kraji pro tvorbu přístupného webu vůbec použita. Je jasně patrné, že toto číslo nabývá ve většině případů čísla 5, které značí pravidlo 12, 13, 14 a 25 a pak také z části pravidla 2 a 11.

4.5. Porovnání s předchozí bakalářskou prací na toto téma

Vlastimil Koudela, student Univerzity Pardubice, v roce 2005 obhájoval bakalářskou práci na téma „Analýza www prezentací veřejné správy“. Vzhledem k tomu, že tato práce měla stejný obsah, jako ta moje, bylo by vhodné stručně shrnout, jak se situace na webových portálech za poslední 4 roky změnila. Zda došlo k vylepšení nebo naopak ke zhoršení. [6]

Roku 2005 platila první verze českých pravidel přístupnosti, která obsahovala 37 pravidel. V dnešní verzi jsou některá pravidla vypuštěna, jiná přidána nebo upravena. Tvůrce také používal pouze značení, zda stránka dané pravidlo splňuje či nikoliv. Z toho plyne, že moji práci nelze porovnávat s předchozí pouze na základě počtu splněných či nesplněných pravidel. [6]

Z tehdejšího průzkumu vyplývá, že se na webových portálech veřejné správy hojně využívaly rámy. Velkými nedostatky byly také formátovací značky, které se nevyužívaly ve významu,

pro jaký jsou určeny. Pro nadpisy se často nepoužívalo zápisu <h...> a podobně. Velice oblíbené byly formátovací značky typu , který slouží pro definici písma přímo v HTML, pro tučné písmo, <i> pro kurzívu atd. Tehdejší tvůrci nevyužívali formátování obsahu pomocí využití kaskádových stylů. Před čtyřmi lety také tvůrci webů rádi využívali k formátování obsahu stránek tabulky. Častým problémem také bylo otevírání souborů do nového okna bez upozornění uživateli. S tímto problémem se ale setkáváme i nyní. Velice častým problémem také bylo používání málo kontrastních textů s pozadím. Dalším podstatným nedostatkem bylo využívání definice velikosti písma pomocí px, pt a podobně. [6] V dnešní době je situace mnohonásobně lepší. Rámy se pro formátování stránek nepoužívají, většina záležitostí se definuje pomocí kaskádových stylů a i formátovací značky se již ve většině případů využívají v místě, kam patří. Velikosti písma jsou již běžně definovány tak, aby si uživatel mohl písmo v prohlížeči různě zvětšovat či zmenšovat. Domnívám se, že i když nemám možnost vizuálního porovnání, tak že i po této stránce dnešní weby mnohonásobně převyšují ty původní.

Věřím, že pokud se někdo za pár let k této problematice vrátí, a znovu porovná situaci ve své době s tou dnešní, bude moci zapsat všechna pravidla jako splněná. Doufám, že právě tam tvůrci portálů veřejné správy směřují. Vidět je to očividně z tohoto porovnání.

5. Závěr

Veřejné instituce jsou povinny poskytovat informace všem lidem, tedy i těm, kteří mají určitý dočasný nebo stálý handicap. Toto je upraveno v novele zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR, která byla provedena zákonem č. 81/2006 Sb. K tomu, aby se vytvořila jakási jednota mezi tím, co je a co není pro uživatele v užívání portálů veřejné správy překážkou, vznikla v prostředí ČR „Pravidla pro tvorbu přístupného webu“ jako první česká pravidla, kterými by se tvůrci informačních portálů veřejné správy měli řídit.

Cílem mojí bakalářské práce bylo, jak již její název „Analýza přístupnosti webových stránek krajských úřadů“ napovídá, provést analýzu jednotlivých webových portálů krajských úřadů na základě mnou zvolených pravidel přístupnosti. Jelikož již výše zmíněný zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy v ČR, udává přímo využití „Pravidel pro tvorbu přístupného webu“ v oblasti veřejné správy, vybrala jsem si právě je.

Ke své analýze jsem připojila v rámci bakalářské práce ještě stručný popis veřejné správy a krajů, základní pojmy z oblasti internetu a webových stránek a dále pak stručný popis metodik pro tvorbu přístupného webu a uživatelů, kteří se na internetu pohybují.

K testování, které probíhalo v termínu mezi 7. a 12. dubnem 2009, jsem využívala šesti různých prohlížečů: Mozilla Firefox 2.0.0.20, Mozilla Firefox 3.0.8, Microsoft Internet Explorer 6.0, Microsoft Internet Explorer 7.0, Opera 9.63 a Google Chrome 1.0.154.53. Proto, abych mohla lépe stanovit, zda jsou dostatečně kontrastní texty nebo grafika oproti pozadí stránek, jsem používala nástroj „Analyzátor kontrastu barev verze 2.0“. Ke zjišťování čistoty kódu jsem posloužila validátor. Ve zbylé části pravidel, ve které se zjišťovaly zejména různé vlastnosti a správnosti užití HTML značek jsem využila zobrazení zdrojového kódu každé stránky.

Výsledky provedené analýzy byly trochu překvapující. Na začátku jsem se domnívala, že tvůrci právě takovýchto webů budou tato pravidla dodržovat z velké části. Hlavní shrnutí, jaká pravidla byla hlavně využívána, která nikoliv nebo jaká byla splněna a která ne, se nachází v kapitole 4.4 „Závěrečné shrnutí“. Všechny webové portály ani nevyužili všech 33 pravidel, které v mnou vybrané metodice jsou. Ve 13 případech (ze 14 krajů) kraje využily jen 28 pravidel, Karlovarský kraj pak 29.

Nejlepších výsledků dosáhl Královéhradecký kraj, který splnil 25 pravidel z celkového počtu 28 využitých, což v přepočtu k celkovému počtu pravidel činí téměř 76% a k využitým pravidlům dokonce více než 89%. Naopak pouze dvě pravidla u tohoto kraje vyšla při analýze jako nedostačující. Mezi další relativně úspěšné výsledky bych řadila splnění 23 pravidel v Kraji Vysočina a 22 ve Zlínském kraji. Průměrná hodnota splněných pravidel dosahuje hodnoty 17,85. Nejhoršími kraji, co se plnění pravidel přístupnosti týče, jsou Plzeňský a Karlovarský kraj, kdy oba splnili pouze 12 pravidel. K celkovému počtu 33 pravidel to je pouze něco málo přes 36%.

Nejméně nesplněných pravidel má Královéhradecký kraj. Tady má hodnota pravidel, která nebyla splněna, velikost 2. Naopak nejvíce pravidel nedodržel Plzeňský kraj. Nedodržená pravidla dosáhla hodnoty přes 36%, což se rovná 12. Průměrně připadá na každý kraj 5,86 nedodržených pravidel.

Pravidla, která nebyla dodržena pouze z části, což znamená, že například chybí u některého obrázku povinný popisek a většina z obrázků tento popisek má, měla také různé hodnoty. Nejvyšších hodnot dosáhl Karlovarský kraj se 7 nesplněnými pravidly a poté shodně se 6 pravidly Jihočeský, Středočeský a Ústecký kraj. Naopak pouze jednoho částečně splněného pravidla dosáhly kraje Královéhradecký, Moravskoslezský a Olomoucký.

Z tohoto shrnutí tedy vyplývá, že ačkoliv jsou pravidla pro přístupnost webu dána zákonem č. 365/2000 Sb., ani tak nejsou zcela dodržována. Spíše bych si dovolila tvrdit, že v některých případech webové stránky uživatelům přístup docela znesnadňují a to nejen těm handicapovaným. Často jsem se setkala třeba i se špatným oddělením menu druhé úrovně od obsahu stránek. Po grafické stránce jsou tyto weby jednoduché. Avšak našel se zde i jeden zajímavě řešený portál, konkrétně jde o portál Moravskoslezského kraje, který nejen informuje, ale i upoutá.

Věřím, že pokud by se více lidí zamyslelo nad touto tematikou, pak by to mohlo dopomoci k vylepšení situace přístupnosti webových stránek a to nejen ve sféře veřejné správy. Mně osobně tato práce přinesla zejména zjištění, že ačkoliv se zákony snaží cokoli vylepšit a upravit, povolit či zakázat, často nejsou dodržovány. Také zjištění, že uživatelů s handicapem je kolem 30% [15] je zajímavé, protože před studiem této problematiky bych očekávala daleko menší hodnotu. Tudíž by se měli programátoři webových stránek zamyslet a tvořit weby přístupné všem. Jistě to ocení v situaci, kdy se byť jen na chvíli ocitnou z nějakého důvodu sami mezi postiženými. Tato práce mi přinesla poznatky, které jsem také jako tvůrce webu, byť amatér, neměla, ale nyní je začnu využívat.

Seznam použité literatury

Literatura

1. BROŽA, Petr. *Programování WWW stránek pro úplné začátečníky*. 1. vyd. Praha : Vydavatelství a nakladatelství Computer Press, 2000. 161 s. ISBN 80-7226-278-5.
2. HÁLA, Tomáš, RYBIČKA, Jiří. *Jazyk HTML*. 3. dopl. vyd. Brno : Konvoj, spol. s r.o., 2002. 62 s. ISBN 80-7302-044-0.
3. HLAVENKA, Jiří a kol.. *Výkladový slovník výpočetní techniky a komunikací*. 1. vyd. Praha : Computer Press, 1997. 452 s. ISBN 80-7226-023-5.
4. HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 233 s. ISBN 978-80-7380-096-3.
5. KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 2. přepracované a doplněné vyd. Ostrava : Montanex, 2007. 375 s. ISBN 978-80-7225-244-2.
6. KOUDELA, Vlastimil. *Analýza WWW prezentací veřejné správy*. Pardubice, 2005. 85 s. UNIVERZITA PARDUBICE. Bakalářská práce
7. LACKO, Luboslav. *PHP a MySQL Hotová řešení*. 1. vyd. Brno : Vydavatelství a nakladatelství CP Books, a.s., 2005. 299 s. ISBN 80-251-0397-8.
8. LAPÁČEK, Jiří. *Tvorba WWW stránek jednoduše*. 1. vyd. Praha : Vydavatelství a nakladatelství Computer Press, 2003. 81 s. ISBN 80-7226-871-6.
9. PAZDERSKÝ, Michal, VAISHAR, Antonín. PŘÍSTUPNOST WEBOVÝCH STRÁNEK PRO HANDICAPOVANÉ UŽIVATELE. In *Knihovny současnosti 2005 : Sborník z 13. konference, konané ve dnech 13.–15. září 2005 v Seči u Chrudimi*. Brno : [s.n.], 2005. s. 323. ISBN 80-86249-33-6.
10. PÍSEK, Slavoj. *HTML tvorba jednoduchých internetových stránek*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, spol. s r.o., 2001. 136 s. ISBN 80-247-0094-8.
11. POKORNÝ, Jaroslav, et al. *XML technologie Principy a aplikace v praxi*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2008. 272 s. ISBN 978-80-247-2725-7.
12. PROKOP, Marek. *CSS : kaskádové styly pro web designéry*. 2. vyd. Brno : Vydavatelství a nakladatelství CP Books, a.s., 2005. 288 s. ISBN 80-251-0487-7.
13. RESIG, John. *JavaScript a Ajax : Moderní programování webových aplikací*. Ondřej Baše, Ondřej Žižka. 1. vyd. Brno : Computer Press, a.s., 2007. 360 s. ISBN 978-80-251-1824-5.

14. ŠKULTÉTY, Rastislav. *JavaScript programujeme internetové aplikace*. 2. aktualiz. vyd. Brno : Computer Press, 2004. 224 s. ISBN 80-251-0144-4.
15. ŠPINAR, David. *Tvoříme přístupné webové stránky*. 1. vyd. Brno : Zoner Press, 2004. 360 s. ISBN 80-86815-11-0.
16. TOUFAROVÁ, Jana. *Přístupnost Internetu handicapovaným uživatelům se zaměřením na slabozraké a nevidomé*. Brno, 2008. 85 s. MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ. Diplomová práce.
Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/64293/ff_m/diplomka.pdf>.
17. VALEŠ, Lukáš a kol.. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006. 246 s. ISBN 80-7380-010-1.

Elektronické dokumenty

18. JANOVSKEÝ, Dušan. *XHTML, jak se liší od HTML* [online]. 2009 [cit. 2009-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.jakpsatweb.cz/html/xhtml.html>>.
19. MATĚJČEK, Vladimír. *Jaké jsou podmínky přístupného webu? | Bezbariérový web a přístupnost* [online]. c2007 [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://pristupnost.inspirative.cz/podminky.html>>.
20. MATĚJČEK, Vladimír. *Je web vašeho úřadu přístupný handicapovaným? - Bezbariérový web a přístupnost* [online]. c2007 [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://pristupnost.inspirative.cz/web-uradu.html#uzivatele>>.
21. *H1.cz : Audit přístupnosti* [online]. [2008] [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.h1.cz/audit-pristupnosti>>.
22. *Kontrast a přístupnost | SYMBIO* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.symbio.cz/slovník/kontrast-a-pristupnost.html>>.
23. *Obce, okresy a kraje České republiky (CZ)* [online]. [2003] [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://obce.sweb.cz/>>.
24. *O projektu | Blind Friendly Web - přístupnost webových stránek pro zrakově postižené* [online]. SONS ČR a TyfloCentrum Brno, o.p.s., 2001-8 [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.blindfriendly.cz/o-projektu>>.
25. *Pravidla přístupnosti | Seznam pravidel* [online]. [2006] [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.pravidla-pristupnosti.cz/>>.
26. *Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) | Přístupnost.cz* [online]. [2008] [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.pristupnost.cz/wcag/>>.

Seznam použitých obrázků

Obrázek 1 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Jihočeský kraj.....	21
Obrázek 2 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Jihomoravský kraj	22
Obrázek 3 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Karlovarský kraj.....	24
Obrázek 4 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Královéhradecký kraj	25
Obrázek 5 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Liberecký kraj	27
Obrázek 6 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Moravskoslezský kraj.....	28
Obrázek 7 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Olomoucký kraj.....	30
Obrázek 8 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Pardubický kraj	31
Obrázek 9 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Plzeňský kraj	33
Obrázek 10 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Kraj Praha.....	34
Obrázek 11 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Středočeský kraj	36
Obrázek 12 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Ústecký kraj.....	37
Obrázek 13 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Kraj Vysočina.....	39
Obrázek 14 – Splnění pravidel pro tvorbu přístupného webu - Zlínský kraj	40
Obrázek 15 – Znázornění splněných, částečně splněných, nesplněných a nevyužitých pravidel k počtu krajů	42
Obrázek 16 – Počet splněných pravidel podle krajů.....	43
Obrázek 17 – Počty nesplněných pravidel v jednotlivých krajích.....	44
Obrázek 18 – Kolik krajů splnilo dané pravidlo.....	80
Obrázek 19 – Kolik krajů částečně splnilo dané pravidlo	80
Obrázek 20 – Kolik krajů nesplnilo dané pravidlo	80
Obrázek 21 – Kolik krajů nevyužilo dané pravidlo	81
Obrázek 22 – Počty částečně splněných pravidel v jednotlivých krajích.....	81
Obrázek 23 – Počty pravidel, která nebyla využita v jednotlivých krajích	82

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Jihočeský kraj	65
Tabulka 2 – Jihomoravský kraj.....	66
Tabulka 3 – Karlovarský kraj	67
Tabulka 4 – Královéhradecký kraj.....	68
Tabulka 5 – Liberecký kraj	69
Tabulka 6 – Moravskoslezský kraj	70
Tabulka 7 – Olomoucký kraj	71
Tabulka 8 – Pardubický kraj	72
Tabulka 9 – Plzeňský kraj.....	73
Tabulka 10 – Kraj Praha	74
Tabulka 11 – Středočeský kraj.....	75
Tabulka 12 – Ústecký kraj	76
Tabulka 13 – Kraj Vysočina	77
Tabulka 14 – Zlínský kraj.....	78

Seznam příloh

Příloha 1 – Pravidla pro tvorbu přístupného webu	54
Příloha 2 – Výsledky analýzy	65
Příloha 3 – Handicapování uživatelé	79
Příloha 4 – Obrázky s grafy	80

Seznam zkratek

BFW	Blind Friendly Web
CSS	Cascading Style Sheets
ČR	Česká republika
DHTML	Dynamic HyperText Markup Language
HTML	HyperText Markup Language
HTTP	Hypertext Transfer Protocol
IP	Internet Protocol
PHP	Personal Hypertext Procesor
SONS	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých
URL	Uniform Ressource Locator
USA	Spojené státy americké
WCAG 1.0	Web Content Accessibility Guidelines 1.0
WCAG 2.0	Web Content Accessibility Guidelines 2.0
WWW	World Wide Web
XML	eXtensible Markup Language
XHTML	Extensible Hypertext Markup Language

Přílohy

Příloha 1 – Pravidla pro tvorbu přístupného webu

Kapitola A: Obsah webových stránek je dostupný a čitelný

1. Každý netextový prvek nesoucí významové sdělení musí mít svou textovou alternativu.

Řada uživatelů nedokáže kvůli svému postižení nebo vybavení vnímat obrázky nebo jiná multimédia. Proto všechny obrázky, které mají informační význam, musí mít ve značce uvedený atribut alt, který obsahuje textové vyjádření významového sdělení obrázku. Atribut alt rovněž obsahují i části obrázkové mapy (prvek <area>) a odesílací obrázkové tlačítko formuláře (prvek <input type="image">).

Pokud obrázek žádnou významovou informaci nenese a je použit pouze jako dekorace, atribut alt má vždy prázdnou hodnotu.

Je-li obrázek použit kvůli odlišení, zda se stránkou pracuje skutečný člověk nebo počítač (tzv. CAPTCHA), jsou uživateli k dispozici i doplňkové metody, které umožňují toto odlišení provést (např. zvukový výstup atp.).

Toto pravidlo je povinné.

2. Multimediální prvky nesoucí významové sdělení musí být doplněny textovými titulky, jestliže nejsou jen alternativou k existujícímu textovému obsahu.

Pokud tvůrce/správce webových stránek poskytuje informace pomocí multimediálního prvku (videozáznam, audiozáznam atp.) a tyto informace nejsou jen doplňkovou alternativou k již existujícímu textovému obsahu, musí být uživatelům k dispozici textové titulky nebo jiný textový zápis.

Tato textová alternativa dostatečně umožňuje seznámit se s podstatou prezentovaných informací i uživatelům, kteří kvůli svému postižení nebo vybavení nemohou vnímat informace prezentované pomocí multimédií.

Toto pravidlo je povinné.

3. Pokud to charakter webových stránek nevyklučuje, informace sdělované prostřednictvím skriptů, objektů, appletů, kaskádových stylů, cookies a jiných doplňků na straně uživatele, musí být dostupné i bez kteréhokoli z těchto doplňků a stránky musí být standardně ovladatelné. V opačném případě sdělí orgán veřejné správy tyto informace jiným způsobem.

Tvůrce/správce webových stránek musí počítat s tím, že uživatelé v důsledku svého postižení nebo vybavení nebudou moci používat některé doplňky ve svém prohlížeči. Webová stránka tedy musí obsahovat všechny podstatné informace, i když uživatel aktuálně nemůže používat JavaScript, Flash, applety, kaskádové styly (CSS), cookies či jiné doplňky internetového prohlížeče nebo operačního systému.

Webové stránky musí být rovněž bez těchto doplňků standardně ovladatelné, musí být k dispozici každá webová stránka a každý odkaz musí být funkční.

Některé existující webové stránky mohly být vytvořeny s využitím zmíněných skriptů, objektů, atd. a úprava těchto stránek, aby v nich již skripty apod. nebyly, není technicky možná (např. implementace elektronického podpisu či šifrování), nebo by znamenala prakticky vytvoření úplně nových stránek. Z toho důvodu je ponechána podmínka, určená zejména pro ty, kdo již mají webové stránky, ve kterých jsou skripty apod. obsaženy. Pokud taková situace nastane, je nutné stanovit, jakým jiným způsobem se může hendikepovaný uživatel k informacím dostat, např. na základě e-mailového či telefonického dotazu. V případě vytváření nových webových stránek je

pak nutné dbát již ve fázi přípravy na respektování daného pravidla a webovou prezentaci vytvořit tak, aby byla přístupná i bez skriptů, objektů, appletů, kaskádových stylů, cookies a jiných doplňků na straně uživatele.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

4. Informace sdělované vizuální podobou webových stránek, tvary jednotlivých prvků, jejich velikostí, pořadím nebo umístěním musí být dostupné i v případě, že uživatel nemůže tyto aspekty vnímat.

Tvůrce/správce webové stránky nesmí spoléhat na to, že uživatelé uvidí vzhled webové stránky shodně jako on. Řada uživatelů používá taková výstupní zařízení, ve kterých není rozpoznatelné, že některý prvek je větší či menší, vpravo či vlevo, že je tučný, vyjádřený kapitálkami nebo jaký má přesně tvar apod. Není tedy možné vyjadřovat informační sdělení pouze vizuální podobou stránek či jednotlivých prvků.

Vzhledem k tomu, že uživatel může mít ve svém výstupním zařízení úseky webové stránky uspořádané v odlišném pořadí, může ji vidět zformátovanou zcela odlišným způsobem nebo dokonce nemusí webovou stránku vidět vůbec (např. používá hlasový výstup), není možné se v textu odkazovat např. na "červeně zobrazený text", "text v pravém sloupci", "text na konci webové stránky" atd.

Pokud tedy mají tyto vizuální aspekty důležitou informační hodnotu, musí být vždy uživatelům k dispozici i jiným způsobem, například pomocí běžného textu nebo sémantickými (významovými) značkami zdrojového kódu.

5. Informace sdělované barvou musí být dostupné i bez barevného rozlišení.

Pokud uživatel nedokáže kvůli svému postižení správně vnímat barvy, musí mu všechny informace prezentované na webové stránce zůstat stále srozumitelné. Uživatel musí být schopen rozpoznat význam a funkcionalitu jednotlivých obsahových prvků a zejména odlišit odkazy od ostatního textu.

Webová stránka tedy neobsahuje např. odkazy odlišené od okolního textu pouze jinou barvou nebo rozlišením významově různých obsahových částí pouze pomocí použité barvy (tj. např. povinné položky formuláře, jednotlivé části grafů atp.).

Všechny informace na webové stránce musí být rovněž dostupné i při zapnutí jiného barevného schématu operačního systému, než je standardní nastavení.

Toto pravidlo je povinné.

6. Barvy popředí a pozadí textu (nebo textu v obrázku) musí být vůči sobě dostatečně kontrastní, jestliže text nese významové sdělení.

Kombinace barvy popředí textu (nebo textu v obrázku) a barvy či vzorku na pozadí musí tvořit dostatečný vzájemný kontrast, aby barvy vzájemně nesplývaly pro uživatele, kteří mají zhoršený zrak. Dostatečný vzájemný kontrast musí mít barva textu i v případě, že prvek získá focus.

Vzájemný kontrast běžného písma do velikosti 18 bodů nebo tučného písma do velikosti 14 bodů musí dosahovat minimálně hodnoty 5:1. Kontrast běžného písma nad 18 bodů nebo tučného písma nad 14 bodů musí dosahovat minimálně hodnoty 3:1. Posouzení je možné např. v on-line nástroji <http://juicystudio.com/services/luminositycontrastratio.php>, případně na dalších odkazech z webové stránky <http://www.w3.org/TR/2007/WD-UNDERSTANDING-WCAG20-20071211/visual-audio-contrast-contrast.html> nebo pomocí aplikace <http://www.pravidla-pristupnosti.cz/nastroje/cca.zip> na webové stránce <http://www.pravidla-pristupnosti.cz/nastroje/kontrast.php>.

Pozn.: Pokud je text (nebo text v obrázku) použit pouze jako dekorace a nenesé žádný informační význam, nemusí být tato podmínka dodržena.

Toto pravidlo je povinné.

7. Velikost písma musí být možné zvětšit alespoň na 200 % a zmenšit alespoň na 50 % původní hodnoty pomocí standardních funkcí prohlížeče. Při takové změně velikosti nesmí docházet ke ztrátě obsahu nebo funkcionality.

Uživatelé, kteří mají zhoršený zrak, si mohou ve všech běžně používaných internetových prohlížečích pohodlně zvětšit velikost písma pomocí standardní funkcionality prohlížeče. Musí být možné zvětšit písmo minimálně na 200 % a zmenšit na 50 % původní hodnoty. Takové zvětšení/zmenšení písma zároveň nezpůsobuje ztrátu obsahu nebo funkcionality webové stránky a pokud je to možné, nezpůsobuje nutnost použití horizontálního posuvníku. Předpisy definující velikost písma na www stránce proto neobsahují jednotky, které by toto zvětšení znemožňovaly. Velikost tudíž není definována pomocí jednotek pt, pc, in, cm, mm a px.

Toto pravidlo je povinné.

Kapitola B: Práci s webovou stránkou řídí uživatel

8. Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní výstupní či ovládací zařízení.

Každý uživatel má právo používat výstupní a vstupní (ovládací) zařízení podle vlastní volby. Kód ani obsah webové stránky proto nesmí předpokládat (nebo dokonce vyžadovat), že uživatel například má barevný monitor (nebo že vůbec používá monitor), že má aktivní zvukový výstup, že má možnost tisku atd.

Rovněž vstupní (ovládací) zařízení a jejich funkce se mohou mezi uživateli výrazně lišit. Webová stránka proto nemůže předpokládat, že uživatel používá konkrétní zařízení (tj. např. že má klávesnici, myš, že vidí grafický kurzor) nebo že určitá tlačítka klávesnice či myši existují a mají přiřazenu určitou funkci (např. F5 pro obnovení obsahu webové stránky, F1 pro nápovědu, Enter pro odeslání formuláře, Tab pro pohyb mezi odkazy, pravé tlačítko myši pro kontextovou nápovědu). Tato tlačítka mohou mít u některých uživatelů přiřazenu zcela odlišnou funkci, nebo dokonce nemusejí být vůbec k dispozici.

Toto pravidlo je povinné.

9. Obsah ani kód webové stránky nesmí předpokládat ani vyžadovat konkrétní způsob použití ani konkrétní programové vybavení. Pokud je předpokládáno či vyžadováno konkrétní programové vybavení, může to být pouze z důvodu technické nerealizovatelnosti přizpůsobení obsahu a kódu webové stránky všem programovým vybavením.

Každý uživatel má právo používat programové vybavení podle vlastní volby. Kód ani obsah webové stránky proto nesmí předpokládat (nebo dokonce vyžadovat), že uživatel například používá konkrétní operační systém, konkrétní prohlížeč nebo další určité programové vybavení.

V některých případech není technicky možné optimalizovat daný kód pro všechny existující prohlížeče či operační systémy. V takovém případě je nezbytné uvést, jaké programové vybavení je pro prohlížení webové stránky nutné a jakým způsobem lze informaci získat, pokud uživatel dané programové vybavení nevlastní.

Odkaz z webových stránek může směřovat na jiný typ obsahu, než je webová stránka, tj. například na soubory ve formátu PDF, RTF, XLS, které se obvykle zobrazují v jiné aplikaci, než je internetový prohlížeč. Při použití těchto souborů je vhodné dbát o to, aby bylo možné soubor zobrazit i ve volně dostupné aplikaci, případně soubor dát k dispozici ve více formátech.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

10. Načtení nové webové stránky či přesměrování musí být možné jen po aktivaci odkazu nebo po odeslání formuláře.

Obsah webové stránky se nesmí měnit, dokud uživatel neprovede akci, která je k takové změně jasným impulsem (např. kliknutí na odkaz, odeslání formuláře, kliknutí na aktivní prvek nebo volba položky ve formulářovém prvku).

Pouhá změna hodnoty formulářového prvku, aniž by byl formulář odeslán, nebo kliknutí na prvek, který není odkazem, smí ovlivnit jenom stávající obsah webové stránky (např. zobrazení dodatečné části formuláře po výběru položky z nabídky, zobrazení/skrytí podnabídky po kliknutí na položku v menu atd.). Nesmí způsobit načtení nové webové stránky či přesměrování – to je možné jen po aktivaci odkazu nebo po odeslání formuláře.

Obvyklé akce uživatele, které nespočívají v aktivaci nějakého prvku (např. pohyb kurzoru po stránce, označení textu atd.), mohou způsobit pouze takovou dílčí změnu ve webové stránce, která nezpůsobí její přeformátování – např. zobrazení/skrytí nějakého prvku, jehož viditelnost nemá vliv na formátování a pozici okolního obsahu (např. pozicovaný rámeček s detailními informacemi, zobrazení podnabídky atd.).

Toto pravidlo je povinné.

11. Načtení nové webové stránky do nového okna prohlížeče musí být možné jen v odůvodněných případech a uživatel na to musí být předem upozorněn.

Otevření nového okna prohlížeče je možné, jen když uživatel aktivuje odkaz nebo odešle formulář. K otevření nového okna prohlížeče tak nikdy nesmí docházet automaticky, bez této uživatelské akce.

Způsob otevírání nových webových stránek nesmí být v kódu nijak specifikován a je ponechán na volbě uživatele. Pouze v odůvodněných případech (např. je-li třeba ponechat nadále zobrazenou stávající webovou stránku nebo pro zobrazení doplňkových informačních oken a dialogů), mohou být webové stránky otevírány v novém okně. V tom případě na to musí být uživatel jasně a předem upozorněn – např. textem odkazu, upozorněním vedle odkazu nebo v atributu title značky <a>.

Pokud se má během jedné akce otevřít současně více oken, musí být uživatel dostatečně a předem upozorněn i na jejich počet.

Toto pravidlo je povinné.

12. Na webové stránce nesmí docházet rychleji než třikrát za sekundu k výrazným změnám barevnosti, jasu, velikosti nebo umístění prvku.

Tvůrce/správce webové stránky musí zajistit, že žádná animace či dynamicky se měnící prvek na webové stránce se trvale (více než třikrát po sobě) nemění s frekvencí větší než třikrát za sekundu. Jedná se především o blikání (změna viditelnosti prvku, přepínání pozitivního a negativního zobrazení, výrazné změny barevnosti prvku), pulzování (cyklická změna velikosti) a kmitání (opakovaný pohyb sem a tam). Tyto periodické změny prováděné po jistou dobu častěji než třikrát za sekundu, mohou způsobit potíže osobám s určitými psychickými potížemi (například nastartovat epileptický záchvat).

Značka/hodnota blink nesmí být použita vůbec, protože u takové značky není možné nastavit frekvenci blikání a zajistit její dodržení na všech cílových zařízeních.

Je doporučeno, aby k rychlým změnám barevnosti, jasu, velikosti nebo umístění prvku nedocházelo na webových stránkách vůbec. Je pochopitelné, že k těmto změnám může docházet v audiozáznamech či animacích, které budou na webových stránkách k dispozici – v takovém případě je vhodné si záznam před jeho zveřejněním prohlédnout a posoudit, zda by nemohl postiženému člověku způsobit obtíže.

Toto pravidlo je povinné.

13. Zvuk, který zní na webové stránce déle než tři sekundy, musí být možné na této webové stránce vypnout nebo upravit jeho hlasitost.

Neustále znějící zvuk na pozadí webové stránky způsobuje pokles či ztrátu koncentrace a některým uživatelům se zhoršenou schopností soustředění může až zamezit efektivně používat obsah a funkčnost takové stránky. Pokud totéž navíc udělají dva tvůrci webových stránek, nebylo by možné si je prohlížet zároveň vzhledem ke kakofonii znějící z reproduktorů.

Pokud tedy není možné se takovým zvukovým podkresům zcela vyhnout, musí být uživatelům k dispozici jasný a jednoduchý mechanismus, jak tento zvuk vypnout, pozastavit nebo upravit jeho hlasitost. Tato uživatelská akce má však vliv pouze na zvuk na dané stránce a nijak neovlivňuje nastavení ostatního zvuku v počítači uživatele (není tedy možné využít ovládání hlasitosti přímo v operačním systému či na reproduktorech).

Toto pravidlo je povinné.

14. Časový limit pro práci s webovou stránkou musí být dostatečný. Pokud to nevyklučuje charakter webové stránky, může uživatel časový limit prodloužit nebo vypnout.

Tvůrci webových stránek vymezí v některých situacích pro použití dané stránky jen omezený čas. Uživatel musí být v takovém případě vždy informován, že se mu odpočítává čas a kolik ho má k dispozici. Pokud to vyložené neznemožňuje charakter stránek (např. aukce s přesně daným časem konce nebo on-line test s omezenou dobou na vyplnění), musí tvůrce webových stránek zajistit, aby si mohl uživatel zbývající čas prodloužit nebo časový limit zcela vypnout.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

Kapitola C: Informace jsou srozumitelné a přehledné

15. Webové stránky musí sdělovat informace jednoduchým jazykem a srozumitelnou formou, pokud to charakter webové stránky nevyklučuje.

Použití jasného a jednoduchého jazyka podporuje efektivní komunikaci. Nelze předpokládat, že každý návštěvník je odborníkem na problematiku, která je na webových stránkách prezentována. Informace na webových stránkách musí být proto podávány co možná nejsrozumitelněji.

Ke sdělení informací se nepoužívá odborná terminologie, cizí slova a méně obvyklé významy známých slov, jestliže nejsou v dokumentu řádně vysvětleny. Výjimkou jsou případy, kdy jejich použití je ke správnému výkladu nezbytně nutné. V textu se používají kratší věty místo dlouhých a komplikovaných souvětí.

Tvůrce webových stránek nebo správce jejich obsahu nemůže předpokládat, že uživatel předem rozumí obsahu a struktuře jeho organizace a tomu by měl přizpůsobit styl informací a jejich strukturování.

Toto pravidlo je podmíněně povinné. Pouze v případě, že jsou webové stránky určeny přímo určité skupině odborníků a není možné jejich obsah přeformulovat do jednoduchého a srozumitelného jazyka, není toto pravidlo nutné uplatnit.

16. Rozsáhlé obsahové bloky jsou rozděleny do menších, výstižně nadepsaných celků.

V případě, kdy jsou obsahové bloky velmi rozsáhlé, musí být tyto bloky vždy rozděleny do menších celků podle svého významu. Jedná se typicky o dlouhé texty, které se dělí do odstavců (značka <p>) a jsou vhodně nadepsány (značka <h2> až <h6>), o rozsáhlé formuláře, které se rovněž dělí do logických celků (značka

<fieldset>) a mají také své nadpisy (značka <legend>). V případě dlouhých výběrových polí (tj. formulářový prvek <select>) jsou jednotlivé volby rovněž logicky rozděleny (značka <optgroup>) a nadepsány (atribut label). Toto pravidlo je povinné.

17. Bloky obsahu, které se opakují na více webových stránkách daného orgánu veřejné správy, je možné přeskočit. Pokud webové stránky nemají velký rozsah, nemusí být zajištěno přeskočení opakujících se bloků obsahu.

Webová stránka bývá často rozdělena do typizovaných bloků, které se opakují na více stránkách. Jedná se typicky o hlavičku, navigaci, postranní sloupec, hlavní obsah, patičku atp. Pro uživatele, kteří používají pomocná výstupní zařízení, je podstatné, aby se na každé stránce rychle a pohodlně dostali k obsahovému bloku, ke kterému potřebují, a nemuseli zdlouhavě procházet opakující se bloky na každé stránce.

V úvodu každé stránky jsou proto uvedeny odkazy, které umožňují přechod na důležité bloky obsahu a přeskočení pro návštěvníky v danou chvíli nezajímavých částí stránky. Jedná se zejména o odkazy „Přejít na obsah“ a „Přejít na navigaci“. Tyto odkazy může tvůrce/správce webových stránek skrýt pro běžné vizuální zobrazení pomocí vhodného stylového předpisu kaskádových stylů (CSS). Pro skrývání však není vhodné používat předpis `display:none` ani `visibility:hidden`, protože takto skrytý text nejsou schopna některá pomocná výstupní zařízení interpretovat.

Pokud nejsou webové stránky na tuto funkcionalitu připraveny, může pro ně být ekonomicky příliš zatěžující v nich toto pravidlo uplatnit. V případě méně rozsáhlých webových stránek, zejména pokud jsou opakující se bloky obsahu krátké, to není z hlediska uživatele tak výrazným přínosem, který by převyšoval náklady spojené s implementací tohoto pravidla.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

Kapitola D: Ovládání webu je jasné a pochopitelné

18. Navigace musí být srozumitelná a konzistentní a na všech webových stránkách orgánu veřejné správy obdobná. Od ostatního obsahu webové stránky musí být zřetelně oddělena.

Navigace je základním prvkem každého webu. Díky navigačním odkazům se uživatel pohybuje mezi jednotlivými webovými stránkami, postupuje stromovou strukturou dolů, nahoru či do strany. Aby byla navigace pro uživatele dobře použitelná, musí být vytvořena jednoduchým a intuitivním způsobem, jednotlivé navigační odkazy nesmí být příliš dlouhé, musí být srozumitelné a dobře vyjadřovat, kam vedou. Uživateli také musí být z navigace zřetelné, v jakém místě struktury se právě nachází.

Navigační odkazy musí být sdruženy do samostatných bloků a nesmí se mísit s vlastním obsahem webové stránky. Musí být umístěny na každé webové stránce na stabilním místě, aby je uživatel nemusel složitě hledat a mohl se spolehnout, že celý web je ovladatelný konzistentním způsobem. Pakliže je na webové stránce navigačních informací více (např. dva druhy navigací na dvou místech), musí mít toto rozdělení jasný význam a opodstatnění.

Pokud je to možné, je navigační blok odkazů vhodně nadepsán pomocí nadpisu (značka <h2> až <h6>).

Toto pravidlo je povinné.

19. Každá webová stránka (kromě úvodní webové stránky) musí obsahovat odkaz na vyšší úroveň v hierarchii webových stránek a odkaz na úvodní webovou stránku.

Webové stránky jsou většinou tvořeny v tzv. stromové struktuře a každá webová stránka pak patří ve struktuře na přesně dané místo. Některé jsou položeny hierarchicky výše, některé níže, některé jsou na stejné úrovni.

Pro uživatele je důležité, aby mohl pohodlně pomocí navigačních odkazů procházet strukturou vzhůru, dolů a do stran. Protože tvůrce/správce webových stránek neví, jaká bude první webová stránka, kterou uživatel na webových stránkách navštíví (tj. přijde již na konkrétní stránku např. z vyhledávače nebo z odkazu na jiných webových stránkách), musí uživateli umožnit rychle se zorientovat a bez obtíží se přesunout na titulní stránku a webovou stránku, která leží hierarchicky výše.

Přítomnost odkazu na titulní webovou stránku a vyšší úroveň v hierarchii je neméně důležitá i v rámci webové stránky, která se obvykle zobrazuje v rámu (značka <frame>). Uživatel opět může přijít např. z vyhledávače na obsah konkrétního rámu, aniž by byly ostatní rámy, ve kterých je např. navigace, vůbec vidět.

Toto pravidlo je povinné.

20. Pokud se jedná o rozsáhlejší webové stránky, musí být kromě navigace k dispozici rovněž vyhledávání nebo odkaz na mapu webových stránek. Odkaz na mapu webových stránek nebo vyhledávací formulář musí být k dispozici na každé webové stránce.

Mapa webových stránek, neboli strukturovaný seznam odkazů na všechny webové stránky webu, a vyhledávací formulář jsou výbornými pomocníky pro orientaci v rámci složitého, rozsáhlého webu. Uživatel, který potřebuje konkrétní informaci a pro kterého by bylo jinak velmi obtížné procházet složitou strukturu webu, jednoduše navštíví mapu webu nebo použije vyhledávání.

Odkaz na mapu webu nebo vyhledávací formulář musí být k dispozici na každé webové stránce na stejném místě, aby ji uživatelé mohli použít, ať už se aktuálně pohybují na webu kdekoliv.

U méně rozsáhlých webových stránek (s rozsahem omezeným základním menu na titulní stránce) není nutné toto pravidlo uplatnit, protože uživatel se na nich snadno zorientuje i bez mapy či vyhledávání.

Toto pravidlo je podmíněně povinné.

21. Každá webová stránka musí mít výstižný název odpovídající jejímu obsahu.

Název WWW stránky (značka <title> v sekci <head>) je jedním z nedůležitějších prvků pro správnou orientaci na webových stránkách. Název WWW stránky charakterizuje její obsah ještě před tím, než se uživateli odprezentuje.

V názvu webové stránky musí být proto vždy uveden jak název celého webu, tak název konkrétní stránky, který jednoznačně a srozumitelně popisuje její obsah, smysl nebo funkcionalitu. Pokud je to možné, je rozlišující informace uvedena před informací obecnou (tzn. název stránky před názvem webu).

Toto pravidlo je povinné.

22. Každý formulářový prvek musí mít popisek vystihující požadovaný obsah.

U každého formulářového prvku (tj. značky <textarea>, <input type="text">, <input type="radio">, <input type="checkbox"> a <select>) si musí být tvůrce/správce webové stránky jistý, že uživatel bez obtíží pozná, co má do daného prvku vyplnit nebo zvolit. Proto musí mít každý prvek uvedený svůj popisek, ve kterém je jednoznačně uvedeno, jak s prvkem zacházet.

V některých výstupních zařízeních je však vazba mezi formulářovým prvkem a jeho nadpisem obtížně rozpoznatelná, proto musí být všechny popisky ke svým formulářovým prvkům jednoznačně přiřazeny pomocí značky <label> a vazebních atributů for (u značky <label>) a id (u značky formulářového prvku).

Toto pravidlo je povinné.

23. Pokud uživatel učiní chybu při vyplňování webového formuláře, musí být k dispozici informace o tom, ve které položce je chyba. Pokud to charakter webového formuláře nevyklučuje, musí být k dispozici rovněž informace, jak tuto chybu odstranit.

Při vyplňování webového formuláře může dojít k tomu, že některou položku uživatel vyplní chybně. Po jeho odeslání se pak musí dozvědět, že formulář nebyl vyplněn správně, která položka je chybně vyplněna, a že se má pokusit vyplnit položku správně a formulář znovu odeslat.

Tato informace musí být přehledně a srozumitelně zobrazena před formulářem (resp. co nejbližší začátku stránky) a může být doplnkově k dispozici i u chybně vyplněných polí. Je-li to možné, oznámení o chybě rovněž obsahuje informaci o tom, proč chyba vznikla a jakým způsobem ji opravit.

Toto pravidlo je podmíněně povinné. Pokud uživatel učiní chybu (která je automatizovaně testována), musí být tom informován vždy. U složitějších formulářů je v některých případech nerealizovatelné poskytnutí informace, jak chybu konkrétně odstranit – v takovém případě se může uplatnit podmínka. Důvodem může být příliš mnoho kombinací možných chyb, případně velmi složitý algoritmus vyhodnocující chybu, který nelze uzpůsobit tak, aby zároveň dával návod k jejímu odstranění. Například je nutné, pokud je zadáno datum ve špatném formátu (např. „02.1.2007“), vrátit hlášení „bylo zadáno chybné datum, zadejte datum ve formátu DD.MM.RRRR“ (naopak by ale bylo složité vracet hlášení „bylo zadáno chybné datum, zadal jste měsíc pouze jedním číslem“, protože by tak vznikalo příliš mnoho kombinací chybových hlášení – taková forma reakce tedy není vyžadována).

24. Text odkazu nebo jeho přímo související text musí výstižně popisovat cíl odkazu. Jestliže odkaz vede na jiný typ souboru, než je webová stránka, musí být odkaz doplněn sdělením o typu, případně o velikosti tohoto souboru.

Z textu každého odkazu by měl uživatel poznat, kam odkaz vede a co může na cílové stránce očekávat. Text odkazu musí být proto dostatečně výstižný. Pokud není možné vyjádřit informaci o cíli odkazu pomocí textu odkazu, musí být tato informace dostupná alespoň v atributu title> odkazu (značky <a>) nebo v přímém kontextu odkazu.

V případě, že odkaz vede na jiný typ obsahu, než je webová stránka, tj. například na soubory ve formátu PDF, RTF, XLS, které se obvykle zobrazují v jiné aplikaci, než je internetový prohlížeč, je tato skutečnost z označení odkazu zřetelná. Odkaz doprovází sdělení o typu cílového souboru (tj. například PDF, RTF) a jeho velikosti.

Souvisejícím textem je míněna věta, odstavec (vymezený značkou <p>), položka seznamu (vymezená značkami , <dt> nebo <dd>) nebo buňka tabulky (vymezená značkou <td>), ve které se odkaz nachází. Souvisejícím textem je rovněž vazba mezi záhlavím řádku/sloupce tabulky (vymezená značkou <th>) a buňkou tabulky, která do daného řádku/sloupce patří.

Toto pravidlo je povinné.

25. Každý rám musí mít vhodné jméno či popis vyjadřující jeho smysl a funkčnost.

Některá zobrazovací či hlasová zařízení neumějí s rámy (tj. prvek <frame>) pracovat a prezentují je jednotlivě. Proto je nutné, aby uživatel věděl, co je obsahem každého rámu ještě před tím, než je mu prezentován jeho obsah.

Všechny rámy musí být pojmenovány tak, aby jejich název vystihoval smysl a funkčnost daného rámu. Musí být pochopitelně jednoslovný. Tento název je pak uveden v rámci prvku <frame> v atributu name. Pakliže jednoslovný název rámu nedokáže dostatečně vyjádřit jeho smysl a funkčnost, je v rámci prvku <frame> přítomen ještě atribut title, ve kterém je pak uvedena víceslovná informace, která doplňuje obsah atributu name. Obecně se však při tvorbě webových stránek rámy již většinou nepoužívají.

Toto pravidlo je povinné.

Kapitola E: Kód je technicky způsobilý a strukturovaný

26. Sémantické značky, které jsou použity pro formátování obsahu, musí být použity ve zdrojovém kódu tak, aby odpovídaly významu obsahu.

Sémantické (významové) značky jazyka (X)HTML se používají pro vyjádření významu daného prvku (nadpis, citace, zdůraznění atp.). Pomocná výstupní zařízení umějí tyto značky používat a význam takto označených prvků zprostředkovávají svým uživatelům.

Je proto nezbytné, aby pomocí sémantických značek nebyl označen takový prvek, který svým charakterem neodpovídá významu značky. Například kvůli dosažení vizuální podoby (značka pro nadpis kvůli zvětšení textu, značka pro blokovou citaci kvůli odsazení od levého okraje atp.). Sémantickou značkou tak musí být označen pouze takový prvek, který svým charakterem použité značce odpovídá.

Toto pravidlo je povinné.

27. Prvky značkovacího jazyka, které jsou párové, musí mít vždy uvedenu počáteční a koncovou značku. Značky musí být správně zanořeny a nesmí docházet k jejich křížení.

Webové stránky musí být vytvořeny kódem mezinárodně uznávané verze značkovacího jazyka HTML či (X)HTML. Syntaktická správnost vůči zvolené specifikaci značkovacího jazyka je klíčová po správnou funkcionalitu výstupních zařízení.

Pomocná zobrazovací zařízení nemusejí být k chybám v syntaxi značkovacího jazyka tak tolerantní jako běžné internetové prohlížeče a vyžadují správné uvedení jednotlivých značek. Proto musí mít prvky značkovacího jazyka (X)HTML vždy uvedenu počáteční i koncovou značku, vyjma situace, kdy to použitá specifikace nevyžaduje. Značky musí být správně zanořeny a nesmí docházet k jejich křížení.

Toto pravidlo je povinné.

28. Ve zdrojovém kódu musí být určen hlavní jazyk obsahu webové stránky.

Pomocná výstupní zařízení mohou mít potíže při interpretaci textového obsahu webové stránky, pokud nerozpoznají, v jakém jazyce byl text napsán. Proto musí být tato informace přítomna ve zdrojovém kódu stránky pomocí atributů lang nebo xml:lang ve značce <html>.

V HTML 4.01 je ve značce <html> přítomen pouze atribut lang. V XHTML posílaném jako application/xhtml+xml je přítomen pouze atribut xml:lang. V XHTML posílaném jako text/html jsou pro účely zachování zpětné kompatibility přítomny oba atributy.

Toto pravidlo je povinné.

29. Prvky tvořící nadpisy a seznamy musí být korektně vyznačeny ve zdrojovém kódu a musí být výstižné.

Při prezentování seznamů a nadpisů se – především v hlasových čtečkách – používají specifické postupy zpřístupňující uživateli strukturu nadpisů webové stránky umožňující snadný pohyb mezi nimi. Proto musí být jako nadpis (tj. značkami <h1> až <h6>) označeny všechny prvky, které nějaký nadpis představují.

V případě správného použití značek pro seznamy hlasové čtečky poskytují informaci o struktuře a typu seznamů a umožňují snazší navigaci mezi položkami seznamů. Proto jsou korektně označeny všechny seznamy (značky , a <dl>) a jejich jednotlivé položky (značky , resp. <dt> a <dd>).

Toto pravidlo je povinné.

30. Je-li tabulka použita pro zobrazení tabulkových dat, musí obsahovat značky pro záhlaví řádků nebo sloupců.

Tabulky jsou primárně určeny k zobrazení tabulárních dat (křížově závislých údajů) a k tomu účelu jsou konstruována i různá alternativní výstupní zařízení, která se snaží např. nevidomým uživatelům prezentovat tabulky co nejpochoptelnější formou. Takové tabulky proto musí obsahovat prvky <th>, kterými jsou vyznačena záhlaví řádků nebo sloupců a které jsou pomocnými zobrazovacími technologiemi prezentovány před každým řádkem/sloupcem, či dokonce před každou buňkou tabulky

Naopak, tvoří-li tabulka jen pomocnou konstrukci k rozvržení obsahu na webové stránce (zejména u starších webových stránek, u nově vytvářených webových stránek se toto řešení obvykle nevyužívá) a její obsah netvoří křížově závislá data, prezentovaná záhlaví by výrazně zhoršila pochopení struktury a obsahu tabulky, a proto zde prvky <th> být nesmějí.

Toto pravidlo je povinné.

31. Obsah všech tabulek musí dávat smysl čtený po řádcích zleva doprava.

Pomocná výstupní zařízení obvykle prezentují obsah tabulek po řádcích, každý řádek pak po buňkách zleva doprava. Pokud by byl nějaký související obsah rozdělen pod sebe do dvou řádků tabulky, při grafické prezentaci sice může opticky navazovat, ale na alternativním výstupu budou tyto úseky přerušeny obsahem sousedních buněk. Proto tvůrce/správce webových stránek nesmí předpokládat, že je uživateli patrná návaznost ve svisle sousedících buňkách. Obsah každé tabulky musí vždy dávat smysl, je-li čtený po řádcích.

Toto pravidlo je povinné.

Kapitola F: Prohlášení o přístupnosti webových stránek

32. Každá webová stránka musí vždy obsahovat prohlášení o tom, že forma uveřejnění informací je v souladu s touto vyhláškou (prohlášení o přístupnosti) nebo odkaz na toto prohlášení.

Prohlášení o přístupnosti musí zahrnovat sdělení o tom, že informace jsou uveřejněny ve formě, která je v souladu s vyhláškou o přístupnosti.

Toto pravidlo je povinné.

33. Pokud orgán veřejné správy některá z podmíněně povinných pravidel uvedených pod čísly položek 3, 9, 14, 15, 17, 20 a 23 v souladu s uvedenou podmínkou neuplatní, musí uveřejnit tuto informaci v prohlášení o přístupnosti, a to jejich číselným výčtem, včetně příslušného odůvodnění.

Pravidla uvedená pod čísly položek 3, 9, 14, 15, 17, 20 a 23 mají uvedenu závaznost typu podmíněně povinná. Orgán veřejné správy má možnost tato pravidla v souladu s uvedenou podmínkou neuplatnit. Neuplatnění

konkrétního pravidla musí v prohlášení o přístupnosti odůvodnit tak, aby z tohoto odůvodnění bylo jednoznačně patrné, že se na něj podmínka uvedená v pravidle vztahuje či nevztahuje (vždy podle znění konkrétní podmínky). Odůvodnění tak bude vyplývat z podmínek, které jsou u každého podmíněně povinného pravidla uvedeny. Toto pravidlo je podmíněně povinné. V případě, že orgán veřejné správy splnil všechna pravidla a nevyužil žádnou z podmínek, nemusí samozřejmě uvádět výčet neuplatněných pravidel a odůvodnění.

Příloha 2 – Výsledky analýzy

Tabulka 1 – Jihočeský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1		✓			Každý obrázek, který nese určité sdělení, má svůj popis. U jednoho banneru chybí atribut "longdesc" pro delší popis. Tento objekt má jen popisek "banner". Některé obrázky mají nedostačující popisek typu "foto", "soubor ke stažení" nebo "obrázek". U grafu chybí slovní popis nebo alespoň popis v atributu "longdesc".
2		✓			Záznamy ze zasedání mají podobu pouze audiozáznamu. Je k nim jen bodový popis, který vypovídá o tom, co se projednávalo.
3		✓			Po vypnutí CSS, JavaScriptu i obrázků zůstala forma stránek zachována. V prohlížeči Mozilla Firefox 3.0.8 se po vypnutí CSS nezobrazí uživateli obsah.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou odlišeny od textu podtržením, které po najetí myši zmizí. V menu odkazy podtržené nejsou. Pro funkci "vysoký kontrast" stránky také fungují.
6	✓				
7	✓				Písmo lze v prohlížeči libovolně zvětšovat nebo zmenšovat. Jednotky písma jsou udávány v %.
8	✓				Stránky lze projít bez problému pomocí klávesnice.
9		✓			Testováno pro všechny prohlížeče uvedené v úvodu 4.kapitoly. Chyba - viz. 3. pravidlo.
10	✓				
11				✓	Na těchto webových stránkách jsem se nesečkala s otevřením odkazu v jiném okně. Pouze u sekce "Užitečné odkazy" je napsáno, jak má uživatel otevřít odkaz v jiném okně, pokud to bude sám vyžadovat.
12				✓	Nevyskytují se zde blikající prvky apod., které by byly v rozporu s tímto pravidlem.
13				✓	Zvuk, který by byl rozporu s tímto pravidlem, se na www stránkách nevyskytuje.
14				✓	Časový limit, o kterém hovoří pravidlo 14, se na www stránkách nevyskytuje.
15		✓			
16	✓				Používají se nadpisy <h1> až <h4>. Odstavce jsou formátovány pomocí formátovací značky <p>. Formuláře jsou korektně nadepsány.
17	✓				Po vypnutí stylů se objeví odkaz "Přeskočit navigaci".
18	✓				Navigace je jasná. Jsou zde dva druhy navigace a na titulní straně je pro lepší pochopení napsáno, jak s nimi pracovat.
19	✓				Každá webová stránka obsahuje odkaz na titulní stranu. Vpravo nahoře jsou vytvořeny odkazy na www stránky vyšší úrovně.
20	✓				Mapa webu se nachází v patičce webu na každé www stránce. Vyhledávání je na stránkách také (vlevo nahoře).
21		✓			Názvy stránek ve značce <title> jsou nadepsány pouze jako názvy konkrétních stránek. Chybí zde pojmenování, že se jedná o Jihočeský kraj.
22				✓	Pro běžné uživatele jsou formuláře popsány správně, ale uživatelům bez možnosti grafického zobrazení se schopnost pochopit, co který popisek znamená snižuje.
23	✓				
24	✓				
25				✓	Žádný rám se na tomto webu nevyskytuje.
26	✓				Významové značky jazyka XHTML se používají pro to, pro co mají.
27	✓				Jsou uvedeny párové značky i u nepárových tagů (tzv. NET zápis: <... />).
28				✓	Ve zdrojovém kódu je uvedeno pouze xml:lang="cs", ale díky zápisu content="text/html" zde musí být i atribut lang.
29	✓				Jako seznamy jsou tvořeny i navigační menu.
30	✓				Prvky <th> jsou na tomto webu použity správně pro záhlaví tabulek.
31	✓				
32	✓				Prohlášení o přístupnosti webu se nachází v patičce webu na každé stránce.
33				✓	Nevyužitá pravidla nejsou nikde vyčtena, i když některá z nich nejsou uplatněna.

Tabulka 2 – Jihomoravský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1			✓		Alternativní text se u části obrázků, nezobrazí jako "bublina" v prohlížeči Mozilla Firefox 3.0.8, i když je v kódu uveden. Popisky obrázků v textu jsou někdy tvořeny velice nelogicky. Např. pod dvojicí obrázků jsou čtyři odkazy a po kliknutí na ně teprve zjistíme, že dva z nich jsou odkazy na zobrazené obrázky a zbývající dva na úplně jiné obrázky. Sice v tomto případě bylo kdesi nahoře na stránce napsáno "Soubory ke stažení a tisku", ale je to snadno k přehlédnutí. Popisek pomocí atributu "alt" u části obrázků chybí úplně a u vyskytuje se chybně u některých odkazů.
2				✓	Multimediální záznamy se na webu Jihomoravského kraje nevyskytují.
3	✓				Po vypnutí CSS a JavaScriptu se funkčnost stránek nemění.
4	✓				
5			✓		Některé odkazy jsou na první pohled vizuálně shodné s nadpisy. Odkaz se pozná až ve chvíli, kdy přes něj přejedeme myší a objeví se podtržení odkazu. Odkazy jsou odděleny pomocí podtržení vyvolaného po přejetí myší - včetně odkazů v navigaci.
6	✓				Pozadí je bílé a barva písma černá. Barvy v navigaci také nesplývají.
7	✓				Písmo jde pomocí prohlížeče libovolně zvětšovat či zmenšovat.
8	✓				
9	✓				
10	✓				
11			✓		
12				✓	Barvy na www stránkách se nemění ani zde nic neblíká apod.
13				✓	Nevyskytuje se zde žádný zvuk v rozporu s pravidlem 13.
14				✓	Na žádnou operaci se na tomto webovém portálu nepoužívá časový limit.
15	✓				
16			✓		Stránka je členěná do odstavců a nadpisů. Vizuální styl nadpisů je poněkud zmatený. Nevyužívá se ani nadpisů <h...> ani <p> pro odstavce. Formuláře nejsou správně nadepsány ani pro handicapované uživatele ani pro uživatele bez potíží.
17			✓		Po vypnutí CSS není možné přeskočit obsah ani další části.
18		✓			Hlavní navigace je přehledná, ale zbytek navigace dle mého názoru trochu splývá s obsahem, protože se nachází v části stránek určené pro text.
19	✓				
20	✓				Web obsahuje mapu stránek i odkazy (vlevo nahoře), které informují o tom, kde se právě nacházíme (z jaké stránky webu jsme sem přišli, jaká následovala před ní atd.).
21		✓			Každá z webových stránek nese pouze název "Portál Jihomoravského kraje".
22			✓		Hned na titulní straně (a všech ostatních) je formulář pro přihlášení. Zde webmaster použil pouze přihlašovací kolonku s již vyplněným slovem "Jméno", které musíme ručně smazat, pokud tam chceme napsat něco jiného. Z druhé kolonky není patrné, co má do ní uživatel napsat. Popisky formulářů ve zdrojovém kódu nejsou správně.
23	✓				Sdělení o chybě ve formě okna vyvolaného JavaScriptem, poté co jsme zadali chybné údaje. Vypisuje i co jsme zadali špatně.
24			✓		Ze spousty odkazů poté, co vůbec přijdeme na to, že se jedná o odkaz, se nedozvíme, že se jedná o soubor ke stažení. Některé tyto odkazy mají také nic nevyovídající popisek ve tvaru "Odkaz+skupina znaků".
25				✓	Nevyskytují se v těchto webových stránkách žádné rámy.
26			✓		Web neobsahuje žádné pomocné sémantické značky XHTML jazyka, které usnadňují prohlížení stránek lidem, jejichž zařízení (např. hlasová čtečka) tak umožní rozpoznat, zda se jedná o nadpis či odstavce.
27	✓				
28	✓				
29			✓		Pro nadpisy není používáno <h2> až <h6>. Prvky tvořící seznamy jsou uvedeny značkami pro seznam jen v některých případech.
30		✓			Nadpisy nechybí všem tabulkám.
31	✓				
32	✓				
33			✓		Toto prohlášení zde nenalezneme, i když nějaká pravidla nejsou uplatněna.

Tabulka 3 – Karlovarský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Obrázky jsou doplněny o atribut „alt“ s popisem. Grafy jsou popsány slovně vedle obrázku.
2		✓			Video ze zasedání nemá plnou textovou podobu, kterou má jen v bodech programu zasedání.
3	✓				Bez zapnutého CSS a JavaScriptu tyto webové stránky také fungují.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou odlišeny od okolního textu nejen barvou, ale i podtržením, které však po najetí myši mizí.
6		✓			Kontrasty barev jsou částečně dodržovány. Pro text odstavců na bílém pozadí platí, že je pravidlo splněno, avšak pro nějaké z nadpisů, např. bílé písmo v žlutém poli, tato podmínka splněna není.
7	✓				Velikost textu lze v prohlížeči libovolně zvětšovat a zmenšovat.
8	✓				
9	✓				Obsah webové stránky se pro ostatní vybrané prohlížeče (kromě Mozilla Firefox 3.0.8 a MS Internet Explorer 6.0) na šířku nevejde ani na obrazovku 1280x1024.
10	✓				
11			✓		U některých odkazů platí, že se otevřou v novém okně bez upozornění uživateli.
12				✓	Na tomto webu není místo, kde by mohlo docházet k rychlé změně barev či blikání.
13				✓	Zvuk v rozporu s pravidlem 13 se na těchto www stránkách nevyskytuje.
14				✓	
15	✓				
16	✓				Obsah webu je dělen do bloků, které nejsou nadepsány pomocí <h...>. Formátování odstavců je pomocí <p>. Formuláře nejsou z hlediska kódu vhodně nadepsány.
17			✓		Rozsáhlé opakující se bloky nelze přeskočit.
18			✓		Jsou zde dva typy navigace. Pod každou položkou z vodorovného menu se skrývá téměř jiný design stránky, který má sice pokaždé stejné uspořádání webu, ale jiné tvary a rámečky apod. - velice to dělá stránky nepřehlednými.
19		✓			Odkazy na vyšší stránku ve stromové struktuře web obsahuje. Když klikneme na ikonu vlevo nahoře, domnívali bychom se, že se jedná o odkaz na titulní stránku. Jde ale pouze o odkaz na titulní stranu dané záložky z vertikálního menu. Odkaz na titulní stranu vede z prvního odkazu ve vodorovném menu s názvem "Úvodní strana".
20			✓		Vyhledávání i mapa webu se na webu nevyskytuje na každé stránce. Na některých stránkách je jak mapa webu, tak vyhledávání, na některých pouze vyhledávání a některé nemají ani jednu z variant ani nějakou jinou.
21		✓			Název v <title> není kompletní. Chybí zde název každé jednotlivé stránky.
22			✓		Formuláře neodpovídají správnému popisu pro handicapované uživatele.
23	✓				Varovná hláška se u formuláře zobrazí při chybném vyplnění nějaké kolonky.
24		✓			Texty odkazů sice vystihují, kam nás odkazují, ale nikde se nedozvíme, že dojde k otevření dialogového okna pro stažení souboru. Nevíme také jakého je soubor typu či jakou velikost bude mít.
25				✓	Rámy se na tomto webu nevyskytují.
26		✓			Sémantika značek je dodržována např. u seznamů, ale není např. u nadpisů nebo odstavců, kdy se <p> používá např. pro " ⁷ ;".
27			✓		Nějaké značky mají koncový tag aniž by měly počáteční.
28			✓		Pro tento web není deklarován jazyk stránek.
29		✓			Seznamy jsou tvořeny správně, ale u nadpisů se nepoužívá <h2> až <h6>.
30			✓		Tabulky nemají záhlaví tvořeno značkou <th>.
31	✓				
32			✓		Na webu chybí prohlášení o dodržování pravidel přístupnosti.
33			✓		Viz. předchozí bod.

⁷ tzv. pevná mezera ve zdrojovém kódu

Tabulka 4 – Královéhradecký kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Alternativní popisky k obrázkům existují.
2				✓	Multimediální prvky na webu nejsou k dispozici.
3	✓				Bez zapnutých CSS a JavaScriptu je vše uživateli dostupné, i když takto se menu druhé úrovně, které nás zajímá nejvíce, posune na konec stránky. Hned v úvodu stránek je možné přeskočit odkazem na navigaci.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou jasně rozeznatelné od okolního textu podtržením. U odkazů, které jsou nadpisem, mizí podtržení po najetí myši. V části menu mizí podtržení odkazů také po přejetí myši.
6		✓			V drtivé většině je podmínka vhodného kontrastu splněna. V hlavním menu je ale nevyhovující nápis "Turistika a volný čas", kde je použita tmavě žlutá barva pro pozadí a bílá pro písmo.
7	✓				
8	✓				
9	✓				
10	✓				
11	✓				Např. v souvislosti s fotogalerií je uživatel upozorněn na načtení do nového okna pomocí atributu "alt" u každého z obrázků.
12				✓	
13				✓	Zvuk podle pravidla 13 na webu nenalezneme.
14				✓	Na webových stránkách se nevyskytuje nic, co by potřebovalo časový limit.
15	✓				
16	✓				Používání nadpisů pomocí formátovacích značek <h1> i <h2> a odstavců pomocí <p>. Formuláře jsou také nadepsány i formátovány podle pravidel.
17	✓				V úvodu stránky je použit odkaz "Přeskočit na: hlavní text stránky, navigaci, vyhledávání a nebo mapu stránek".
18	✓				Web je vybaven dvěma srozumitelnými úrovněmi navigace.
19	✓				Web používá stromovou strukturu odkazů na každé stránce - vidíme odkazy na všechny stránky předchozí přehledně tak, jak jdou za sebou. Odkaz na úvodní stránku je na webu také k dispozici.
20	✓				Vyhledávání (nahore) i mapa webu (v patičce) se nachází na každé straně webu.
21	✓				Stránky jsou nazvány nejen svým názvem, ale i názvem celého webu.
22	✓				Formuláře mají vhodné nadepsání i pro web bez bariér.
23	✓				
24	✓				U odkazu na soubor je popis daného souboru, jeho velikost i typ včetně ikony programu, ve kterém se otevírá.
25				✓	Rámy na webu nejsou použity.
26	✓				Sémantika těchto www stránek je správná.
27	✓				Všechny značky jsou párové. Je zde použit i zápis „NET“.
28	✓				Použit jak zápis atributu "xml:lang", tak i "lang", protože se jedná o XHTML.
29	✓				Nadpisy jsou tvořeny <h1>až <hx> a seznamy <dd>.
30	✓				Tabulky určené k zobrazování tabulkových dat jsou uvozeny záhlavím <th>.
31	✓				
32			✓		
33			✓		

Tabulka 5 – Liberecký kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Obrázky jsou vybaveny alternativními popisky.
2				✓	
3			✓		Webové stránky při vypnutém JavaScriptu a vypnutých obrázcích nedovolují uživateli použít vrchní menu, které zmizí. Při vypnutých CSS, JavaScriptu i obrázcích stránka funguje.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou odlišeny podtržením v běžném textu, ale po najetí myší na odkaz podtržení zmizí. V menu se podtržené odkazy používají až pro menu druhé úrovně.
6		✓			Některé kombinace barev v menu (bledě modrá a bílá, nebo šedá a bílá) nemají dostatečný kontrast, jiné ano, jako červené pozadí s bílým písmem nebo černý text odstaveců na bílém pozadí.
7	✓				
8	✓				
9	✓				Pro prohlížeč MS Internet Explorer 6.0 se špatně zobrazují obrázky, které jsou jako podklad pro navigaci, protože je u nich použito průhledné pozadí, což tento prohlížeč nepodporuje.
10	✓				
11	✓				
12				✓	K jevům blikání nebo měnění barev apod. na těchto www stránkách nedochází.
13				✓	Zvuk se na této stránce v podobě, jako vystihuje pravidlo 13, nenachází.
14				✓	Není zde potřeba využívat časový limit.
15	✓				
16		✓			Struktura stránky je rozdělena do menších bloků. Hlavní nadpisy jsou nadepsány pomocí <h1>, pro odstavce je použita značka <p>. Formuláře nemají nadpis.
17		✓			Až pod menu se vyskytuje odkaz "přejít na navigaci".
18	✓				Hlavní bloky navigace jsou nadepsány pomocí <h2>.
19	✓				Každá stránka obsahuje odkazy na všechny stránky, které této předchází, ve stromové struktuře. Odkaz na hlavní stránku je uveden na každé stránce webu.
20	✓				Vyhledávání se na www stránkách nachází, ale mapa webu nikoliv. Podmínkou je ale pouze buď jedno nebo druhé.
21		✓			Webové stránky mají názvy podle toho, v jaké úrovni menu se nacházíte.
22			✓		Formuláře nejsou optimálně nadepsány.
23	✓				
24			✓		Uživatel sice z výstižného názvu pozná, kam odkaz vede, ale už neví, zda se bude jednat o další webovou stránku, nebo pouze o nějaký soubor jiného typu. Nejsou zde uvedeny ani velikosti ani typy souborů.
25				✓	Tyto stránky nejsou tvořeny pomocí rámců.
26	✓				Sémantické značky jsou použity tak, jak mají.
27			✓		Některým značkám chybí ukončovací tag.
28		✓			Je uveden pouze atribut xml:lang, i když se jedná o XHTML.
29	✓				Seznamy i nadpisy jsou vhodně označeny.
30			✓		Tabulky nemají záhlaví označeno značkou <th>.
31	✓				
32			✓		Na webu nenalezneme prohlášení o přístupnosti webových stránek.
33			✓		Viz. předchozí bod.

Tabulka 6 – Moravskoslezský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1			✓		Všechny obrázky nemají alternativní popisek. Někdy není jasné, které jsou pouze ilustrativní.
2			✓		Virtuální prohlídky - multimediální prvky nemají textovou alternativu (např. flash prohlídka po zámku ve Studénce). Při vypnutém JavaScriptu se zobrazí nápis, že je tento prvek potřeba a kde ho lze stáhnout. Nebo např. reklama na titulní straně tvořená pomocí flash animace nemá alternativní textovou podobu.
3	✓				Stránky jsou dostupné i bez JavaScriptu a CSS, i když pak nelze funkce jako flash obrázek použít. I obrázky, které se otevírají pomocí JavaScriptu, se otevřou do téhož okna stránky po jeho vypnutí.
4	✓				
5			✓		U všech odkazů nepoznáme, že se jedná o odkaz, pokud si odmyslíme barvy. U vybraných odkazů mizí podtržení. V textu i v navigaci jsou odkazy označeny podtržením. Na titulním rozcestníku podtržené odkazy nejsou.
6	✓				
7	✓				
8	✓				Dokonce se na webu nachází odkaz na klávesové zkratky, které zde lze použít.
9	✓				
10	✓				
11				✓	Na těchto www stránkách jsem se nesetkala s otevřením odkazu do jiného okna.
12				✓	Ke změnám barev dle pravidla 12 nikde nedochází.
13				✓	Zvuk podle pravidla 13 se na těchto webových stránkách nenachází.
14				✓	Časový limit na webu není použit.
15	✓				
16	✓				Rozdělení pomocí nadpisů úrovně <h1> až <h6> se zde používají stejně tak, jako používání <p> pro odstavce. Vhodně nadepsané formuláře.
17	✓				Po vypnutí JavaScriptu a CSS se zobrazí "Přeskočit na hlavní text stránky, hlavní navigaci a doplňkové menu".
18	✓				Navigace je provedena velice přehledně.
19		✓			Pouze většina webových stránek se odkazuje na hlavní stranu. Na některých, jako rozcestník virtuálních prohlídek, toto nenalezneme.
20	✓				Mapa webu i vyhledávání jsou na webu k dispozici.
21	✓				Každá stránka je nadepsána svým názvem i názvem portálu.
22			✓		U formulářů nejsou pojmenovaná pole pro uživatele s handicapem.
23	✓				Při chybě vyplňování formulářů se zobrazí chybová hláška.
24	✓				Popisy odkazů jsou jasně pochopitelné. Pokud se jedná o stažení souboru, uvádí se zde i jeho formát.
25				✓	Rámy pro tyto webové stránky nebyly použity.
26	✓				
27	✓				Počáteční i koncové značky jsou uvedeny. Ukončeny jsou i nepárové tagy díky standardu XHTML.
28	✓				Uveden je jak parametr "xml:lang", tak i "lang".
29	✓				Nadpisy i seznamy jsou tvořeny pomocí značek, které jsou jim přiřazeny (<h...> a <p>).
30			✓		U tabulek, které vyžadují použití <th> pro záhlaví, se tento příkaz nenachází.
31	✓				
32	✓				Prohlášení o přístupnosti se nachází v patičce webu.
33			✓		Prohlášení podle pravidla 33 zde nenalezneme. Kromě bodu 14 ale všechny ostatní pravidla z tohoto výčtu dané stránky splňují.

Tabulka 7 – Olomoucký kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Obrázkové prvky mají alternativní text v podobě atributu "alt".
2				✓	Na webu se nenacházejí multimediální prvky.
3	✓				Po vypnutí CSS a JavaScriptu se nezmění funkčnost stránek.
4	✓				
5	✓				Odkazy v textu jsou vyznačeny i podtržením. U odkazů pro tzv. drobečkovou navigaci a v menu se podtržení objeví až po přejetí odkazu myší.
6	✓				
7	✓				Písmo stránek lze libovolně zvětšovat či zmenšovat pomocí prohlížeče.
8	✓				
9	✓				Stránky se zobrazují stejně ve všech prohlížečích.
10	✓				
11	✓				
12				✓	Nevyskytuje se na webu situace, kde by k "blikání" apod. docházelo.
13				✓	Zvuk, který by nebyl možný vypnout, nebo byl na pozadí, se zde nevyskytuje.
14				✓	Časový limit na webu není pro žádnou práci třeba.
15	✓				
16		✓			Na webu jsou zde používány značky <p>,<h1> a podobně. Formuláře nejsou nadepsány.
17	✓				Vyskytuje se zde příkaz "Přeskočit navigaci".
18			✓		Navigace je částečně dobře oddělena od obsahu v podobě levého menu. Avšak po rozbalení levého menu se další úroveň menu zobrazí v místě, kde bývá běžně text (tzv. od levého menu vpravo nahoře). Sice je tato druhá úroveň navigace oddělena čarou, ale není to dle mého názoru dostatečné. Na některých částech webu navigace chybí.
19			✓		Všechny stránky, jako třeba usnesení rady, se neodkazují zpět na hlavní stranu. Tyto stránky neobsahují ani menu.
20	✓				Mapa webu i vyhledávání na těchto www stránkách nalezneme.
21	✓				Každá webová stránka má jak název pro celý portál, tak i pro jednotlivou stránku.
22			✓		Chybí pojmenování formulářů, aby bylo jednoznačné, která položka co znamená.
23	✓				
24	✓				Poznáme, že jde o odkaz, ale o tom, že to bude soubor na stažení nás přesvědčí na první pohled pouze ikona programu, ve kterém ho otevřeme (po vypnutí obrázků nedostupná) a také přípona souboru. Velikost daného souboru je také uvedena. U některých je typ souboru uveden za názvem souboru.
25				✓	Konstrukce těchto www stránek není tvořena rámy.
26	✓				Formátovací značky se využívají pro účely, pro které jsou určeny.
27			✓		Na webu chybí ukončovací značky některých prvků.
28			✓		Jazyk webové stránky není na portálu uveden. Nejedná se však ani o HTML verze 4.01 ani o XHTML. Tento dokument je psán v HTML 4.0 a o něm deklarace v pravidle 28 nehovoří.
29	✓				Prvky tvořící nadpisy a seznamy jsou korektně nadepsány.
30			✓		Tabulky nejsou uvozeny značkou <th> pro nadpis jednotlivých sloupců.
31	✓				
32			✓		Prohlášení o přístupnosti se na webových stránkách nenachází vůbec.
33			✓		Viz. pravidlo 32.

Tabulka 8 – Pardubický kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Obrázky mají alternativní popisky. Jen u Mozilly 3.0.8 jsem se setkala s tím, že se tyto popisky nezobrazují v podobě bubliny.
2				✓	Multimediální prvky tyto webové stránky neobsahují.
3	✓				Vypnutím kaskádových stylů, JavaScriptu i obrázků nepřichází uživatel o žádné informace.
4	✓				
5	✓				K vyjádření odkazů je využito nejen barevné odlišení, ale i podtržení. V textu se podtržení odkazu po najetí myši skryje, v menu se naopak objeví.
6		✓			Barvy popředí a pozadí jsou dostatečně kontrastní. Neplatí to ale v případě, že máme zapnuté obrázky a buď přejedeme přes položku v hlavní části navigace nebo ji vybereme, protože potom bílý text na žlutém pozadí není dostatečně kontrastní.
7	✓				
8	✓				
9	✓				Pro všechny použité prohlížeče dopadl test úspěšně.
10	✓				
11			✓		Odkazy na jiné webové stránky, např. portály jiných krajů, se bez varování otevírají v novém okně.
12				✓	Blikání ani jiný podobný efekt zde nevyužívá žádný prvek.
13				✓	Zvuk v podobě uvedené v pravidlech přístupnosti se nevyskytuje na webu.
14				✓	Časový limit se pro žádnou operaci na webových stránkách nevyskytuje.
15	✓				
16		✓			Menší celky se na stránce vyskytují a jsou jednoznačně popsány značkami <p> nebo <h3> apod. Formuláře nejsou nadepsány.
17	✓				Po vypnutí kaskádových stylů se zobrazí taková stránka, kde se nachází viditelný odkaz, jakým lze přeskocit navigaci.
18	✓				Navigace je přehledná a snadno pochopitelná.
19	✓				Každá www stránka obsahuje odkaz na titulní stranu. Na každé webové stránce je přehledně vidět, jaké stránky jí předcházely. Po vypnutí obrázků ale přicházíme o viditelný odkaz na titulní stranu. Po tomto odkazu zůstane jen "bublina" s názvem po přejetí odkazu a "ručička", která nás upozorňuje na odkaz.
20	✓				Mapa serveru i vyhledávání se na webu nachází.
21	✓				Každá webová stránka je výstižně pojmenována jak názvem portálu, tak konkrétní stránkou, na které se nacházíme.
22			✓		Všechny formulářové prvky mají jasně nadepsaný název pro uživatele, který vidí. Ostatní budou mít ale problém.
23	✓				Upozornění na chybné položky je tvořeno pomocí okna JavaScriptu.
24	✓				Odkazy jsou pochopitelné. K označení odkazu pro stažení souborů je použita také ikona, která jasně říká, co je to za druh dokumentu. Tato ikona má i hodnotu a atributu "alt" se slovním popisem. Dále je zde vyznačena i velikost souboru.
25				✓	Tato webová stránka rámy nepoužívá.
26	✓				
27		✓			Některé ukončovací značky jsou vynechány.
28	✓				Dokument je psaný v XHTML. Jsou zde jak atributy "xml:lang", tak i jen "lang".
29	✓				Nadpisy i seznamy jsou jednoznačně vyznačeny ve zdrojovém kódu.
30			✓		Tabulkám chybí označení hlavičky značkou <th>.
31	✓				
32	✓				Prohlášení o přístupnosti webu se nachází v patě stránek.
33			✓		Prohlášení dle pravidla 33 na webu chybí. Z vybraného seznamu se neuplatňuje pouze položka 14.

Tabulka 9 – Plzeňský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1		✓			Některé obrázky jsou sice popsány, ale mnohé popisy mají špatnou, spíše žádnou, vypovídací hodnotu. Např. se jedná o popisy typu: "miniatura" nebo "logo".
2				✓	Nesetkala jsem se zde s multimediálními prvky.
3	✓				Po vypnutí CSS i JavaScriptu jsou informace ze stránek dostupné.
4	✓				
5			✓		Některé odkazy se bez použití barvy od okolního textu neodliší. Některé mají totiž pouze tučné modré písmo a až při akci přejetí myši se pod textem objeví podtržení. Jiné odkazy jsou klasicky tmavě modré a podtržené. Odkazy v menu podtrženy nejsou.
6		✓			Web je víceméně barevně dobře kontrastní, ale např. u formuláře pro přihlášení jména a hesla splývá nápis tlačítka "Přihlásit" s jeho pozadím. Stejný efekt je u nabídky "Rozšířené vyhledávání". Některé texty jsou špatně čitelné díky malému rozlišení barev pozadí a popředí.
7	✓				Písmo lze libovolně zvětšovat či zmenšovat dle potřeby.
8	✓				
9		✓			Webové stránky se v prohlížeči Google Chrome zobrazují v jiných barvách. Místo modrého a šedého písma je toto písmo červené.
10	✓				
11			✓		Některé odkazy, např. v sekci "Základní informace o krajském úřadu" (v mapě města), se otevírají bez upozornění v novém okně. Jiné odkazy, třeba v kalendáři akcí, mají upozornění v podobě „bublín“, že se budou otevírat v novém okně. Odkazů, které se otevřou v jiném okně bez upozornění, je na webu více.
12				✓	Nikde se na webu nevyskytuje blikání či něco podobného.
13				✓	
14				✓	Žádná práce není nijak časově omezena.
15	✓				
16			✓		Rozsáhlejší obsahové bloky jsou děleny do menších celků. Nevyužívají se ale formátovací značky <h...> pro nadpisy. Značka <p> se pro odstavce používá. Další chybou jsou nepojmenované formuláře.
17			✓		Možnost přeskočit určité pasáže stránky na tomto webu není k dispozici.
18			✓		Navigace na webu je sice všude stejná, ale druhá úroveň menu se nachází nad blokem textu a je oddělena jen čarou, což je velmi nepřehledné a nevhodné.
19	✓				Každá www strana obsahuje odkaz na hlavní stranu. Pokud se nacházíme v menu dále než na první úrovni, pak se nám objeví stromová struktura stránky, na které se nacházíme v souvislosti se stránkami, které jí předcházejí.
20	✓				Mapa serveru se nachází velmi nevhodně na pravé straně nahoře a dá se na ni přejít pouze pomocí ikony, která, dle mého názoru, je nepřilíživě zdařilá a na první pohled není jasné co vyjadřuje. Vyhledávání se na tomto portálu také nachází.
21	✓				Značka <title> na každé stránce webu obsahuje jak název portálu, tak i název aktuální stránky.
22			✓		Pro handicapované uživatele je popsání formulářů nedostačující.
23	✓				
24		✓			Dokumenty ke stažení jsou uváděny bez udání typu souboru. Velikost souboru je udávána.
25				✓	Tyto webové stránky nejsou tvořeny pomocí rámu.
26	✓				
27			✓		Některé prvky jsou ukončeny bez předchozího otevření, jiné jsou uzavřeny dříve než skončí.
28			✓		Na webu není uveden hlavní jazyk www stránky.
29			✓		Ne všechny nadpisy jsou tvořeny pomocí formátovacích značek <h...>.
30			✓		Záhlaví tabulek nejsou uvozena pomocí <th>.
31	✓				
32			✓		Informaci o přístupnosti web neobsahuje.
33			✓		Web tento bod nesplňuje už díky nesplnění pravidla 32, se kterým úzce souvisí.

Tabulka 10 – Kraj Praha

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Obrázky jsou popsány pomocí atributu „alt“ ve všech případech. Ty, co nenesou významovou informaci a jsou pouze ilustrativní, mají „alt“ nechaný prázdný.
2				✓	Multimediální prvky se na webu nenalézají. Např. rozhovory na webu magistrátu jsou rovnou tvořeny pomocí vypsání textu rozhovoru. Online rozhovory v části informačního portálu jsou tvořeny pomocí odkazů na jiné webové stránky.
3	✓				V úvodním rozcestníku, který se skládá z části vstupu na magistrát města a na internetový portál Prahy, po vypnutí JavaScriptu zmizí původní tlačítka "Přihlásit". Pro přihlášení lze použít textový odkaz "magistrat.praha.eu" a "praha.eu". Odkaz "magistrat.praha.eu" ale nefunguje jak má, protože se odkazuje na úvodní rozcestník (tudíž sám na sebe). Přihlásit se na tuto část lze pouze přes obrázek nad odkazem. Při vypnutých obrázcích ale ani uživatel neví, že se tam daný obrázek nachází. Obě části webu jsou jinak ovladatelné i bez použití CSS a JavaScriptu.
4	✓				
5	✓				Odkazy v textu jsou odlišeny i podtržením, kromě odkazů v rámci menu.
6			✓		Magistrát města - hlavní menu má málo kontrastní červené pozadí s bílým textem, když jsou vypnuté CSS, jinak je barva kontrastní akorát. Po přejetí těchto odkazů je tmavě šedé písmo také nektrastní k červenému pozadí. Nevyhovující jsou také odkazy pro změnu jazyka - tmavě červené písmo na šedém pozadí. V sekci "školství" je chybou bílé písmo se světle zeleným pozadím v menu.
7	✓				Písmo lze zvětšovat a zmenšovat libovolně.
8		✓			Informační portál hlavního města Prahy - lze projít celé klávesnicí, ale některé části ne najednou s celými www stránkami. Do některých částí si uživatel musí pomoci myší. Magistrát města - lze projít pomocí klávesnice bez problémů.
9	✓				
10	✓				
11		✓			Některé odkazy se otevrou v jiném okně, jsou ale pouze v omezeném množství.
12				✓	
13				✓	
14				✓	
15	✓				
16		✓			Používají se formátovací značky pro nadpis <h1> až <h4>. Formuláře nejsou korektně nadepsány. Pro odstavce jsou k formátování použity značky <p>.
17			✓		V navigaci po vypnutí CSS není k dispozici přeskočení navigace nebo obsahu.
18	✓				V obou částech portálu jsou navigace přehledné a jasné.
19	✓				Z každé stránky vede odkaz na hlavní stranu (buď magistrátu nebo portálu). V obou případech se vyskytuje drobečková navigace.
20	✓				Vyhledávání je v obou případech a mapa serveru se nachází také v obou případech.
21	✓				V obou částech webu se nachází v titulku stránky jak název portálu, tak i název konkrétní stránky.
22		✓			Některé popisky formulářů nejsou korektně splněny.
23	✓				
24	✓				Odkazy na stažení dokumentů obsahují jak formát souboru, tak i jeho velikost. U pravidel přístupnosti pro magistrát města je uvedeno, že dokumenty, které byly publikované do 1.1.2005 toto pravidlo nesplňují.
25				✓	Ani jedny z webových stránek nejsou tvořeny rámy.
26	✓				
27	✓				Víceméně jsou všechny prvky ukončeny.
28			✓		U stránek magistrátu města chybí v deklaraci dokumentu také atribut "lang".
29	✓				
30	✓				Tabulky jsou správně nadepsány pomocí <th> pro záhlaví.
31			✓		Např. tabulka pro návštěvní dny magistrátu Prahy pravidlo 31 o čtení tabulek zleva nesplňuje.
32	✓				
33			✓		

Tabulka 11 – Středočeský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1			✓		Pokud jsou obrázky ve fotogalerii, pak nemají alternativní popisky.
2				✓	
3	✓				Po vypnutí JavaScriptu není dostupná funkce "Hledat". Na stránce je upozornění pro uživatele o vypnutém JavaScriptu.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou dostupné i bez barevného rozlišení, protože jsou znázorněny i pomocí podtržení. Odkazy v menu podtrženy nejsou.
6			✓		Špatná je kombinace červeného pozadí a bílého písma v menu. Další nevyhovující kombinací je šedé písmo na bílé stránce odkazů 3. úrovně v mapě stránek.
7	✓				
8	✓				
9	✓				Pro všechny výše zmíněné prohlížeče stránky fungují bez problémů.
10	✓				
11		✓			Odkazy na jiné stránky, nebo i na tyto do jiné části, se načítají do nových oken, ale u fotografií se po kliknutí na "klikněte pro zvětšení" zobrazí fotka v novém okně. Po vypnutí JavaScriptu dochází k otevírání fotek ve stejném okně.
12				✓	Prvek, který by způsoboval blikání nebo jiné barvené změny, se zde nevyskytuje.
13				✓	Zvuk, který by odpovídal tomuto bodu, se na těchto stránkách nenachází.
14				✓	
15	✓				
16		✓			Stránky jsou rozděleny do menších bloků, kdy pro nadpisy je používáno <h1> a <h2> a pro odstavce <p>. Formuláře nemají nadpis.
17	✓				Nahoře a poté ještě jednou v dokumentu se nachází "Přejít na navigaci". Nad hlavním menu je položka "Přeskočit menu".
18	✓				Navigace je přehledná a na všech stránkách stejná.
19	✓				Každá stránka obsahuje odkaz na titulní stranu. Na každé straně se nachází vlevo nahoře "Nacházíte se: stránka > stránka podřazená > ...".
20	✓				Mapa stránek i vyhledávání se nachází na každé stránce webu.
21		✓			Každá stránka je pojmenována pouze názvem položky v menu, kde se právě nacházíme a nikoliv názvem celého portálu.
22			✓		Každý formulářový prvek má pojmenování, které ale vidí pouze uživatel bez handicapu.
23	✓				Pokud uživatel zadá nějakou položku do formuláře špatně, je na to upozorněn.
24			✓		Odkazy jsou sice srozumitelně popsány, ale u odkazu na stažení souboru se nedozvíme po vypnutí stylů, o jaký formát souboru se jedná, protože toto hlášení je rozpoznatelné pouze podle ikony (obrázku), která je za názvem souboru, ale nemá ani popisek "alt". Málokterý soubor je označen i svou příponou. U souborů ke stažení se v některých případech nedozvíme ani jejich velikost. Některé odkazy jsou nefunkční (v sekci "Členové zastupitelstva").
25				✓	Tyto webové stránky nejsou tvořeny pomocí rámců.
26	✓				
27		✓			V některých případech se vyskytuje situace, že některé tagy jsou ukončeny dříve, než skončili. Značka byla použita mimo tag .
28	✓				Použit je jak atribut "xml:lang", tak "lang".
29		✓			Seznamy jsou tvořeny pomocí seznamu, který ale někde nebyl vnořen do . Pro nadpisy se využívají formátovací značky <h...>.
30	✓				Pro záhlaví tabulek je korektně použito značky <th>.
31		✓			Srozumitelné jsou tabulky, pokud se čtou po řádku od leva doprava. Nesplňuje to však např. tabulka ve všeobecných informacích o dopravě ve Středočeském kraji.
32	✓				Prohlášení o přístupnosti je součástí každé stránky webu.
33			✓		

Tabulka 12 – Ústecký kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1		✓			Většina obrázků má sice popisky, ty jsou ale nesmyslné. Jako např. "1", "A" a podobně.
2				✓	
3	✓				Nefunkční je pouze "Hledání".
4	✓				
5		✓			Většina odkazů je tvořena i pomocí podtržení. Platí to pro menu i pro text, ale v navigaci s názvem "Témata" tomu tak není.
6	✓				Barvy jsou dostatečně kontrastní.
7	✓				U písma můžeme libovolně měnit v prohlížeči jeho velikost.
8	✓				
9	✓				Všechny webové prohlížeče, na kterých se stránky testovaly, podporují zobrazení stránek bez problémů.
10	✓				
11		✓			Některé stránky se bez předchozího upozornění otevírají v novém okně.
12				✓	
13				✓	
14				✓	
15	✓				
16		✓			K nadpisům se na tomto webu používá <h1> až <h3>. Nevhodné je pak použití značky <p> pro odstavec. Formuláře jsou nadepsané korektně.
17	✓				Můžeme přeskocit pouze hlavní nabídku.
18		✓			Dle mého názoru, než se člověk zorientuje, může mu připadat navigace trochu zmatená.
19	✓				Z každé stránky se dostaneme na titulní stranu. V záhlaví stránky se nachází drobečková navigace: "Cesta: xxx > xxx > xxx".
20	✓				Mapa stránek se na rozdíl od vyhledávání nachází na každé straně. Povinností je však jen jedna z těchto dvou věcí, tudíž je bod splněn.
21	✓				Titulek stránky, <Title>, obsahuje jak název portálu, tak i "cestu" k dané webové stránce.
22	✓				Formuláře jsou správně popsány i pro handicapovaného uživatele.
23	✓				
24		✓			Odkazy jsou rozumně popsány a u většiny je udán jak typ souboru, tak i jeho velikost. Někde však nepoznáme, že nejde o webovou stránku, ale o soubor ke stažení. Toto je patrné pouze z nadpisu, který uživatel ani nevnímá, protože je kdesi nad souborem ke stažení.
25				✓	Rámy se tu nevyskytují.
26	✓				
27	✓				
28	✓				Jedná se pouze o HTML 4.01, tudíž stačí atribut "lang".
29	✓				Nadpisy i seznamy jsou tvořeny korektně.
30			✓		Tabulky nesplňují nadepsání záhlaví značkou <th>.
31	✓				
32			✓		Prohlášení o přístupnosti se dočteme pouze na titulní straně.
33			✓		Tvůrci webu neuplatnili pouze pravidlo 14.

Tabulka 13 – Kraj Vysočina

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Každý obrázek, který má informativní hodnotu, má alternativní popisek.
2				✓	
3	✓				Informace prezentované pomocí CSS a JavaScriptu jsou dostupné i bez jejich zapnutí.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou k rozpoznání od ostatního textu díky jejich podtržení. V menu jsou odkazy podtrženy po najetí myši na ně.
6	✓				Barvy jsou dostatečně kontrastní.
7	✓				Zvětšovat i zmenšovat písmo lze bez potíží.
8	✓				
9	✓				V testovaných prohlížečích neměly tyto stránky problémy.
10	✓				
11	✓				
12				✓	Prvek, kde by docházelo k blikání, se zde nenachází.
13				✓	Zvuk, dle pravidla 13, se na těchto stránkách nevyskytuje.
14				✓	
15	✓				
16	✓				Text je formátován pomocí nadpisů i odstavců podle HTML značek. Nadepsání formulářů je také korektní.
17	✓				Vyskytuje se zde příkaz "Přeskočit nabídku".
18			✓		Navigace je dle mého názoru nesrozumitelná. Na titulní straně je rozcestník a po zvolení menu druhého úrovně se na místě hlavního menu zobrazí druhé menu, které má stejnou vizuální stránku, takže uživatel může být chvíli zmaten. Některé stránky nemají navigaci tvořenou stejně jako celý portál.
19	✓				Z každé www stránky se dostaneme na titulní stránku. Na každé straně je i cesta k dané www stránce.
20	✓				Mapa stránek se nenachází na všech www stránkách, ale vyhledávání ano.
21	✓				Titulky stránek jsou tvořeny pomocí cesty k dané www stránce ve stromové struktuře, kdy nejvyšší úroveň je daný portál.
22	✓				Formuláře jsou správně popsány pro handicapované uživatele.
23	✓				Objeví se chybová hláška, co uživatel zapomněl vyplnit nebo vyplnil špatně.
24	✓				Odkazy jsou popsány správně, a když se jedná o soubor ke stažení, pak je zde uvedena jak přípona souboru, tak i velikost souboru.
25				✓	
26	✓				
27		✓			Některé značky nejsou správně ukončeny.
28	✓				Jazyk je uveden ve správném tvaru.
29			✓		Některé seznamy nebo nadpisy nejsou tvořeny korektně, jako např. zápis z jednání.
30	✓				
31	✓				
32			✓		
33			✓		

Tabulka 14 – Zlínský kraj

Pravidlo	Splněno/Nesplněno				Poznámka
	A	A/N	N	0	
1	✓				Obrázky, které potřebují popisek, ho také mají.
2				✓	
3	✓				Vypnutý JavaScript ani kaskádové styly funkčnost stránek neovlivní.
4	✓				
5	✓				Odkazy jsou tvořeny i pomocí podtržení.
6	✓				Barvy jsou dostatečně kontrastní.
7	✓				Písmo lze zvětšovat či zmenšovat.
8	✓				
9	✓				
10	✓				
11	✓				
12				✓	
13				✓	Zvuky, které by odpovídaly požadavkům v tomto bodu, na stránce nejsou k dispozici.
14				✓	Časový limit pro práci není na žádné stránce k dispozici.
15	✓				
16		✓			Formuláře nejsou nadepsané.
17			✓		Přeskočení některých pasáží není povoleno.
18	✓				
19	✓				Každá webová stránka obsahuje odkaz na vyšší úroveň stránek. Z každé stránky vede odkaz na titulní stranu.
20	✓				Mapa stránek i vyhledávání se nachází na každé stránce.
21	✓				Každá webová stránka má název, který odpovídá jejímu názvu včetně sdělení, že se jedná o Zlínský kraj.
22	✓				Správně jsou formuláře pojmenované i pro lidi s handicapem.
23	✓				
24		✓			Odkazy jsou jasně označeny podtržením, ale u těch, co odkazují na stažení souboru, chybí název přípony, která je zobrazena pouze pomocí obrázku. Jsou zde uvedeny velikosti souborů.
25				✓	
26	✓				
27		✓			Některé značky jsou neukončeny.
28	✓				Je zde uveden jak atribut "xml:lang", tak "lang", protože se jedná o XHTML.
29	✓				Nadpisy jsou uvozeny značkou <h4>.
30			✓		
31	✓				
32	✓				
33			✓		Tato podmínka se v prohlášení o přístupnosti nevyskytuje.

Příloha 3 – Handicapovaní uživatelé

Lidé s poruchami zraku

Do této kategorie patří občané nevidomí nebo těžce zrakově postižení. Tito uživatelé potřebují mít výstup z webové stránky v hlasové podobě. Jedno ze zařízení, které toto umožňuje je hlasová čtečka, což je software obvykle spojený s MS Internet Explorer, který čte obsah aktivního okna a umí rozpoznat i zda se jedná o odkaz nebo třeba nadpis. Druhým zařízením je tzv. braillovský řádek, což je hardwarová záležitost a dokáže z informací zaslaných hlasovou čtečkou tvořit výstup v podobě braillova písma. Jako vstupní zařízení používají ne myš, jako běžní uživatelé, ale klávesnici a tudíž nastává problém při událostech JavaScriptu vázaných na myš. [9, 15, 16, 19, 20] Jsou i uživatelé, co mají vadu zraku, kterou není možno řešit pomocí brýlí. Tito lidé pak používají zvětšovací programy, které zvětší písmo bez problémů ale v grafické podobě zvětší pouze několikanásobně každý pixel, tudíž je nevhodné mít text v podobě obrázků. Někteří uživatelé používají funkci „vysoký kontrast“ ve Windows. [15, 16] Jsou také uživatelé, co mají problém rozeznat nebo vidět určité barvy nebo ti, co mají monitor v přesvětlené místnosti nebo tak starý, že už zkresluje barvy. I tady platí zásada kontrastních barev. [15]

Lidé s poruchami sluchu

Stále častěji se na webových stránkách objevují videa či rozhovory ve formátu mp3. Cokoliv, co se na webu takto nachází by mělo mít i textovou podobu. Nemusí zde jít výhradně o fyzicky postižené občany. Stačí, když uživatel nebude mít zrovna u počítače reproduktory. [9, 15]

Pohybově handicapovaní uživatelé

Jedná se zejména o uživatele s nemožností používat horní končetiny. Ve většině případů platí, že tito uživatelé nemohou používat jako vstupní zařízení myš nebo běžnou klávesnici. Používají speciální zařízení, která fungují na principu klávesnice, právě pro jejich potřeby.

Jde i o důchodce či lidi se zlomenou rukou, protože jim se také špatně ovládají webové stránky myší. [9, 15, 20]

Uživatelé s poruchami učení a soustředění

Na rozdíl od postižených sluchově, zrakově nebo fyzicky není oblast poruch učení tak prozkoumaná. Jedná se o lidi, kteří trpí dyslexií a jinými poruchami zpracování informací a soustředění. Jde zhruba o 15-20% všech lidí. [15]

Lidé se zraněním mozku a genetickými vadami

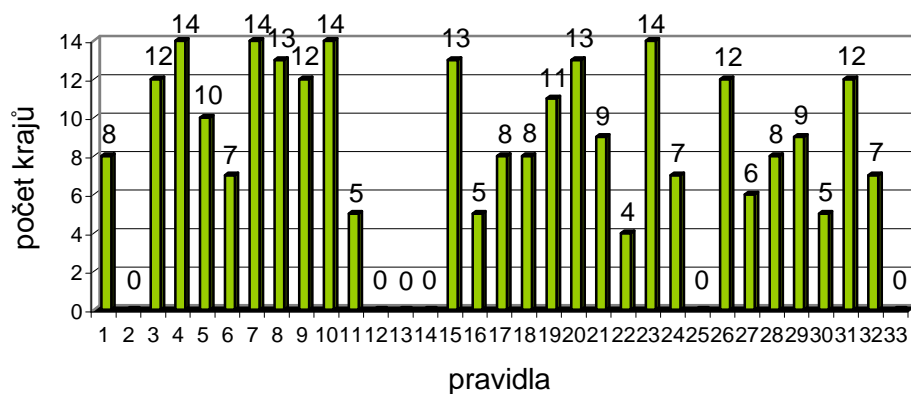
Tito lidé se špatně orientují. Proto je dobré pro jejich potřeby používat jednoduchou navigaci, mapu webu nebo fulltextové vyhledávání. Také je podstatné výstižně určit, co je v textu odstavec, nadpis, odkaz a podobně. [15]

Pro tyto občany je důležitá funkce obrázků, které upoutají jejich pozornost lépe než text. Text zde musí splňovat jednoznačně jednoduchost a výstižnost. Také je nezbytná definice písma v relativních jednotkách kvůli možnosti zvětšení písma pomocí prohlížeče. [15, 19]

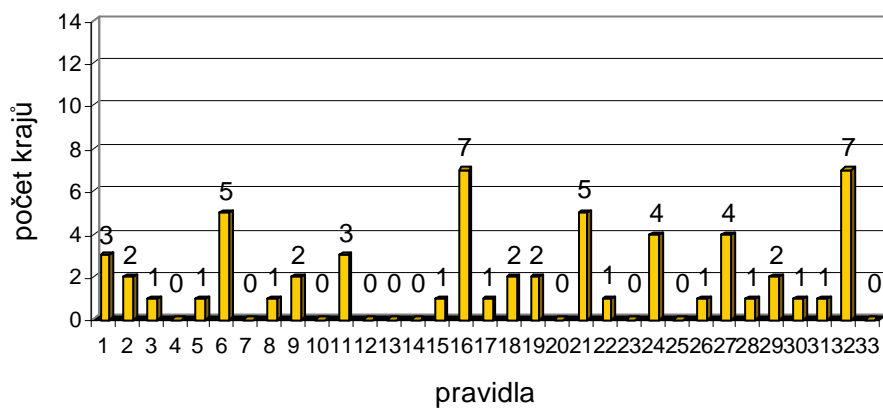
Lidé, co mají jiné zobrazovací zařízení

V této kapitole se jedná jednak o uživatele, kteří využívají méně rozšířené prohlížeče, jen textové prohlížeče nebo operační systémy, které nemají takové procento zastoupení. Také se jedná o potíže spojené s odlišným než běžným hardwarem, jako jsou monitory nebo třeba využívání internetu v mobilu nebo malých kapesních počítačích. Programátoři www stránek by měli myslet na to, aby jejich stránky bylo možno zobrazit za všech výše zmíněných podmínek. [9, 15, 19]

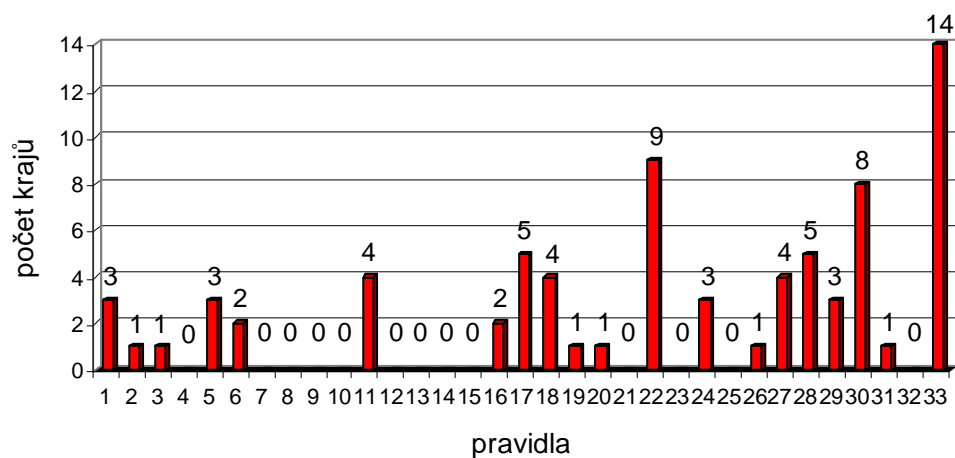
Příloha 4 – Obrázky s grafy



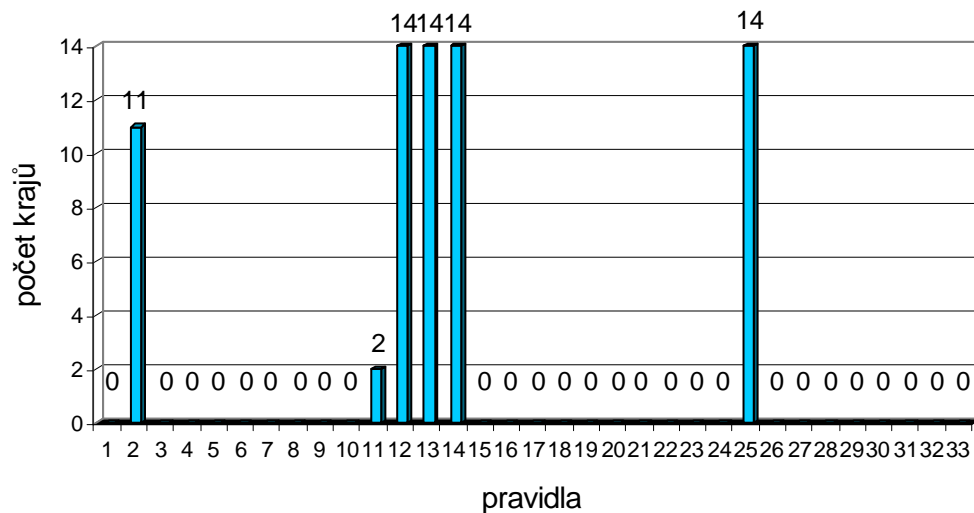
Obrázek 18 – Kolik krajů splnilo dané pravidlo



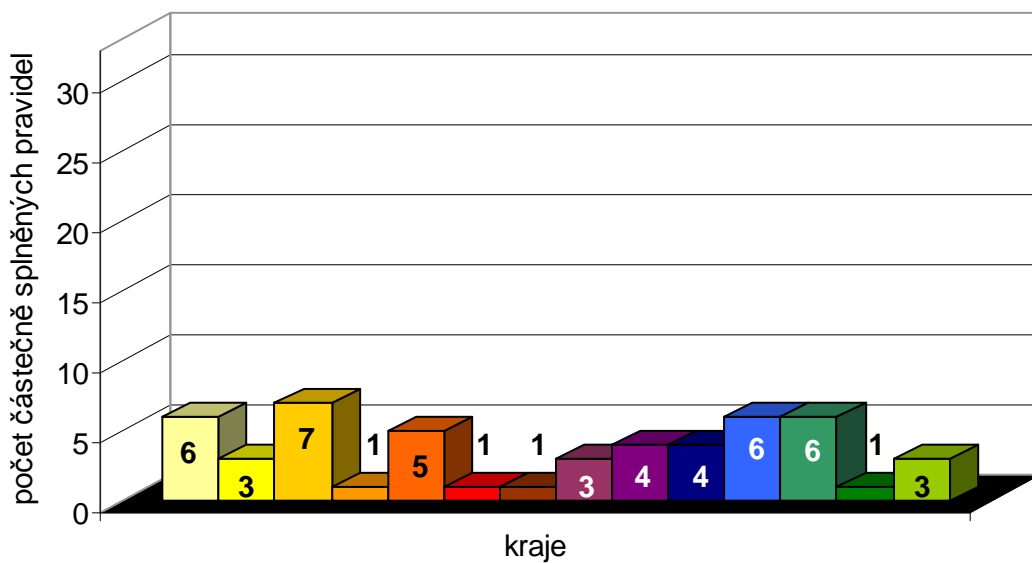
Obrázek 19 – Kolik krajů částečně splnilo dané pravidlo



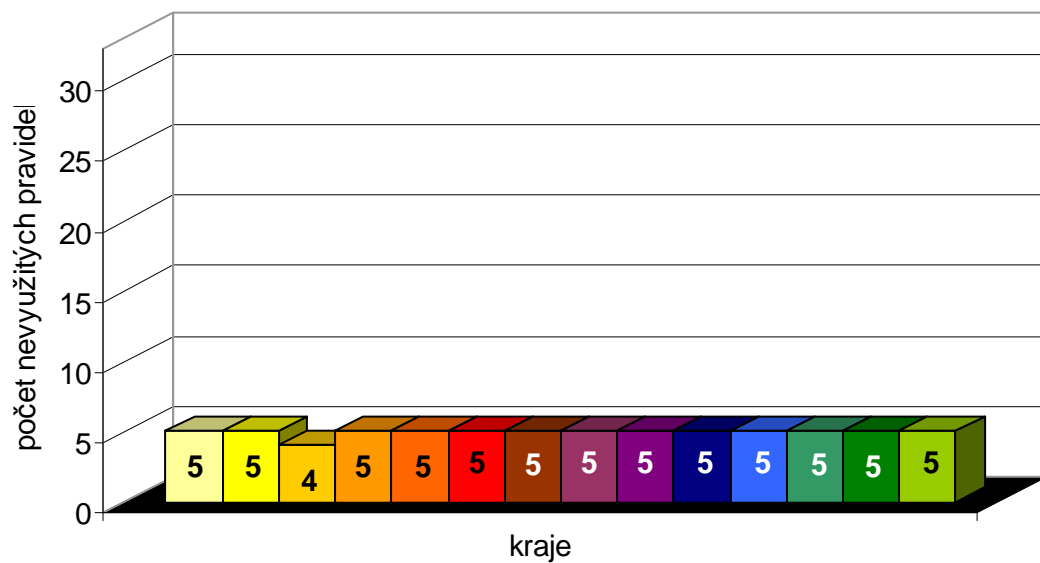
Obrázek 20 – Kolik krajů nespĺnilo dané pravidlo



Obrázek 21 – Kolik krajů nevyužilo dané pravidlo



Obrázek 22 – Počty částečně splněných pravidel v jednotlivých krajích



Obrázek 23 – Počty pravidel, která nebyla využita v jednotlivých krajích